

Hallituksen esitys Eduskunnalle kansainvälistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi kansainvälistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista tehdyn yleissopimuksen, joka tehtiin Wienissä 11 päivänä huhtikuuta 1980. Yleissopimus käsittelee olennaisesti samoja kysymyksiä kuin hallituksen esitykseen kauppalaiksi sisältyvä lakiehdotus. Yleissopimus koskee tavaran kauppaa, kun kaupan sopijapuolten liikepaikat ovat eri valtiossa ja yleissopimus sitoo kumpaakin valtiota. Yleissopimusta on myös sovellettava silloin, kun kansainvälisen yksityisoikeuden säännöt johtavat sopimusvaltion lain soveltamiseen.

Esityksessä ehdotetaan varauman tekemistä näitä tapauksia varten, jolloin myyjällä on liikepaikkansa Suomessa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa ja ostajalla on liikepaikkansa jossakin muussa näistä maista. Näissä tapauksissa ehdotetaan

kauppalakia sovellettavaksi. Lisäksi ehdotetaan, että varauma tehdään myös yleissopimuksen II osan osalta, joka koskee kansainvälistä kauppaa koskevien sopimusten tekemistä.

Yleissopimus tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä, kun kymmenen valtiota on ratifioinut tai hyväksynyt yleissopimuksen tai liittynyt siihen. Sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tai hyväksyy sopimuksen tai liittyy siihen tämän ajankohdan jälkeen, yleissopimus tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä, kun valtio on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti yleissopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Nykyinen tilanne Suomessa

Suomessa on yleisiä säännöksiä irtaimen omaisuuden kaupasta edelleenkin vain 1734 vuoden lain kauppakaaren 1 luvussa. Näiden lisäksi muissa laeissa on säännöksiä eräistä erityisistä irtaimen omaisuuden kaupan lajeista, esimerkiksi kuluttajansuojalaki (38/78) ja laki osamaksukaupasta (91/66). Sopimuksen tekemisestä yleensä on voimassa laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista (228/29). Kun irtaimen omaisuuden

kauppaa koskeva lainsäädäntö on vanhentunutta ja puutteellista, oikeussäännöt tällä alalla ovat kehittyneet yleisissä sopimusehdoissa, oikeuskäytännössä, oikeustieteellisessä kirjallisuudessa ja tietyssä määrin kauppataivassa. Ulkomaankaupassa käytetään yleisiä sopimusehtoja suuressa laajuudessa. Tässä voidaan mainita ne ehdot, jotka on laadittu Suomen ja Keskinäisen taloudellisen avun neuvoston, SEV, välistä kauppaa varten sekä YK:n Euroopan talouskomissiossa, ECE:ssä laaditut sopimusehdot. Niin kutsutut toimituslausekkeet ovat toisentyyppeisiä sopimusehtoja, joista tärkein kokoelma, Incoterms 1980,

on laadittu Kansainvälisen kauppakamarin toimesta.

Hallituksen esitykseen kauppalaiksi (HE no 93/1986 vp.) sisältyvä kauppalakiehdotus perustuu pitkään ja laajaan valmistelutyöhön yhteistyössä Norjan, Ruotsin ja Tanskan kanssa tavoitteena mahdollisimman yhdenmukaiset kauppailait näissä maissa. Ehdotusta laadittaessa on tavoitteena myös ollut kehittää kauppaoikeutta kansainvälistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista tehdyn yleissopimuksen osoittamaan suuntaan.

1.2. Yleissopimuksen valmistelu

Kansainvälistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista tehty yleissopimus hyväksyttiin 11 päivänä huhtikuuta 1980 Wienissä pidetyssä diplomaattikonferenssissa, jossa oli edustettuna 63 valtiota, niiden joukossa Suomi, Norja, Ruotsi ja Tanska. Käsittelyn pohjana konferenssissa oli luonnos yleissopimukseksi, jonka Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunta UNCITRAL oli valmistellut vuodesta 1969. Tähän valmistelutyöhön Suomi on osallistunut 1970 — luvun alkupuolesta. UNCITRAL sai työnsä valmiiksi 1978. Ennen kuin ehdotus yleissopimukseksi esiteltiin diplomaattikonferenssille, se lähetettiin lausunnonleikkien valtioiden hallituksille ja eräille järjestöille.

Suomi, Norja, Ruotsi ja Tanska ovat allekirjoittaneet yleissopimuksen 20 päivänä toukokuuta 1981. Yleissopimuksen ovat tähän mennessä allekirjoittaneet myös Alankomaat, Chile, Ghana, Italia, Itävalta, Jugoslavia, Lesotho, Puola, Ranska, Saksan demokraattinen tasavalta, Saksan liittotasavalta, Unkari, Venezuela ja Yhdysvallat. Yleissopimuksen ovat ratifioineet tai siihen liittyneet Argentiina, Egypti, Jugoslavia, Lesotho, Ranska, Sambia, Syyria ja Unkari.

Yleissopimuksen ratifioinnin on valmistellut oikeusministeriö, joka muun muassa on laatinut yleissopimuksen sisältöä koskevan yksityiskohtaisen selostuksen tässä esityksessä. Tarkoituksena on, että Suomi, Norja, Ruotsi ja Tanska mahdollisesti ratifioivat yleissopimuksen samanaikaisesti keväällä 1987.

2. Yleissopimuksen pääkohdat ja sen merkitys

2.1. Yleissopimuksen pääkohdat

Yleissopimus koskee kansainvälisten tavara-kauppasopimusten tekemistä, sellaisesta kaupasta johtuvia sopijapuolten velvollisuuksia ja näiden velvollisuuksien rikkomisesta johtuvia seuraamuksia.

Yleissopimus koostuu neljästä osasta. Ensimmäisessä osassa (1—13 artikla) on joukko yleisiä määräyksiä. Tässä säännellään ensin yleissopimuksen soveltamisalaa. Yleissopimus koskee sellaisten sopijapuolten välisiä kauppvoja, joilla on liikepaikkansa eri valtioissa, jos molemmat valtiot ovat yleissopimuksen osapuolia tai jos kansainvälisen yksityisoikeuden säännöt johtavat sopimusvaltion lain soveltamiseen (1 artikla).

Yleissopimuksen ulkopuolelle jäävät tietynlaiset kaupat, muun muassa kuluttajakaupat, arvopaperien kauppa sekä alusten ja ilma-alusten kauppa (2 artikla). Yleissopimuksessa ei säännellä sopimuksen eikä tavaran pätevyyttä. Se sääntelee vain sopijapuolten välistä suhdetta eikä sitä siten sovelleta arvosteltaessa sopijapuolen suhdetta toisen sopijapuolen velkoihin tai ostajan suhdetta aikaisempaan myyntiportaaseen. Kysymykset valmistajan niin sanotusta tuotevastuusta muita kuin omaa sopijapuoltaan kohtaan jäävät niin ollen yleissopimuksen ulkopuolelle (4 artikla). Yleissopimus ei myöskään sääntelee myyjän vastuuta henkilövahingosta, jonka tavara voi aiheuttaa ostajalle (5 artikla).

Yleissopimuksen määräykset ovat tahdonvaltaisia (6 artikla). Sopijapuolet voivat siten sopia toisen lainsaadännön, esimerkiksi kauppalaain, soveltamisesta kauppaan, joka olisi yleissopimuksen alainen. He voivat myös sopia muutoksista yleissopimuksen yksittäisiin määräyksiin.

Osaan I sisältyy myös määräyksiä muun muassa yleissopimuksen ja sopijapuolten tahdonilmausten tulkinnasta. Yleissopimuksen tulkinnassa on otettava huomioon yleissopimuksen kansainvälinen tausta. Sen lisäksi tulkinnassa on otettava huomioon tarve edistää yleissopimuksen yhtenäistä tulkintaa sekä luottamuksen säilyttämistä kansainvälisessä kaupassa (7 artikla).

Yleissopimuksen lähtökohtana on, että kauppa ei ole määrämuotoinen sopimus (11 artikla). Yleissopimuksen mukaan valtiolla on kuitenkin mahdollisuus antaa ilmoitus, jonka mukaan yleissopimuksen määräyksiä muotovapaasta sopimuksesta ei sovelleta, jos toisella kaupan osapuol-

lella on liikepaikkansa kysymyksessä olevassa valtiossa ja tämän valtion lainsäädäntö edellyttää kaupalta kirjallista muotoa (12 ja 96 artikla).

Osassa II on määräyksiä kansainvälistä kauppaa koskevan sopimuksen tekemisestä. Siinä käsitellään muun muassa sitä, mikä on katsottava tarjoukseksi (14 artikla), milloin tarjous tai tarjoukseen annettu vastaus tulee sitovaksi ja miten tarjous tai vastaus voidaan peräyttää ja peruuttaa (15—16 ja 17—21 artikla).

Määräykset sopijapuolten kaupasta johtuvista oikeuksista ja velvollisuuksista sisältyvät yleissopimuksen osaan III. Tämä osa sisältää viisi lukua.

Ensimmäiseen lukuun (25—29 artikla) sisältyvät eräät yleiset määräykset muun muassa siitä, mitä pidetään olennaisena sopimusrikkomuksena (25 artikla), sekä kaupan purkua koskevista ilmoituksista (26 artikla). Edelleen tässä luvussa on määräys yleissopimuksen mukaiseen ilmoitukseen liittyvästä riskistä; pääsääntö on, että vastaanottajalla on riski tiedonannon perille toimittamisessa tapahtuneesta viivästyksestä ja tiedonannon vääristymisestä (27 artikla). Tuomioistuinten velvollisuutta antaa luontoissuoritustuomio säännellään 28 artiklassa. Tuomioistuin ei ole velvollinen antamaan sellaista tuomiota, jos se ei oman maansa lain mukaan tekisi niin vastaavissa sopimuksissa, jotka eivät ole yleissopimuksen alaisia.

Kolmannen osan toinen luku (30—52 artikla) koskee myyjän velvollisuuksia. Tässä luvussa käsitellään myyjän velvollisuutta luovuttaa tavara ja sitä koskevat asiakirjat, tavarat laatu, myyjän velvollisuutta luovuttaa sellainen tavara, jota eivät rasita sivullisen oikeudet, sekä seuraamuksia kaikkien näiden velvollisuuksien rikkomisesta.

Myyjän velvollisuus luovuttaa tavara merkitsee sitä, että hänen on luovutettava se rahdinkuljetajan haltuun ostajalle kuljetettavaksi tai asetettava se ostajan määrättäväksi myyjän liikepaikassa (31 artikla). Tavara on luovutettava sinä ajankohdalla, joka katsotaan sovituksi, tai, jos aikaa ei voida katsoa sovituksi, kohtuullisessa ajassa kaupanteon jälkeen (33 artikla). Tavaraa koskevat asiakirjat on luovutettava ostajan haltuun sinä ajankohtana ja sillä paikalla, joka on katsottava sovituksi (34 artikla).

Yleissopimuksessa on yksityiskohtaisia määräyksiä tavarat laadusta (35 artikla). Lähtökohtana on, että tavarat on vastattava sitä, mistä on sovittu. Jollei asiasta ole mitään sovittu, tavarat tulee soveltua siihen tarkoitukseen, johon vastaavia tavaroita yleensä käytetään tai johon ostaja myyjän tietojen mukaan tulisi tavaraa käyttämään. Ostajan on tarkastettava tavara niin pian

kuin se on mahdollista (38 artikla). Hänen tulee ilmoittaa tavarassa olevasta virheestä kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun hän on havainnut virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Jollei ostaja sitä tee eikä hänellä ole hyväksyttävää syytä siihen, ettei ilmoitusta ole tehty, hän voi vain vaatia hinnanalennusta ja korvausta muusta vahingosta kuin saamatta jääneestä kauppavoitosta (44 artikla). Virheilmoitus on tehtävä viimeistään kahdessa vuodessa siitä, kun ostaja otti tavarat vastaan (39 artikla). Jollei myyjä ole voinut olla tietämätön virheestä kaupantekohetkellä, ostaja voi kuitenkin kahden vuoden määräajan kuluttuakin vaatia muita seuraamuksia yleissopimuksen mukaisesti (40 artikla).

Myyjän velvollisuuksiin kuuluu lisäksi velvollisuus luovuttaa tavaroita, joita eivät rasita sivullisen oikeudet tai vaatimukset eivätkä myöskään immateriaalioikeudelliset rasitteet määrättyissä lähemmin määritellyissä valtioissa (42—43 artikla).

Määräykset myyjän sopimusrikkomuksen seuraamuksista koskevat kaikkien sopimukseen perustuvien velvollisuuksien rikkomista, eivät pelkästään velvollisuutta luovuttaa tavara oikeassa ajassa ja velvollisuutta luovuttaa virheetön tavara.

Ostaja saa vaatia, että myyjä täyttää sopimuksen, kuitenkin sellaisin rajoituksin, joita voi seurata luontoissuoritustuomioita koskevasta 28 artiklasta. Jos tavarassa on olennainen virhe, ostaja saa vaatia uutta toimitusta. Ostaja saa virheen laadusta riippumatta vaatia, että myyjä korjaa virheen, jos tämä ei olisi kohtuutonta (46 artikla). Ostaja voi myös asettaa lisäajan, jonka kuluessa myyjän on täytettävä velvollisuutensa (47 artikla). Myyjä voi oma-aloitteisesti korjata virheen, jos tästä ei johdu kohtuutonta viivästystä eikä se aiheuta ostajalle kohtuutonta haittaa (48 artikla). Ostaja voi purkaa kaupan, jos sopimusrikkomus on olennainen tai jos sopimuksen täyttäminen — mukaan luettuna virheen korjaaminen ja uusi toimitus — ei tapahdu sen lisäajan kuluessa, jonka ostaja on myyjälle asettanut. Sen jälkeen kun sopimus on täytetty, ostajan oikeus purkaa sopimus on kuitenkin riippuvainen siitä, että purku tapahtuu määrätyn ajan kuluessa (49 artikla). Tavarat ollessa virheellinen ostaja saa myös vaatia hinnanalennusta (50 artikla). Lisäksi ostaja saa vaatia vahingonkorvausta (45, 74—77 artikla).

Kolmannen osan 3 luvun määräykset (53—65 artikla) koskevat ostajan velvollisuuksia. Ne on muotoiltu myyjän velvollisuuksia koskevien määräysten peilikuvaksi. Ostajan on maksettava kauppahinta ja otettava tavara vastaan. Viimeksi

mainittuun velvollisuuteen sisältyy myös velvollisuus ryhtyä kaikkiin toimiin, joita kohtuudella voidaan edellyttää ostajalta, jotta myyjä voi luovuttaa tavaran (60 artikla).

Kun ostaja on rikkonut sopimusta, myyjä saa vaatia, että ostaja täyttää sen. Vaatimus sopimuksen täyttämistä voi koskea maksua, tavaran vastaanottamista ja ostajan muita velvollisuuksia (62 artikla). Myös tällöin 28 artiklan luontoisuoritusluomia koskeva määräys rajoittaa mahdollisuutta vaatia sopimuksen täyttämistä. Kaupan purku tulee kysymykseen, jos ostajan sopimusrikkomus on olennainen tai jos ostaja ei täytä velvollisuuksiaan sen lisäajan kuluessa, jonka myyjä mahdollisesti on asettanut. Jos kauppahinta on jo maksettu, on viivästyksen perustuvan purun tapahduttava ennen kuin myyjä on tullut tietoiseksi siitä, että ostaja on täyttänyt velvollisuutensa (64 artikla).

Neljännessä luvussa (66—70 artikla) käsitellään vaaranvastuun siirtymistä. Määräysten sisältö on pääasiassa se, että vaaranvastuu siirtyy ostajalle, kun tavara luovutetaan tai kun ostajan viimeistään olisi tullut noutaa tavara tai ottaa se vastaan.

Viides luku (71—88 artikla) sisältää yhteisiä määräyksiä muun muassa ennakoidusta sopimusrikkomuksesta (71—73 artikla) ja vahingonkorvauksen laskemisesta. Määräykset vahingonkorvauksen laskemisesta koskevat sekä myyjän että ostajan vahinkoa. Tässä luvussa on lisäksi vastuusta vapautumista koskeva määräys, joka on tärkeä sopijapuolten vahingonkorvausvelvollisuuden kannalta (79 artikla). Määräyksen mukaan sopijapuoli ei vastaa siitä, että hän ei ole täyttänyt velvollisuuttaan, jos hän osoittaa, että tämä johtui esteestä, joka on hänen vaikutusmahdollisuutensa ulkopuolella, ja että hänen ei voitu kohtuudella edellyttää ottavan estettä lukuun kaupantekohetkellä taikka välttävän tai voittavan estettä tai sen seurauksia. Jos sopimusrikkomus johtuu sivullisesta, jota sopijapuoli on käyttänyt apunaan sopimuksen täyttämässä, sopijapuoli vapautuu vain, jos sekä hän itse että kysymyksessä oleva sivullinen voivat vedota tällaiseen vapautumisperusteeseen. Lopuksi III osan viides luku sisältää määräyksiä kaupan puron vaikutuksista (81—84 artikla) ja tavaran huolenpidosta (85—88 artikla).

Osa IV sisältää yleissopimuksen loppumääräykset (89—101 artikla), jotka sääntelevät muun muassa mahdollisuuksia tehdä varaumia tiettyjen yleissopimuksen määräysten osalta.

Mahdollisuudet tehdä varaumia selostetaan lähemmin yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä.

2.2. Yleissopimuksen merkitys

Kun osapuolet eivät ole sopineet siitä, minkä maan oikeutta on sovellettava kauppaan, jolla on liittymä kahteen tai useampaan valtioon, saattaa syntyä epätietoisuutta siitä, minkä maan oikeutta kauppaan on sovellettava. Suomessa on tältä osin voimassa laki kansainvälisluontoiseen irtainten esineiden kauppaan sovellettavasta laista (387/64). Tämän lain avulla Suomi on saattanut voimaan kansainvälisluontoiseen irtainten esineiden kauppaan sovellettavasta laista tehdyn yleissopimuksen, joka hyväksyttiin vuonna 1955 (SopS 29/64). Koska melko harvat valtiot ovat ratifioineet yleissopimuksen, se ei ole johtanut eri valtioiden irtaimen esineen kauppaan sovellettavaa lakia koskevien säännösten yhtenäistämiseen. Näin ollen on mahdollista, että eri valtioissa päädytään eri tulokseen ratkaistaessa kysymystä, minkä maan lakia esilletulevaan yksittäiseen kauppaan on sovellettava. Kansainvälisen yksityisoikeuden säännöt eivät myöskään voi poistaa eri valtioiden irtaimen kauppaa koskevien oikeussäännösten epäyhtenäisyydestä johtuvaa haittaa.

Viimeksimainittua epäkohtaa on pyritty poistamaan yleissopimuksella kansainvälisistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista.

Kansainvälisesti yhtenäiset irtaimen kauppaa koskevat oikeussäännöt helpottavat kansainvälistä kauppaa. Erityisesti sellaisille myyjille ja ostajille, joilla ei ole käytössään tietoja vieraiden oikeusjärjestelmien sisällöstä, on edullista, että he voivat käydä kauppaa kansainvälisesti hyväksytyjen oikeussääntöjen perusteella. Vaikka yleissopimus ei kokonaan poista tarvetta sopia sitä, minkä maan oikeutta kauppaan on sovellettava, se vähentää tämän kysymyksen merkitystä. Osapuolten lienee monissa tapauksissa helpompaa sopia yleissopimuksen soveltamisesta kauppaan kuin neuvotella muusta lakiviittauksesta.

Yleissopimuksen voidaan todeta vastaavan sisällöltään monelta osin pohjoismaista irtaimen kauppaa koskevaa oikeutta. Kauppalakiehdotusta valmisteltaessa on pyrkimyksenä ollut irtaimen kauppaa koskevan oikeuden nykyaikaistaminen yleissopimuksen osoittamaan suuntaan.

Kauppalakiehdotuksen ja yleissopimuksen välillä on kuitenkin joukko eroja.

Systematiikassa on erona, että yleissopimuksen II osassa on määräyksiä sellaisista kysymyksistä, joista Suomessa on säädetty varallisuus oikeudellista oikeustoimista annetun lain 1 luvussa. Toisen systematiikkaa koskeva ero on, että yleissopimuksessa on myyjän velvollisuuksia käsiteltäessä koottu myyjän eri sopimusrikkomusten seuraamuksia koskevat määräykset yhteen. Niitä sovelletaan yleensä siitä riippumatta, millaisesta sopimusrikkomuksesta on kysymys. Vaaranvastuun siirtymistä koskevat määräykset on yleissopimuksessa sijoitettu ostajan sopimusrikkomuksia koskevien määräysten jälkeen niiden määräysten yhteyteen, jotka koskevat yhteisesti sekä myyjän että ostajan velvollisuuksia. Kauppalakiehdotuksessa käsitellään myyjän viivästyksen seuraamuksia erillään tavarän virheen seuraamuksista, kun taas säännökset vaaranvastuun siirtymisestä sijaitsevat välittömästi luovutusta koskevien säännösten perässä ja liittyvät niihin myös sisällöltään.

Yleissopimuksen sisällöstä voidaan todeta, että sen soveltamisalan ulkopuolelle on jätetty useita kaupan muotoja, muun muassa kuluttajakauppa, arvopaperien, alusten ja ilma-alusten kauppa. Kauppalakiehdotukseen ei ole tehty vastaavanlaisia rajoituksia.

Yleissopimuksessa ei ole erityismääräyksiä tilauskaupasta eikä tavaroista, joita ei voida korvata muulla tavarella. Määräykset, jotka koskevat kauppaa yleensä, koskevat siten myös näitä kaupoja. Sen sijaan yleissopimuksessa on määräyksiä tavaraa koskevista immateriaalioikeudellisista rasitteista. Kauppalakiehdotuksessa ei ole tällaisia säännöksiä. Yleissopimuksen määräykset sopimusrikkomusten seuraamuksista koskevat kaikkia sopijapuolten velvoitteiden rikkomuksia, siten esimerkiksi muitakin myyjän velvollisuuksia kuin tavarän luovuttamista oikeaan aikaan ja virheettömän tavarän luovuttamista.

Vahingonkorvausta koskevilla säännöksillä on tärkeä ero. Yleissopimuksessa ei vahinkoja jaotella välittömiin ja välillisiin vahinkoihin samalla tavalla kuin kauppalakiehdotuksessa. Vahingonkorvausvelvollisuuden syntyessä vahingonkorvausvelvollisen on korvattava saman vastuuperusteen mukaan kaikki vahinko, jonka hän käsitti tai hänen olisi täytynyt käsittää voivan sopimusrikkomuksesta seurata. Yleissopimuksen mukaan sopijapuoli on aina vahingonkorvausvelvollinen, jos velvollisuuden puutteellinen täyttäminen ei johdu hänen vaikutusmahdollisuuksiensa ulkopuolella olevasta esteestä. Sen sijaan sopijapuolen vastuu henkilöstä, jota hän on käyttänyt apunaan sopimuksen tai sen osan täyttämisessä, on yleisso-

pimuksen mukaan rajoitetumpi kuin kauppalakiehdotuksen mukaan.

Arvioitaessa, kuinka laajaksi yleissopimuksen ratifioivien valtioiden joukon saatetaan olettaa muodostuvan, voidaan todeta, että useat niistä valtioista, jotka tähän mennessä ovat yleissopimuksen ratifioineet, käyvät merkittävää kauppaa Suomen kanssa. Jos edelleen tarkastellaan niitä valtioita, joissa yleissopimuksen ratifiointia valmistellaan, on jo nyt olemassa riittävästi syitä toteuttaa tarvittava lainsäädäntö, jotta Suomi voisi ratifioida yleissopimuksen.

3. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia vaikutuksia. Esitys ei myöskään vaikuta julkiseen talouteen eikä sillä liene merkitystä kotitalouksille. Yleissopimuksen määräykset sopimusrikkomuksista eivät nykytilanteeseen verrattuna olennaisesti muuta niitä taloudellisia rasituksia, joita sopimusrikkomukset aiheuttavat.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Valittaessa tapaa saattaa yleissopimuksen määräykset voimaan Suomen oikeudessa on ensi sijassa harkittu, olisiko mahdollista laatia yhteiset säännökset kotimaan kauppaa ja kansainvälistä kauppaa varten. Tämä merkitsisi, että yleissopimuksen määräykset olisivat kauppalaan säännösten pohjana. Yleissopimuksen määräyksiin ei nimittäin voida tehdä muutoksia saatettaessa määräykset voimaan valtiossa, joka ratifioi yleissopimuksen.

Yleissopimus edustaa verrattain nykyaikaista irtaimen kauppaa koskevaa sääntelyä. Sisällöltään se ei poikkea olennaisesti pohjoismaisen kauppaoikeuden periaatteista.

Yleissopimus on kuitenkin laadittu pitäen silmällä kansainvälisen kaupan tarpeita. Se on myös tulosta eri oikeusjärjestysten edustajien välisistä neuvotteluista ja kompromisseista. Kaikki yleissopimuksen määräykset eivät tämän vuoksi sovi esikuvaksi laadittaessa kauppalakia, jota on sovellettava ensi sijassa kotimaan kauppaan, muun muassa myös yksityishenkilöiden välisiin kaupun. Joissakin kohdissa yleissopimus sisältää selventämistarkoituksessa annettuja määräyksiä, joita voidaan kauppalaan puitteissa pitää itsestään selviksinä. Eräissä toisissa kohdissa yleissopi-

mukseen valitut ratkaisut saattavat olla Suomen oikeudelle vieraita. Lisäksi eräät yleissopimuksen määräykset ovat liian epätasällisia, jotta ne olisivat riittäviä kauppalaissa.

Jos kauppalaki sisältäisi säännöksiä sekä kotimaan kaupoista että kansainvälisistä kaupoista, saattaisi mahdollisesti olla helpompi havaita, kuinka tällaisia kauppooja koskevat oikeussäännöt eroavat toisistaan. Näin on kuitenkin asianlaita vain siinä tapauksessa, että yleissopimus vastaisi kansallisen kauppalain tarpeita vain joitakin kohtia lukuunottamatta. Valmistelutyön aikana on kuitenkin käynyt selväksi, että kotimaan kauppaa koskevat säännökset täytyy huomattavan monessa kohdin laatia toisenlaisiksi kuin kansainvälistä kauppaa koskevat määräykset. Kummankinlaisia kauppooja koskevasta laista tulisi siksi vaikeaselkoinen. Samalla on vaarana, että yleissopimuksen sisällöstä poikettaisiin muotoiltaessa sen määräykset myös kotimaan kauppoihin soveltuviksi. Yleissopimuksen uudelleenmuotoileminen merkitsi myös, että saattaisi olla vaikeaa saada vieraissa maissa olevat sopijapuolet vakuuttuneiksi, että kansainvälistä kauppaa koskevat lain säännökset todella ovat yleissopimuksen mukaisia. Näillä perusteilla on katsottu tarkoituksenmukai-

seksi, että yleissopimus saatetaan voimaan Suomen oikeudessa siinä muodossa kuin se on hyväksytty ja että kauppalaki laaditaan pitämättä silmällä yleissopimuksen voimaansaattamista kauppalain avulla. Kauppalaki eroaa tämän vuoksi yleissopimuksesta monessa yksityiskohdassa eikä yleissopimusta voida saattaa voimaan Suomen oikeudessa yksinomaan kauppalain ai-
neellisten säännösten perusteella.

Vaikka tarvetta kansallista kauppaa koskeviin erityissäännöksiin onkin olemassa, kauppalakia laadittaessa on pyritty ottamaan huomioon yleissopimuksen määräykset ja välttämään mahdollisuuksien mukaan kauppalain ja yleissopimuksen välisiä eroja.

Edellä mainituista syistä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi tavanomaista menettelyä noudattaen antaa esitys yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä ja erillinen esitys kauppalaiksi. Viimeksi mainittu esitys on annettu eduskunnalle 8 päivänä elokuuta 1986 (HE no 93/1986 vp.). Nämä esitykset käsittelevät oleellisesti samoja kysymyksiä ja ne voidaan katsoa yhdessä muodostavan Suomen yleisen kauppaoikeuden kokonaissääntelyn.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Yleissopimuksen sisältö

I osa. Soveltamisala ja yleiset määräykset

Yleissopimuksen osa I käsittää artikkelit 1—13. Tämän osan määräykset on tarkoitettu koskemaan sekä sopimusten tekemistä että kaupan oikeusvaikutuksia. Jos Suomi tekee yleissopimuksen osaa II koskevan varauman, sovelletaan määräyksiä Suomen osalta vain kaupan oikeusvaikutuksiin.

Osa I sisältää kaksi lukua. Ensimmäisessä luvussa (2—6 artikla) rajoitetaan yleissopimuksen soveltamisalaa sekä alueellisesti että asiallisesti. Tässä luvussa vahvistetaan myös se periaate, että yleissopimus on tahdonvaltainen. Toinen luku (7—13 artikla) sisältää määräyksiä yleissopimuksen ja sopijapuolten tahdonilmaisujen tulkinnasta, kauppatavan asemasta, yleissopimuksen sovel-

tamisesta silloin kun sopijapuolella on useampia liikepaikkoja sekä sopimuksen muodosta.

I luku. Soveltamisala

1 artikla. Yleissopimusta sovelletaan tavarann kauppaa koskeviin sopimuksiin sellaisten sopijapuolten kesken, joilla on liikepaikat eri valtioissa.

Yleissopimukseen ei sisälly kaupan määritelmää. Sen 3 artiklasta ilmenee, missä tapauksissa tavaroiden tilausta on pidettävä kauppana ja milloin siis yleissopimus koskee tällaista sopimusta. Tässä artiklassa rajoitetaan myös soveltamisalaa sellaisten sopimusten suhteen, jotka koskevat palvelusten suorittamista. Yleissopimuksen 2 artiklasta taas ilmenee, että yleissopimusta ei sovelleta kaikkiin kaupan lajeihin. Se ei tule sovellettavaksi esimerkiksi kuluttajakauppoihin. Lisäksi 4 artiklasta käy ilmi, että yleissopimus sääntelee

vain kaupasta johtuvia myyjän ja ostajan oikeuksia ja velvollisuuksia. Yleissopimus ei siten ensinkään koske sopijapuolten suhdetta sivullisiin. Yleissopimuksen 5 artiklan mukaan yleissopimusta ei sovelleta myyjän vastuuseen kuolemasta tai muusta henkilövahingosta, jonka tavara aiheuttaa. Näin on asianlaita myös silloin, kun ostaja kärsii vahingon.

Kun yleissopimus ei määrittele tarkemmin, mitä kaupalla tarkoitetaan, tämä määräytyy sen valtion lain mukaisesti, missä kauppaa koskeva riitajuttu tulee vireille. Tällä voi olla merkitystä muun muassa teollisuuslaitosten niin kutsutussa projektiviennissä, joka joissakin oikeusjärjestelmissä katsottaneen kaupaksi. Suomessa sellaista sopimusta ei tule katsoa kaupaksi ja yleissopimusta ei niin ollen tule soveltaa kokonaisten teollisuuslaitosten toimittamista ja pystyttämistä koskeviin sopimuksiin.

Yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen mukaan yleissopimusta sovelletaan, jos kaupan osapuolilla on liikepaikkansa eri valtioissa. Liikepaikalla tarkoitetaan määräyksessä pysyvää normaalin liiketoiminnan harjoittamispaikkaa. Tiloja, jotka sopijapuoli tilapäisesti vuokraa esimerkiksi hotellista käydäkseen neuvotteluja kaupasta, ei voida pitää liikepaikkana.

Yleissopimuksen 10 artiklan a kohdasta ilmenee, mille sopijapuolen liikepaikalle on annettava merkitystä yleissopimusta tai sen määräyksiä sovellettaessa. Päätettäessä, mille liikepaikalle on annettava merkitystä ratkaistaessa kysymystä yleissopimuksen soveltamisesta, ei huomiota ole kiinnitettävä ainoastaan siihen liikepaikkaan, mistä sopijapuoli käy kauppaa koskevia neuvotteluja, vaan myös muihin liikepaikkoihin, joihin sopimuksella on liittyviä erityisesti sen täyttämistä ajatellen.

Yleissopimuksen soveltaminen edellyttää sitä, että sopijapuolilla on liikepaikkansa eri sopimusvaltioissa. Jos kauppa tehdään suomalaisen myyjän ja ranskalaisen ostajan välillä ja sekä Suomi että Ranska ovat sopimusvaltioita, kauppaan sovelletaan yleissopimusta. Jos kauppaa koskeva riita-asia tulee käsiteltäväksi Suomen tuomioistuimessa, tämän tulee soveltaa yleissopimusta, vaikka Suomen kansainvälisyksityisoikeudelliset säännöt poikkeuksellisesti muuten olisivat johtaneet jonkin sellaisen valtion lain soveltamiseen, joka ei ole sidottu yleissopimukseen. Näin on myös silloin kun Suomen tuomioistuimen on otettava kantaa esimerkiksi ruotsalaisen myyjän ja ranskalaisen ostajan välisestä kaupasta syntyvään riitaan. Jos myös Ruotsi on yleissopimuksen sito-

ma, Suomen tuomioistuimen on tässä tapauksessa sovellettava yleissopimusta. Sen sijaan yleissopimuksessa ei oteta kantaa siihen kysymykseen, kumman sopimusvaltion lakia tuomioistuimen on sovellettava. Tämä merkitsee niin ollen sitä, että myös sellaisessa kaupassa, johon yleissopimus soveltuu, voi sopijapuolille olla tärkeätä sopia sopimukseensa sovellettavasta laista siitä riippumatta, että molemmilla sopijapuolilla on liikepaikkansa sopimusvaltiossa.

Yleissopimuksen 6 artiklasta käy ilmi, että sopijapuolet voivat määrätä, ettei yleissopimusta sovelleta, tai poiketa sen määräyksistä. Sopijapuolet voivat esimerkiksi lakiviittauksessa viitata sopimusvaltion sisäiseen lakiin, Suomessa esimerkiksi kauppalakiin. Lisäksi valtiot, joilla on samankaltaiset tai samankaltaiset oikeussäännöt kaupasta, voivat 94 artiklan mukaan yleissopimusta ratifioidessaan tehdä varauksen siitä, että yleissopimusta ei sovelleta sellaisten sopijapuolten väliseen kauppaan, joilla on liikepaikkansa näissä valtioissa. Ehdotuksessa edellytetään, että tällainen varauksena tehdään yleissopimusta ratifioitaessa sellaisten sopijapuolten osalta, joilla on liikepaikkansa pohjoismaissa. Tällä tavoin poistetaan tällaisten sopijapuolten välinen kauppa yleissopimuksen alaisuudesta.

Artiklan 1 kappaleen b kohdan mukaan yleissopimusta sovelletaan myös silloin, kun kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen mukaan on sovellettava sopimusvaltion lakia.

Artiklan 2 kappaleen mukaan sitä seikkaa, että sopijapuolilla on liikepaikat eri valtioissa, ei saa ottaa huomioon jos tämä olosuhde ei käy ilmi sopimuksesta, sopijapuolten välisestä aikaisemmista liikeyhteyksistä tai heidän sopimusta tehtäessä tai sitä ennen antamistaan tiedoista. Jos toisella sopijapuolella ei ollut aihetta ottaa huomioon sitä, että kaupalla on kansainvälinen liittymä, yleissopimusta ei sovelleta kauppaan. Tällainen tilanne voi syntyä muun muassa silloin, kun toista sopijapuolta edustaa kauppaan tehtäessä agentti tai muu asiamies vastapuolen käsittämättä tätä.

Määräyksen mukaan riittää, että kaupan kansainvälinen luonne selviää sopijapuolelle viimeistään sopimuksentekohetkellä.

Artiklan 3 kappaleen mukaan yleissopimuksen soveltuvuutta ratkaistaessa ei saa ottaa huomioon sopijapuolten kansalaisuutta eikä sitä, tekevätkö sopijapuolet kaupan ammattimaisesti vai yksityishenkilöinä tai pidetäänkö sopimusta luonteeltaan yksityisenä vai kaupallisena.

Artiklan 3 kappaleen määräys vaikuttaa vain siihen, tuleeko yleissopimus sovellettavaksi. Sen sijaan on selvää, että yleissopimuksen muita määräyksiä sovellettaessa on otettava huomioon esimerkiksi se, tekevätkö sopijapuolet kaupan ammattimaisesti vai yksityishenkilöinä tai pidetäänkö sopimusta luonteeltaan yksityisenä vai kaupallisena. Sopimuksen luonteella on merkitystä muun muassa arvioitaessa sen ajan pituutta, jonka kuluessa virheilmoitus on tehtävä.

2 artikla. Tässä artiklassa suljetaan erät kaupat pois yleissopimuksen soveltamisalan piiristä. Se seikka, että yleissopimus ei koske 2 artiklassa tarkoitettuja kauppvoja, merkitsee sitä, että jos on sovellettava Suomen oikeutta, näitä kauppvoja arvostellaan kauppalain mukaan, vaikka kaupassa on kansainvälinen kytkentä.

Artiklan a kohdan mukaan yleissopimus ei koske kuluttajakauppvoja. Vaikka yleissopimuksessa oleva kuluttajakaupan määritelmä ei yksityiskohdissaan ole yhdenmukainen kuluttajan-suojalain soveltamisalan määrittelyn kanssa, yleissopimusta ei sovelleta kauppvoihin, joita viimeksimainituksessa laissa tarkoitetaan.

Artiklan b kohdan mukaan yleissopimus ei koske huutokauppvoja. Näin on siitäkin huolimatta, että myyjä olisi tietoinen siitä, että ostajalla on liikepaikkansa tai kotipaikkansa toisessa sopimusvaltiossa.

Artiklan c kohdan mukaan yleissopimus ei myöskään koske pakkohuutokauppaa eikä muutenkaan lain nojalla tapahtuvaa kauppaa. Poikkeus on otettu yleissopimukseen siksi, että tällaisissa kaupoissa sopijapuolet eivät voi sopia kaupan ehdoista ja siksi että tällaisten kauppvojen vaikutuksia usein säännellään erityisessä laissa.

Lain nojalla tapahtuvana kauppana on pidettävä myös sellaista kauppaa, jonka ulosottomies voi panna toimeen muulla tavoin kuin huutokaupassa. Sen sijaan kauppa, johon toisella kaupan osapuolella on oikeus tai velvollisuus ryhtyä yleissopimuksen 88 artiklan mukaan tai vastaavanlaisessa tapauksessa, ei ole c kohdassa tarkoitettu kauppa.

Yleissopimuksen soveltamisalaan eivät myöskään d kohdan mukaan kuulu osakkeiden, arvopapereiden, juoksevien sitoumusten tai rahan kauppa. Sanonta vastaa sisällöltään englanninkielisiä termejä "stocks, shares, investment securities, negotiable instruments or money". Yleissopimuksen ulkopuolelle jäävät tämän poikkeuksen nojalla myös osaketodistusten, emissio- ja osinkokuponkien, obligaatioiden, debentuurien, velkakirjojen ynnä muun sellaisen kauppa. Yleissopi-

mus ei myöskään koske vekseleiden ja sekkiien luovutusta.

Artiklan e kohdan mukaan yleissopimus ei koske alusten eikä laivojen (ships, vessels) luovutusta. Poikkeusta on perusteltu ensikädessä sillä, että aluksille tarvitaan erityisiä sääntöjä, koska ne on rekisteröitävä. Yleissopimus ei myöskään koske ilma-alusten eikä ilmatyynyalusten kauppaa.

Artiklan f kohdan mukaan yleissopimus ei koske sähkön kauppaa.

3 artikla. Ensimmäisen kappaleen mukaan yleissopimusta ei sovelleta sopimuksiin, joiden mukaan tilaajan tulee toimittaa olennainen osa tavaran tuottamiseen tai valmistamiseen tarvittavista aineista tai tarvikkeista. Ratkaisevaa sopimuksen pitämiseksi tilauskauppana on se, että sitä osaa aineista tai materiaalista, joka tilaajan on toimitettava, ei voida pitää olennaisena. Ensikädessä rajanveto lienee tehtävä tarvikkeiden arvon pohjalta. Ei ole kuitenkaan poissuljettua, että olennaisena pidettävän osan arvoa koskeva raja saattaa asettua korkeammalle, jos myyjän suorituksella on keskeinen merkitys lopulliselle tuotteelle. Tällainen näkökohta voi tulla esiin, kun esimerkiksi myyjän taito-tieto-panokselle ei ylipäättänsä ole vaihtoehtoja markkinoilla.

Toisen kappaleen mukaan yleissopimusta ei myöskään sovelleta sopimuksiin, joissa tavaraa toimittavan sopijapuolen velvollisuudet koostuvat suurimmaksi osaksi työstä tai muiden palvelusten suorittamisesta. Myös näissä tapauksissa voidaan katsoa, että yleissopimuksen sovellettavuus on ratkaistava molempien sopijapuolten suoritusten arvon pohjalta.

4 artikla. Artiklassa täsmennetään, että yleissopimus koskee ainoastaan kansainvälistä kauppaa koskevien sopimusten tekemistä sekä myyjän ja ostajan tällaisesta kaupasta johtuvia velvollisuuksia. Erityisesti lausutaan, että yleissopimus ei koske kysymystä sopimuksen pätevydestä eikä omistusoikeuden siirtymisestä.

Yleissopimuksessa käsitellään useissa kohdin ongelmia, jotka ovat lähellä sopimuksen pätevyttä koskevaa kysymystä. Yleissopimuksen 11 artiklan mukaan kauppa ei tarvitse tehdä eikä varmistaa kirjallisesti eikä sen tarvitse täyttää muutakaan muotovaatimusta. Kuten 12 artiklasta käy ilmi, valtio voi määrätyin edellytyksin tehdä varauman tätä määräystä vastaan. Yleissopimuksen 4 artiklan määräyksestä huolimatta sopimusvaltio voi niin ollen ollen muita sopimusvaltioita sitovasti ilmoittaa, että kauppa on tehtävä kirjallisesti ollakseen sitova. Sellaisen varauman lähempää sisältöä käsitellään 11 ja 12 artiklassa. Yleissopi-

muksen 35 ja 36 artiklassa käsitellään kysymystä siitä, milloin tavarassa on katsottava olevan virhe. Yleissopimus sääntelee virheen seuraamuksia. Sen sijaan se ei sääntele sitä tapausta, että sopijapuoli katsoo sopimuksen olevan pätemätön sillä perusteella, että myyjä ei ole antanut ostajalle tietoa tuntemastaan tavarän virheestä. Yleissopimuksen 55 artiklan mukaan sopimus voi sovellettavan kansallisen oikeuden mukaan olla pätevä, vaikka siitä ei nimenomaisesti tai hiljaisesti käy ilmi, miten hinta on määrättävä.

Muuten määräytyy sopimuksen pätevyys sovellettavan kansallisen oikeuden mukaan.

Yleissopimuksessa ei myöskään ole määräystä kohtuuttomien sopimusten sovittelemasta.

Yleissopimus sääntelee vain kaupasta johtuvia myyjän ja ostajan oikeuksia ja velvollisuuksia. Yleissopimus ei sääntele kysymystä ostajan suhteesta myyjän hankkijoihin tai myyjän suhdetta siihen, joka vuorostaan on ostanut tavarän ostajalta. Yleissopimus ei niin ollen sääntele muun muassa valmistajan vastuuta vahingosta, jonka tavara aiheuttaa myöhempään ostoportaaseen kuuluvan ostajan omaisuudelle.

Artiklan b kohdan mukaan yleissopimus ei sääntele myöskään kysymystä omistusoikeuden siirtymisestä. Yleissopimuksesta ei niin ollen voida saada vastausta kysymykseen, milloin ostaja saa suojaa myyjän velkojia vastaan eikä kysymykseen, voiko myyjä ostajan muista velkojista riippumatta saada takaisin tavarän, jota ostaja ei maksa.

5 artikla. Yleissopimus ei koske myyjän vastuuta ostajalle taikka tämän palveluksessa olevalle tai apurille aiheutuvasta henkilövahingosta.

Kysymys siitä, säänteleeö yleissopimus myyjän vastuuta sellaisesta vahingosta, jonka tavara aiheuttaa ostajan omaisuudelle, ei ole aivan selvä. Yleissopimus sääntelee vain myyjän velvollisuuksia sikäli kuin ne johtuvat kaupasta. Voitaisiin väittää, että koska sellaisesta vahingosta johtuvaa vahingonkorvausvaatimusta, jonka tavara on aiheuttanut ostajan omaisuudelle, ei ole pohjoismaisessa oikeudessa perustettu kauppalakien säännöksiin, tällaisten vaatimusten tulisi lähinnä katsoa nojautuvan muuhun perusteeseen kuin sopimukseen. Diplomaattikonferenssissa esitettiin ehdotus, jonka mukaan myös esineen aiheuttama omaisuusvahinko poistettaisiin yleissopimuksen soveltamisalasta. Tämä ehdotus vedettiin takaisin neuvottelujen jälkeen. Tämän huomioon ottaen näyttää oikeimmalta tulkinnalta se, että yleissopimus sääntelee myyjän vastuuta vahingosta, jonka tavara aiheuttaa ostajan omaisuudelle.

Tällä on merkitystä ennen kaikkea 39 artiklan 2 kappaleen yhteydessä, jonka mukaan reklamaatio virheen vuoksi on tehtävä kahdessa vuodessa siitä kun tavara luovutettiin ostajan hallintaan.

6 artikla. Tässä artiklassa vahvistetaan se periaate, että yleissopimus on 12 artiklan määräystä lukuunottamatta tahdonvaltainen. Yleissopimuksen tahdonvaltaisuus ilmenee sekä siinä, että sopijapuolet voivat syrjäyttää yleissopimuksen soveltamisen, että siinä, että he voivat poiketa yleissopimuksen määräyksistä tai muuttaa niiden vaikutuksia.

Tämä voi tapahtua sekä nimenomaisesti että hiljaisesti. Sama koskee sopijapuolten sopimusta yleissopimuksen yksittäisistä määräyksistä poikkeamisesta tai niiden vaikutusten muuttamisesta.

II luku. Yleisiä määräyksiä

7 artikla. Artiklassa käsitellään yleissopimuksen tulkintaa ja sen aukkojen täyttämistä. Määräyksen tarkoituksena on kiinnittää huomiota yleissopimuksen kansainväliseen taustaan, niin että sitä ei tulkittaisi kansallisesta käsitteenmuodostuksesta ja tulkintamenetelmistä käsin.

Artiklan 1 kappaleen mukaan yleissopimuksen tulkinnassa on kiinnitettävä huomiota sen kansainväliseen luonteeseen ja tarpeeseen edistää yhtenäistä soveltamista. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että yleissopimuksen tulkinnassa on pyrittävä siihen, että yleissopimuksen määräyksillä saavutettu oikeuden yhteneväisyys säilyy. Huomiota on kiinnitettävä muun muassa muiden sopimusvaltioiden oikeuskäytäntöön ja kansainvälisessä oikeustieteellisessä kirjallisuudessa esitettyihin tulkintoihin.

Edelleen tulee yleissopimusta tulkittaessa ottaa huomioon tarve edistää toimimista vilpittömässä mielessä kansainvälisessä kaupassa.

Artiklan 2 kappaleessa käsitellään yleissopimuksen aukkojen täyttämistä. Jos jotakin kysymystä ei ole yleissopimuksessa nimenomaisesti ratkaistu, se on ratkaistava niiden yleisten periaatteiden mukaan, joille yleissopimus perustuu. Jos sellaisia periaatteita ei voida löytää, kysymys on ratkaistava sen lain mukaisesti, jota kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen mukaan on sopimukseen sovellettava. Myös säännöt aukkojen täyttämisestä koskevat vain kaupasta johtuvia myyjän ja ostajan oikeuksia ja velvollisuuksia.

8 artikla. Artikla koskee sopijapuolten lausumien ja käytöksen tulkintaa.

Artiklan 1 kappaleessa vahvistetaan pääsääntö, jonka mukaan sopijapuolen lausumaa tai käytöstä on tulkittava kysymyksessä olevan sopijapuolen tarkoituksen mukaisesti, jos toinen sopijapuoli tiesi, mikä tarkoitus oli, tai hän ei voinut olla tietämättä sitä. Periaate vastaa olennaisilta osiltaan voimassa olevaa tarjoukseen annettavaa vastausta koskevaa varallisuusoikeudellisista oikeustoimista annetun lain 6 §:n 2 momentin säännöstä sekä yleisesti omaksuttuja tulkintaoppeja Suomessa.

Artiklan 2 kappaleessa käsitellään sellaisia tapauksia, jotka eivät kuulu 1 kappaleen piiriin. Määräys koskee sekä sitä tapausta, että sopijapuolen tarkoitusta ei saada selville, että sitä tapausta, jossa vastapuoli ei ole ollut tietoinen tarkoituksesta. Näissä tapauksissa lausumaa tai käyttäytymistä tulkitaan sen käsityksen mukaisesti, jonka järkevä henkilö toisen sopijapuolen asemassa samoissa olosuhteissa olisi saanut lausumasta tai käyttäytymisestä. Määräys merkitsee sitä, että lausumaa on tulkittava sen kielenkäytön mukaisesti, joka vallitsee vastapuolen alalla, jolleivät lausuma tai olosuhteet anna aihetta epäillä, että jotakin muuta on tarkoitettu.

Lopuksi 2 kappaleessa määrätään, että tulkittaessa sopijapuolen tarkoitusta tai sitä, mitä järkevä henkilö olisi siihen sisällyttänyt, on asianmukaista huomiota kiinnitettävä kaikkiin asiaan vaikuttaviin olosuhteisiin. Erityisesti mainitaan, että huomiota on kiinnitettävä sopimusneuvotteluihin, sopijapuolten välille muodostuneeseen käytäntöön, kauppatapaan sekä sopijapuolten myöhemmän käyttäytymiseen.

Kysymyksessä oleva määräys merkitsee muun muassa sitä, että myös sopijapuolten käyttäytymiselle sopimuksen teon jälkeen voidaan antaa merkitystä sopimusta tulkittaessa. Laiminlyönti reagoida vastapuolen antamaan ilmoitukseen voidaan tätä taustaa vasten tulkita ilmoituksen sisällön hyväksymiseksi.

9 artikla. Artikla koskee kysymystä siitä, millä edellytyksin kauppatala ja sopijapuolten välille luoma tapa sitoo heitä.

Artiklan 1 kappaleessa ilmaistaan se itsestään selvä sääntö, että sopijapuolet voivat nimenomaisin sopimuksin määrätä, että heitä sitoo määrätty kauppatala tai kysymyksessä olevan alan kaikki kauppatavat. Voimassa olevaan oikeuteen nähden on suurempaa merkitystä sillä kauppatapojen sitovuuden rajoituksella, joka seuraa 2 kappaleesta. Kun ei ole nimenomaista sopimusta siitä, mitkä kauppatavat ovat sitovia, määräyksen mukaan ovat sitovia ne kauppatavat, jotka molemmat

sopijapuolet tunsivat tai jotka heidän olisi pitänyt tuntea ja jotka ovat yleisesti tunnettuja kansainvälisessä kaupassa ja joita kyseisen tyyppisten sopimusten osapuolet kyseisellä kaupan alalla säännöllisesti noudattavat. Vaikka sitä ei määräyksessä nimenomaisesti sanotakaan, muiden kauppatapojen ei katsota sitovan sopijapuolia.

10 artikla. Artikla koskee kysymystä siitä, mille sopijapuolen useammasta liikepaikasta annetaan merkitystä sovellettaessa yleissopimusta ja mihin liittymäkohtaan nojaututaan, kun sopijapuolella ei ole liikepaikkaa, jolla olisi yhteys kysymyksessä olevaan kauppaan.

Määräyksellä, joka koskee valintaa sopijapuolen useampien liikepaikkojen välillä, on 1 artiklan mukaan merkitystä yleissopimuksen soveltavuudelle. Sillä on myös 12 artiklan mukaan merkitystä ratkaistaessa, koskeeko mahdollinen sopimuksen muotovapaudesta tehty varauma kysymyksessä olevaa kauppaa. Useampien liikepaikkojen välillä tehtävällä valinnalla on 31 artiklan mukaan merkitystä myös, kun on ratkaistava, missä tavara luovutetaan. Yleissopimuksen 42 artiklasta käy ilmi, että harkittaessa, rasittaako tavaraa immateriaalioikeus, on otettava huomioon olosuhteet siinä valtiossa, missä ostajalla on liikepaikkansa. Myyjän liikepaikka on 57 artiklan mukaan ratkaiseva sen suhteen, missä kauppahinta on maksettava. Lisäksi liikepaikalla on merkitystä sovellettaessa vaaranvastuun siirtymistä koskevia määräyksiä. Myös sopimuksen tekemistä koskevassa yleissopimuksen 20 ja 24 artiklassa viitataan liikepaikkaan.

Artiklan a kohdan mukaan on yleissopimusta sovellettaessa ratkaiseva merkitys sillä liikepaikalla, johon sopimuksella ja sen täyttämisellä on lähin liittymä. Arviointia suoritettaessa on lähtökohdaksi asetettava ne olosuhteet, jotka sopijapuolet tunsivat tai ennakoivat ennen sopimuksen tekemistä. Sellaisella seikalla, josta sopijapuoli saa tiedon sopimuksenteon jälkeen, ei ole arvioinnissa merkitystä.

Näin ollen tulee antaa merkitystä esimerkiksi niille liikepaikoille, joista käsin sopijapuolet käyvät neuvotteluja ja sille, että toinen sopijapuoli tietää vastapuolen pääkonttorin tulevan hyväksymään neuvottelujen tuloksen. Edelleen on annettava merkitystä sille, mikä myyjän eri liikepaikoista vastaa sopimuksen täyttämisestä tai mistä tavara on noudettava. Ostajan puolella tulee merkitystä antaa esimerkiksi sille liikepaikalle, mihin tavara tai sitä koskeva lasku lähetetään.

Säännöksen pohjalta tulee ratkaisevaksi yhtäältä se, missä valtiossa sijaitsee se liikepaikka, johon sopimuksella on lähin liittymä. Toisaalta sen mukaan tulee ratkaistavaksi myös, mikä kysymyksessä olevassa valtiossa sijaitsevista liikepaikoista on ratkaiseva.

Artiklan b kohdan mukaan on kiinnitettävä huomiota sopijapuolen kotipaikkaan, jos hänellä ei ole liikepaikkaa. Määräyksen on katsottava sisältävän sen lisäedellytyksen, että liikepaikalla on oltava yhteys kauppaan.

11 artikla. Artiklassa vahvistetaan se perusperiaate, että kauppa on yleissopimuksen mukaan vapaamuotoinen sopimus. Määräystä rajoittaa 12 artikla, jonka mukaan valtio voi tehdä varauman siitä, että vain kirjallisille tahdonilmaisuille tunnustetaan vaikutuksia. Myyjän ja ostajan välisessä oikeussuhteessa ei siten edellytetä kirjallista muotoa, jotta sopimuksella olisi tarkoitetut oikeusvaikutukset. Koska yleissopimus sääntelee vain tätä oikeussuhdetta, määräyksellä ei ole merkitystä siinä kysymyksessä, onko sopimus jostakin toisesta syystä, esimerkiksi tavarann saannon rekisteröimiseksi, tehtävä kirjallisesti tai noudattaen jotakin muuta muotovaatimusta.

Koska yleissopimus on tahdonvaltainen, ei ole estettä sille, että sopijapuolet sopivat esimerkiksi kirjallisesta muodosta. Tällaisten sopimusten muutoksia käsitellään 29 artiklan 2 kappaleessa.

12 artikla. Artiklassa on otettu huomioon se, että joissakin valtioissa vain kirjallisilla tahdonilmaisilla on oikeusvaikutuksia, ainakin silloin kun on kysymys kansainvälistä kauppaa koskevista sopimuksista. Määräys rajoittaa siten 11 artiklan alaa.

Yleissopimuksen 12 artiklassa viitataan 96 artiklaan. Viimeksimainitun määräyksen mukaan valtio voi tehdä artiklassa tarkoitetun varauman, jos kysymyksessä olevan valtion lainsäädäntö edellyttää kaupan tekemistä tai sen vahvistamista kirjallisesti. Tämän sisältöistä lainsäädäntöä on useissa valtioissa. Muut valtiot, joissa ei ole tällaista sisäistä lainsäädäntöä, eivät voi tehdä 96 artiklan mukaista varaumaa. Ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston pitämästä kansainvälisiä sopimuksia koskevasta rekisteristä käy ilmi, onko jokin valtio tehnyt varauman.

Artiklassa tarkoitetun varauman vaikutuksena on, että artiklassa mainittuja määräyksiä ei sovelleta, jos sopijapuolella on liikepaikka valtiossa, joka on tehnyt tällaisen varauman.

Yleissopimuksen 12 artiklassa viitataan 11 ja 29 artiklaan sekä yleissopimuksen II osan määräyksiin. Näin 12 artiklan vaikutukset eivät ulotu

esimerkiksi reklamaatioon ja muihin yleissopimuksen mukaisiin ilmoituksiin.

13 artikla. Artiklan mukaan yleissopimuksen ilmaisu ”kirjallinen” käsittää myös sähköiset ja kaukokirjoitinviestit. Määräyksellä on merkitystä 21 artiklan 2 kappaleen yhteydessä, joka koskee liian myöhään tapahtuneen hyväksymisen vaikutuksia eräissä tapauksissa ja 29 artiklan 2 kappaleen yhteydessä, joka koskee sellaisia kirjallisia sopimuksia, jotka voidaan niissä olevan ehdon mukaan muuttaa vain kirjallisesti.

II osa. Sopimuksen tekeminen

Yleissopimuksen II osa sisältää määräyksiä kansainvälistä tavarann kauppaa koskevien sopimusten tekemisestä. Tarkoituksena on, että Suomi ratifioi yleissopimuksen sellaisin varauksin, että II osa ei sido Suomea. Muut pohjoismaat tehnevät vastaavanlaiset varaukset. Tämä merkitsee sitä, että jos Suomen lakia sovelletaan sopimuksen tekemiseen, sovelletaan varallisuus-oikeudellisista oikeustoimista annetun lain säännöksiä. Jos on sovellettava sellaisen sopimusvaltion lakia, joka ei ole tehnyt tällaista varaumaa, se osoittaa todennäköisesti yleissopimuksen määräykset sovellettavaksi laiksi. Tästä syystä on esitykseen otettu lyhyt selostus II osan määräyksistä.

Yleissopimuksen II osa käsittää 14—24 artiklan. Sen 14—17 artiklassa käsitellään tarjousta, kun taas 18—22 artikla koskee hyväksymistä. Jakson kaksi viimeistä artiklaa sääntelevät kysymystä siitä, milloin sopimus on tullut aikaan.

14 artikla. Artiklan ensimmäisen kappaleen mukaan tarjouksen tärkein tunnusmerkki on, että ehdotus on riittävän täsmällinen, jotta se voidaan hyväksyä ja jotta se ilmaisee ehdotuksen tekijän tarkoituksen tulla sidotuksi, jos hyväksyvä vastaus annetaan. Ehdotus, joka tehdään ”sitoumuksetta” tai sentyyppisin varauksin, ei niin ollen ole tarjous yleissopimuksessa tarkoitettussa mielessä.

Ehdotus on määräyksen mukaan riittävän täsmällinen, jos siitä käy ilmi tavara ja jos siinä nimenomaisesti tai hiljaisesti määrätään tavarann määrä ja hinta tai osoitetaan, miten ne määrätään. Ehdotus voidaan katsoa riittävän täsmälliseksi myös, jos toisella sopijapuolella sen mukaan on oikeus myöhemmässä vaiheessa määrätä tavarann määrä. Yleissopimuksen 55 artiklasta käy ilmi, että jos pätevä sopimus on tehty ilman että hinta on määrätty tai osoitettu, miten se laskeetaan, sopijapuolten tulee katsoa viitanneen sopi-

muksentekohetkellä vallinneeseen käypään hintaan.

Ehdotusta, joka täyttää 1 kappaleessa asetetut vaatimukset, voidaan käsitellä eri tavoin siitä riippuen, onko se osoitettu yhdelle tai useammalle määrätylle henkilölle tai onko se osoitettu määräämättömälle henkilöpiirille.

Artiklan 2 kappaleen mukaan pidetään ehdotusta, jota ei ole tehty yhdelle tai useammalle määrätylle henkilölle, kehotuksena tehdä tarjouksia, ellei ehdotuksen tekijä selvästi ilmaise, että on kysymys tarjouksesta. Luetteloita, ilmoituksia ja vastaavanlaisia tietoja pidetään tämän mukaan kehotuksina tehdä tarjouksia, jos ne osoitetaan määräämättömälle henkilöpiirille.

15 artikla. Artiklan 1 kappaleen mukaan tarjous tulee sitovaksi, kun se saapuu tarjouksen saajalle. Kuten 2 kappaleesta ilmenee, tarjouksen tekijä voi tähän hetkeen saakka peräyttää tarjouksen, vaikka hän on esimerkiksi ilmoittanut tarjouksessa, että se on peruuttamaton. Yleissopimuksen 24 artiklaan sisältyy ilmaisun "saapuu" määritelmä.

Artiklan 2 kappale rakentuu angloamerikkalaisessa oikeudessa tehdyille peräyttämisen (withdrawal) ja peruuttamisen (revocation) erolle.

16 artikla. Artiklan 1 kappaleen mukaan pääsääntö on, että tarjous voidaan peruuttaa (be revoked) kunnes tarjouksen saaja on lähettänyt hyväksyvän vastauksensa. Määräys merkitsee sitä, että tarjouksen tekijä saa itse kantaa riskin niistä kustannuksista, jotka hän sijoittaa tarjouksen arvioimiseen, koska tarjous ei ole tarjouksen tekijää sitova samalla tavoin kuin varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain mukaan. Artiklan 1 kappaleen mukaan tarjous voidaan nimittäin peruuttaa, jos peruutus saapuu tarjouksen saajalle ennen kuin tämä on lähettänyt hyväksyvän vastauksen.

Artiklan 1 kappaleen määräystä rajoitetaan olennaisesti 2 kappaleessa. Tämän mukaan ei tarjousta ensinnäkään voi peruuttaa, jos tarjouksessa ilmoitetaan, että se on peruuttamaton (irrevocable). Tarjous katsotaan peruuttamattomaksi myös, jos siinä annetaan määräaika hyväksymiselle. Toiseksi tarjousta ei voida peruuttaa, jos tarjouksen saaja saattoi kohtuudella olettaa, ettei tarjousta voitu peruuttaa ja tarjouksen saaja on toiminut tarjoukseen luottaen.

17 artikla. Artiklan mukaan tarjous lakkaa olemasta sitova, jos se hylätään, vaikka tarjous on peruuttamaton. Hylkääminen voi olla nimenomainen. Yleissopimuksen 19 artiklasta käy ilmi, että tarjoukseen annettua hyväksyvää vastausta

voidaan määrätyn edellytyksin pitää hylkäävänä vastauksena, jos se sisältää lisäyksiä, rajoituksia tai muita muutoksia.

Ilmaisun "saapuu" sisältöä käsitellään 24 artiklassa.

18 artikla. Artikla koskee hyväksyvää vastausta ja ajankohtaa, jolloin hyväksyvä vastaus tulee sitovaksi.

Artiklan 1 kappaleen mukaan tarjouksen tekijän lausuma tai muu tarjoukseen suostumista ilmentävä käyttäytyminen merkitsee hyväksymistä. Hiljaisuus tai passiivisuus ei sinänsä merkitse hyväksyvää vastausta.

Artiklan 2 kappaleen mukaan hyväksyvä vastaus tulee sitovaksi, kun se saapuu tarjouksen antajalle. Ilmaisun "saapuu" osalta viitataan 24 artiklaan.

Se, että hyväksyvä vastaus tulee sitovaksi, merkitsee toisaalta sitä, että hyväksyvää vastausta ei voida 22 artiklan mukaan tämän ajankohdan jälkeen peräyttää, toisaalta sitä, että sopimus syntyy 23 artiklan mukaan, kun hyväksyvä vastaus tulee sitovaksi.

Hyväksyvän vastauksen on saavuttava tarjouksen tekijälle sinä aikana, jonka hän on asettanut vastauksen antamiselle. Tarjouksen saajalla on niin ollen riski siitä, että vastaus saapuu perille tai myöhästyy. Jollei määräaikaa vastauksen antamiselle ole asetettu, vastauksen on saavuttava tarjouksen tekijälle kohtuullisessa ajassa. Suullinen tarjous on hyväksyttävä välittömästi, jollei olosuhteista muuta käy ilmi.

Artiklan 3 kappaleessa käsitellään jonkin toimenpiteen johdosta syntyvää hyväksymistä. Hyväksyvä vastaus, joka perustuu jonkin toimenpiteen suorittamiseen, annetaan määräyksen mukaan merkitystä vain, jos se perustuu tarjoukseen, sopijapuolten välilleen luomaan käytäntöön tai kauppatapaan.

19 artikla. Artikla koskee vastausta, jonka on tarkoitus olla hyväksyvä mutta joka sisältää lisäyksiä, rajoituksia tai muita muutoksia. Tällainen vastaus katsotaan hylkääväksi vastaukseksi, johon liittyy uusi tarjous. Tämä pääsääntö vahvistetaan 1 kappaleessa.

Artiklan 2 kappaleen mukaan tarjouksen antaja on velvollinen reklamoidaan epäpuhdasta hyväksymistä vastaan, jos vastaus ei olennaisesti muuta tarjousta.

Artiklan 3 kappaleessa täsmennetään, että määrätty muutokset on aina katsottava olennaisiksi. Tällaisia ovat muutokset jotka koskevat hintaa, maksamista, tavarain laatua ja määrää, luovutuspaikkaa ja -aikaa, sopijapuolen vastuun

laajuutta toista sopijapuolta kohtaan sekä riitojen ratkaisemista koskevia ehtoja. Määräys merkitsee esimerkiksi sitä, että vastauksessa olevaa ehtoa, jonka mukaan tavara on lähetettävä heti tai joka määrää tavaran luovuttamiselle toisen lastaussataman, on pidettävä hylkäävänä vastauksena, johon liittyy uusi tarjous. Sama koskee esimerkiksi ehtoa, jonka mukaan riidat on ratkaistava välimiesmenettelyssä.

20 artikla. Artikla sisältää määräyksiä tarjouksen tekijän asettaman hyväksymisajan tulkittamisesta. Sen määräykset väistyvät niin ollen sen tieltä, mitä on ehkä määrätty tarjouksessa, sekä sopijapuolten aikaisemman käytännön ja muun tulkinta-aineiston tieltä.

Artiklan 1 kappaleen mukaan katsotaan hyväksymiselle asetetun määräajan alkavan siitä ajankohdasta, kun sähkösanoma, joka sisältää tarjouksen, jätettiin kuljetettavaksi. Jos tarjous annetaan kirjessä, lasketaan aika siitä päivämäärästä, joka käy ilmi kirjestä, tai, jos kirje ei ole päivätty, postileiman päivästä.

Artiklan 2 kappaleesta ilmenee, että viralliset pyhäpäivät tai vapaapäivät, jotka sattuvat hyväksymiselle asetetulle määräajalle, on otettava huomioon sitä laskettaessa. Vain siinä tapauksessa, että määräajan viimeinen päivä sattuu pyhäpäiväksi tai vapaapäiväksi sillä paikkakunnalla, missä tarjouksen tekijällä on liikepaikkansa, pidennetään aikaa seuraavaan työpäivään. Myös tämä on tulkintasääntö, joka väistyy esimerkiksi tarjouksessa esitetyn tai sopijapuolten välisen aikaisemman käytännön tieltä.

21 artikla. Artiklassa käsitellään myöhästynyttä hyväksymistä. Ensimmäisestä kappaleesta käy ilmi, että tarjouksen tekijä voi pitää myöhään tullutta vastausta hyväksyvänä vastauksena. Siinä tapauksessa tulee tarjouksen tekijän viipymättä ilmoittaa tarjouksen saajalle, että myöhästynyt vastaus merkitsee hyväksymistä. Tällainen ilmoitus voidaan antaa suullisesti tai lähettää tarjouksen saajalle. Viimeksimainitussa tapauksessa tarjouksen tekijä on suorittanut velvollisuutensa, kun ilmoitus on lähetetty.

Määräys poikkeaa varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain 4 §:n säännöksestä, jonka mukaan myöhästynyttä vastausta pidetään uutena tarjouksena.

Artiklan 2 kappaleen mukaan myöhästynyt vastaus sitoo tarjouksen tekijää, jos käy ilmi, että vastaus on lähetetty sellaisissa olosuhteissa, että sen olisi pitänyt tulla perille ajoissa, mutta tarjouksen tekijä ei reklamoi myöhästymistä vastaan.

22 artikla. Artiklan mukaan hyväksyvä vastaus voidaan peräyttää, jos peräyttäminen saapuu tarjouksen tekijälle viimeistään sillä hetkellä, kun hyväksyvä vastaus olisi tullut sitovaksi. Yleissopimuksen 18 artiklan 2 kappaleesta käy ilmi, että vastaus tulee sitovaksi, kun se saapuu tarjouksen tekijälle asetetun määräajan kuluessa. Yleissopimuksen 23 artiklasta puolestaan käy ilmi, että sopimuksen katsotaan syntyneen, kun vastaus tulee sitovaksi.

23 artikla. Artiklasta käy ilmi, että sopimus syntyy sillä hetkellä, kun tarjoukseen annettu hyväksyvä vastaus tulee sitovaksi. Yleissopimuksen 18 artiklan 2 kappaleen mukaan näin tapahtuu, kun vastaus saapuu tarjouksen antajalle.

Yleissopimuksessa viitataan useissa kohdin sopimuksen teko hetkeen. Yleissopimuksen 42 artiklan 1 kappaleen mukaan tavaran on oltava vapaa sellaisista rasituksista, jotka perustuvat teollisoikeuteen tai muuhun sivullisen immateriaalioikeuteen, josta myyjä tiesi tai josta hän ei voinut olla tietämättä sopimuksen teko hetkellä. Yleissopimuksen 55 artiklassa viitataan sopimuksen teko hetken käypään hintaan. Yleissopimuksen 68 artikla koskee kuljetettavana olevan tavaran kauppaa ja siinä määrätään, että vaaranvastuu tavarasta siirtyy yleissopimuksen pääsäännön mukaisesti ostajalle sopimuksen teko hetkellä. Edelleen viitataan samassa artiklassa siihen tietoisuuteen, joka myyjällä on sopimuksen teko hetkellä tavaran katoamisesta tai vahingoittumisesta. Yleissopimuksen 74 artiklassa viitataan vahinkoon, joka voitiin ennakoida sopimuksen teko hetkellä, ja 79 artiklan 1 kappaleessa esteeseen, jonka sopijapuolen voitiin edellyttää ottaneen huomioon sopimuksen teko hetkellä. Lopuksi 100 artikla sisältää määräyksen siitä, että yleissopimusta sovelletaan vain sopimuksiin, jotka solmitaan sen jälkeen kun yleissopimus on tullut voimaan.

Sen johdosta että Suomen tarkoituksena ei ole ratifioida yleissopimuksen II osaa, johon nyt esillä oleva artikla sisältyy, yllämainittujen määräysten sisältö voi vaihdella siitä riippuen, mitä lakia sovelletaan siihen kysymykseen, milloin kaupan on katsottava syntyneen. Kuten voimassa olevan lainkin mukaan, voi tarjouksen tekijän olla syytä erityisesti konjunkturiherkkien tavaroiden kaupassa pyrkiä täsmentämään, milloin sopimuksen on katsottava syntyneen.

24 artikla. Artikla sisältää tulkintasääntöjä siitä, milloin tarjouksen, vastauksen tai muun tahdonilmaisun on katsottava saapuneen vastaanottajalle. Näin on suullisten ilmoitusten kohdalla

katsottava tapahtuvan, kun ilmoitus annetaan vastaanottajalle. Muiden tiedonantojen katsotaan saapuneen perille, kun tiedonanto jätetään vastaanottajalle henkilökohtaisesti tai hänen liikepaikkaansa tai hänen postiosoitteeseensa. Jos vastaanottajalla ei ole liikepaikkaa, tiedonanto saapuu perille, kun se toimitetaan hänen kotipaikkaansa. Sovellettaessa yleissopimuksen määräyksiä tiedonannon perillesaapumisesta ei näin ollen ole merkitystä sillä, tietääkö vastaanottaja, että tiedonanto on saapunut perille, tai onko hän ottanut siitä selon vai ei.

III osa. Tavarán kauppa

Tässä yleissopimuksen osassa on määräyksiä myyjän ja ostajan oikeuksista ja velvollisuuksista sekä sopimusrikkomusten seuraamuksista. Yleissopimuksen näitä kysymyksiä koskevat määräykset sääntelevät olennaisesti samoja kysymyksiä kuin kauppalakiehdotus. Myös asiallisesti on suuria yhtäläisyyksiä yleissopimuksen määräysten ja niiden säännösten välillä, jotka on ehdotettu tulemaan voimaan Suomessa sellaisia kauppajoja varten, jotka eivät kuulu yleissopimuksen alaan. Hallituksen esityksestä kauppalaiksi ilmenee, mitä yleissopimuksen määräystä yksittäinen ehdotuksen pykälä lähinnä vastaa.

Yleissopimuksen III osa sisältää viisi lukua. Ensimmäisessä luvussa (25—29 artikla) on yleisiä määräyksiä. Siinä käsitellään kysymystä siitä, mitä on pidettävä olennaisena sopimusrikkomuksena ja miten kaupan purun on tapahduttava, tuomioistuimen velvollisuutta antaa luontoisuoritusuomio sekä sopimuksen muuttamista. Toinen luku (30—52 artikla) koskee myyjän velvollisuuksia toisaalta sikäli kuin ne liittyvät suorituksen ajankohtaan ja toisaalta sikäli kuin ne liittyvät tavarán sopimuksen mukaisuuteen. Luku sisältää myös määräyksiä myyjän sopimusrikkomuksen seuraamuksista. Nämä määräykset on muodostettu yhteisesti viivästys- ja virhetapauksia varten. Sen lisäksi ne koskevat myyjän muiden sopimukseen tai yleissopimukseen perustuvien velvollisuuksien rikkomista eli myös niin kutsuttujen sivuvelvollisuuksien rikkomista. Kolmannessa luvussa (53—65 artikla) käsitellään ostajan velvollisuuksia ja niiden rikkomisen seuraamuksia. Myös tässä luvussa soveltuvat sopimusrikkomusten seuraamuksia koskevat määräykset minkä tahansa ostajan velvollisuuden rikkomiseen, esimerkiksi myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyömiseen. Neljännessä luvussa (66—70

artikla) käsitellään vaaranvastuuta tavarasta, kun taas V luku (71—88 artikla) koskee ennakoitua sopimusrikkomusta, vahingonkorvauksen laskeamista, korkoa, vastuusta vapautumisen perusteita, kaupan purun vaikutuksia sekä velvollisuutta huolehtia tavarasta määrättyissä tapauksissa.

I luku. Yleisiä määräyksiä

25 artikla. Artikla sisältää määritelmän olennaisista sopimusrikkomuksista. Sopimusrikkomuksen on oltava olennainen, jotta ostaja voi vaatia uutta toimitusta 46 artiklan 2 kappaleen mukaisesti tai purkaa kaupan 49 artiklan 1 kappaleen mukaisesti. Silloin kun on kysymys tavarán vajauksesta, sopimusrikkomuksen olennaisuudelle on asetettu 51 artiklan 2 kappaleessa erityinen edellytys. Samoin on ostajan sopimusrikkomuksen 64 artiklan 1 kappaleen mukaan oltava olennainen, jotta myyjä voi purkaa sopimuksen. Yleissopimuksen 70 artiklan mukaan on sopimusrikkomuksen olennaisuudella merkitystä vaaranvastuun siirtymiselle. Lisäksi sopimusrikkomuksen olennaisuus vaikuttaa 72 artiklan mukaan sopijapuolen mahdollisuuteen reagoida ennakoitavissa olevaan sopimusrikkomukseen ja purkaa sopimus perättäisluovutustapauksissa.

Yleissopimuksen 25 artiklan mukaan sopimusrikkomus on olennainen, jos se aiheuttaa sellaista haittaa toiselle sopijapuolelle, että tämä menettää olennaisilta osin sen, mitä hänellä oli aiheutta odottaa sopimuksella saavuttavansa. Tältä osin testi on objektiivinen. Kysymys ei ole siitä, mitä sopimuksen rikkoneen osapuolen mielestä vastapuoli voi odottaa, vaan objektiivisesta arvioinnista. Sopimusrikkomus ei kuitenkaan ole olennainen, jos sopimuksen rikkonut osapuoli ei ole voinut ennakoita lopputulosta. Määräyksen avulla halutaan välttää sitä, että sopimusrikkomus, joka vaikuttaa merkityksettömältä, voisi johtaa sopimuksen purkamiseen.

Määräyksestä ei nimenomaisesti käy ilmi, minä ajankohtana sopijapuolella on oltava vaadittava tietoisuus. Arvion on kuitenkin lähdeittävä siitä, että sopimuksen tekohetki on tässä suhteessa ratkaiseva.

Arvioitaessa sopimusrikkomuksen olennaisuutta voidaan ottaa huomioon esimerkiksi sopijapuolen tarjous korjata suorituksessaan oleva virhe.

Sopimusta rikkoneen osapuolen tietoisuutta koskevan arvioinnin helpottamiseksi, määräystä

on täydennetty siten, että sopimusrikkomus ei ole olennainen, jos sopimuksen rikkoneen sopijapuolen kanssa samassa asemassa oleva järjevä henkilö ei olisi käsittänyt sopimusrikkomuksen vakavia seurauksia. Seikoille, jotka tosiasiasa olivat sopimuksen rikkoneen osapuolen tiedossa, on aina annettava merkitystä. Vaikka tämä sopijapuoli ei olisi käsittänyt, että vastapuoli menettäisi, mitä hänellä oli oikeus odottaa saavuttavansa sopimuksella, sopimusrikkomus on kuitenkin olennainen, jos järjevä henkilö olisi käsittänyt tämän.

26 artikla Määräyksen tarkoituksena on ehkäistä se, että sopimus katsotaan puretuksi ilman että perusta on annettu minkäänlaista ilmoitusta.

27 artikla. Artikla koskee ilmoituksiin liittyvää riskiä. Yleissopimuksessa on pääsääntönä, että ilmoitus lähetetään vastaanottajan riskillä. Kun lähettäjä on antanut ilmoituksen perille toimitettavaksi, hän saa vedota siihen, että ilmoitus on lähetetty, vaikka sen perilletulo viivästyy tai se tulee perille vääristyneessä muodossa. Näin on myös silloin, kun ilmoitus ei ensinkään tule perille vastaanottajalle.

Pääsääntö on voimassa, jollei nimenomaisesti toisin ole määrätty. Sellaisia määräyksiä, joiden mukaan ilmoitus kulkee lähettäjän vastuulla ja sen pitää niin ollen saapua vastaanottajalle, jotta siihen voitaisiin vedota, on 47 artiklan 2 kappaleessa, 48 artiklan 4 kappaleessa, 63 artiklan 2 kappaleessa, 65 artiklan 1 ja 2 kappaleessa sekä 79 artiklan 4 kappaleessa.

28 artikla. Artiklassa vahvistetaan se sääntö, että yleissopimus ei muuta sopimusvaltion velvollisuuksia silloin kun on kysymys luontoissuoritus-tuomioista. Tuomioistuin ei yleissopimuksen mukaan ole velvollinen antamaan luontoissuoritus-tuomiota, jos se ei antaisi sellaista tuomiota oman maansa lainsäädännön mukaan vastaavallisissa kaupoissa.

Sopijapuoli voi siten vaatia luontoissuoritusta suomalaisessa tuomioistuimessa samassa laajuudessa kuin jos riita ratkaistaisiin Suomen sisäisiä irtaimen kauppaa koskevia sopimuksia sääntelevien säännösten mukaisesti. Toisaalta suomalainen osapuoli joutuu varautumaan siihen, että luontoissuoritus-tuomioita annetaan hyvin rajoitetusti angloamerikkalaisen järjestelmän tuomioistuimissa. Tämä voi koskea myös tavarahan hintaa.

29 artikla. Tässä artiklassa käsitellään sopimuksen muuttamista. Artiklan 1 kappaleen tarkoituksena on tehdä selväksi, että angloamerikkalaisista käsitystä suoritukseen edellyttämästä vasta-

suorituksesta (*consideration*) ei sovelleta yleissopimuksen puitteissa.

Artiklan 2 kappaleeseen sisältyy määräys, jonka mukaan sopimus siitä, että sopimusta voidaan muuttaa vain kirjallisesti, on tehokas ja saa sisältönsä mukaiset vaikutukset. Määräystä on pidetty tarpeellisenä, koska kysymys ei ole kaikissa oikeusjärjestyksissä selvä.

Pääsääntöä rajoittaa määräys, jonka mukaan sopijapuoli saattaa käyttäytymisensä johdosta menettää oikeutensa vedota siihen, että sopimusta on muutettava kirjallisesti. Näin on silloin, kun sopijapuoli antaa selityksillään tai toiminnallaan vastapuolelle aiheen luottaa siihen, että muutos on pätevä, vaikka sitä ei ole tehty kirjallisessa muodossa. Näin voi olla esimerkiksi, jos ostaja on suullisesti muuttanut kirjallista sopimusta ja sen jälkeen hyväksynyt tavarat, jotka on toimitettu muutoksia vastaavasti. Ostaja ei voi myöhempien toimitusten osalta vedota siihen, ettei muutoksesta ollut sovittu kirjallisesti.

II luku. Myyjän velvollisuudet

II luku, jossa käsitellään myyjän velvollisuuksia, on jaettu kolmeen osaan. Johdantomääräyksen jälkeen (30 artikla) seuraavat I osan määräykset tavarahan luovuttamisesta ja tavaraa koskevien asiakirjojen luovuttamisesta (31—34 artikla). II osassa käsitellään tavarahan sopimuksenmukaisuutta ja sivullisen tavarahan kohdistuvia vaatimuksia (35—44 artikla). III osassa (45—52 artikla) säännellään myyjän sopimusrikkomuksen seuraamuksia.

30 artikla. Artiklassa määrätään, että myyjä on velvollinen luovuttamaan tavarahan ja antamaan tavaraa koskevat asiakirjat sekä siirtämään tavarahan omistusoikeuden. Tavarahan luovutusvelvollisuudesta on tarkempia määräyksiä 31—34 artiklassa. Asiakirjan luovuttamisvelvollisuudesta on määräyksiä 34 artiklassa.

Myyjän velvollisuudella siirtää omistusoikeus tavarahan tarkoitetaan hänen vastuutaan siitä, ettei tavaraa rasita niin kutsuttu oikeudellinen virhe siinä merkityksessä, että sivullisella on omistusoikeus tavarahan. Tätä käsitellään lähemmin 42 artiklassa. Yleissopimus sääntelee vain myyjän vastuuta ostajaa kohtaan. Kysymys sivullisen tavarahan kohdistuvan vaatimuksen pätevyydestä ratkaistaan sen valtion laissa olevien sääntöjen mukaan, jonka lakia kauppaan on kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen mukaan sovellettava. Myyjän on täytettävä velvollisuutensa siten

kuin sopimus ja yleissopimus edellyttävät. Yleissopimuksen 6 artiklasta käy ilmi, että yleissopimuksen määräykset ovat tahdonvaltaisia ja että sopijapuolten sopimus on siten ratkaiseva, jos syntyy ristiriita yleissopimuksen sisällön ja sen välillä, mitä sopijapuolet ovat sopineet.

I osasto. Tavarantoiminnan luovutus ja asiakirjojen luovuttaminen

31 artikla. Artiklassa määrätään, miten ja missä tavara on luovutettava. Artikla sisältää määräyksiä siitä, mitä myyjän velvollisuuteen luovuttaa tavara sisältyy kolmessa eri tapauksessa, nimittäin kuljetuskaupassa (a kohta), sellaisten tavaroiden kaupassa, jotka ovat ennalta yksilöityjä ja jotka sopijapuolten tietojen mukaan ovat tai tulevat olemaan määrättyllä paikalla (b kohta), sekä muissa tapauksissa (c kohta). Yleissopimuksen 33 artiklassa käsitellään sitä, milloin tavara on luovutettava.

Kysymyksellä luovutuksesta ei yleissopimuksen mukaan ole välitöntä tai käsitteellistä yhteyttä sen kysymyksen kanssa, kenellä on vaaranvastuu siitä, että tavara tuhoutuu, eikä sen kysymyksen kanssa, milloin vaaranvastuu siirtyy myyjältä ostajalle. Yleensä vaaranvastuu kuitenkin siirtyy samalla kun luovutus tapahtuu. Vaaranvastuun siirtymistä käsitellään erityisessä luvussa (66—67 artikla).

Edellytys luovutuspaikkaa koskevan artiklan määräysten soveltumiselle on, että myyjä ei ole velvollinen luovuttamaan tavaraa missään muussa määrättyssä paikassa. Jos sopijapuolet ovat itse sopineet siitä, missä ja miten luovutus tapahtuu, sellainen sopimus syrjäyttää myös tässä tapauksessa yleissopimuksen säännöt (5 artikla). Artiklan johdanto on nähtävä vain muistutuksena tästä.

Artiklan a kohta koskee sitä tapausta, että kauppaan liittyy tavarantoiminnan kuljetus. Myyjän velvollisuus luovuttaa tavara merkitsee tällaisessa tapauksessa sitä, että hänen on luovutettava tavara ensimmäisen rahdinkuljettajan hallintaan ostajalle kuljetettavaksi.

Se että kauppa edellyttää tavarantoiminnan kuljettamista, voi käydä ilmi jo siitä, että kuljetuksesta on määräyksiä sopimuksessa. Se voi kuitenkin myös ilmetä sopijapuolten ja heidän senaikaisten liikepaikkojensa sijainnista.

Kun kauppa edellyttää tavarantoiminnan kuljettamista, osoittaa toimituslausekkeeseen tehty viittaus usein sen, miten ja millä paikalla tavara on luovutettava. Tällaisissa tapauksissa myyjä ei ole

täyttänyt luovutusvelvollisuuttaan jättämällä tavarantoiminnan ensimmäisen rahdinkuljettajan hallintaan, vaan vasta kun hän on tehnyt sen, mikä hänen velvollisuutenaan on kysymyksessä olevan toimituslausekkeen mukaan. Voi olla kysymys esimerkiksi FOB- tai CIF-lausekkeesta, joiden mukaan tavara on katsottava luovutetuksi, kun se on tullut laivan partaan sisäpuolelle.

Jos sopimuksessa ei nimenomaisesti tai viittaamalla toimituslausekkeeseen määrätä, missä tavara on luovutettava, myyjän on luovutettava tavara ensimmäisen rahdinkuljettajan hallintaan kuljetettavaksi ostajalle. Jos tavara tällöin kuljetetaan rautateitse tai kuorma-autolla satamaan kuljetettavaksi edelleen aluksella, myyjä on täyttänyt velvollisuutensa luovuttaa tavara, kun se on jätetty rautatien tai kuljetusliikkeen hallintaan.

Ei ole aivan selvää miten on arvioitava tavarantoiminnan luovutusta rahdinkuljettajalle, jonka tehtävänä on vain paikallinen kuljetus esimerkiksi myyjän liikepaikasta rautatieasemalle tai kuorma-autoterminaaliiin samalla paikkakunnalla. Kun yleissopimuksessa ei ole vaatimusta siitä, että rahdinkuljettajan tulee olla sitoutunut kuljettamaan tavara pois paikkakunnalta, voidaan katsoa, että tavara on luovutettu jo, kun se on annettu paikalliskuljetuksen suorittajalle.

Artiklan b kohta koskee määrättyjä kauppiaita, joissa kohde on ennalta yksilöity. Säännös koskee määrätyn tavarantoiminnan, esimerkiksi taideteoksen, rahdinvälikauden tai aluksen kauppaa. Edelleen se voi koskea tavaraa, joka ei sinänsä ole yksilöity, mutta joka on otettava määrätystä erästä, esimerkiksi tietystä vijaerästä määrättyssä siiossa. Tämän kohdan alaiseksi voi myös tulla sellaisten tavaroiden kauppa, joita ei ole olemassa sopimusta tehtäessä, vaan jotka valmistetaan tai tuotetaan.

Jos on kysymys edellä kuvatuista tavaroista ja sopijapuolten tiesivät lisäksi sopimusta tehtäessä, että tavara oli — tai että se valmistettaisiin tai tuotettaisiin — määrättyllä paikalla, myyjän velvollisuus luovuttaa tavara merkitsee sitä, että hänen on asetettava tavara ostajan määrättäväksi tällä paikalla. Luovutuspaikka on toisin sanoen se paikka, missä tavara molempien osapuolten tietten sijaitsee tai on määrä valmistaa.

Myyjän velvollisuus asettaa tavara ostajan määrättäväksi kysymyksessä olevalla paikalla merkitsee sitä, että ostajan on noudettava tavara ja että myyjän tarvitsee ainoastaan pitää huoli siitä, että se on noudettavissa. On kuitenkin syytä huomata, että b kohtaa ei sovelleta, jos kauppa on sellainen, että se tulee a kohdan alaiseksi. Jos kauppa edellyttää tavarantoiminnan kuljetusta eikä sopi-

muksesta muuta seuraa, on myyjän niin ollen luovutettava tavara ensimmäisen rahdinkuljetajan hallintaan ostajalle kuljetusta varten, vaikka olisi kysymys esimerkiksi määrätyn käytetyn koneen kaupasta, jonka molemmat tiesivät sopimuksen tekohetkellä olevan määrättyllä paikalla.

Kuljetettavana olevan tavarahan kauppa tulee muodollisesti nyt kysymyksessä olevan määräyksen eikä a kohdan alaisuuteen.

Artiklan c kohta määrää, mitä myyjän velvollisuus luovuttaa tavara merkitsee muissa kuin niissä tapauksissa, joita tarkoitetaan a ja b kohdissa, ja niissä tapauksissa, joissa on erityisesti sovittu, mitä myyjän on noudatettava luovutustavan ja -paikan suhteen. Tällaisissa tapauksissa myyjän on asetettava tavara ostajan määrättäväksi sillä paikalla, missä hänellä oli liikepaikkansa sopimusta tehtäessä.

Yleissopimus ei sisällä liikepaikan käsitteen määritelmää. Sitä, mitä tällä käsitteellä on ymmärrettävä, on käsitelty 1 artiklan kohdalla. Siinä tapauksessa, että myyjällä on useampia liikepaikkoja, on kysymys siitä, missä luovutuksen on tapahtuttava, ratkaistava 10 artiklan määräysten avulla. Yleissopimuksessa ei edellytetä, että ostaja on ollut tietoinen siitä, missä myyjällä oli liikepaikkansa. On niin ollen ostajan asiana ottaa tämä selvälle.

Olosuhteiden mukaan on ratkaistava, mitä vaaditaan siltä, että tavara on asetettu ostajan määrättäväksi.

32 artikla. Artikla sisältää määräyksiä eräistä lisävelvoitteista, joita myyjällä on kaukokaupassa. Artiklan 1 ja 3 kappaleen määräykset koskevat hänen tiedonantovelvollisuuttaan määrättyissä tapauksissa, kun taas 2 kappale osoittaa myyjän velvollisuuden niissä tapauksissa, joissa hänen on järjestettävä tavarahan kuljetus.

Artiklan 1 kappaleen määräys koskee myyjän velvollisuutta ilmoittaa määrättyissä tilanteissa ostajalle, minkä tavarahan hän on lähettänyt ostajan lukuun. Jos ei ole kysymys jostain sopimuksessa yksilöidystä tavarasta vaan esimerkiksi tietystä määrästä määrätynlaista tavaraa, on ennemmin tai myöhemmin ratkaistava, mikä osa suuremmasta lastista tai erästä on tarkoitettu kysymyksessä olevalle ostajalle. Usein tämä tapahtuu siten, että tavara ja ostaja yksilöidään kuljetusasiakirjoissa. Se voi myös tapahtua merkitsemällä tavara tai pakkaus tai jollakin muulla tavalla. Jos tavaraa ei kuitenkaan selvästi voida yhdistää sopimukseen, myyjä on 1 kappaleen määräyksen mukaan velvollinen ilmoittamaan ostajalle lähe-tyksestä ja yksilöimään samalla tavarahan.

Jollei myyjä täytä velvollisuuttaan ilmoittaa ostajalle, mikä tavara on matkalla hänelle, tällä voi olla merkitystä vaaranvastuun siirtymiselle (ks. 67 artiklan 2 kappale ja 69 artiklan 3 kappale). Tämän velvollisuuden täyttämisen laiminlyönti merkitsee myös sopimusrikkomusta, joka voi antaa perusteen vahingonkorvaukselle ja purulle (ks. 45 artikla).

Artiklan 2 kappaleen sääntö koskee kaikkia niitä tilanteita, missä myyjä on velvollinen järjestämään tavarahan kuljetuksen. Tällainen velvollisuus voi perustua toimituslausekkeeseen kuten CIF tai C&F, mutta myös erityiseen sopijapuolten väliseen sopimukseen, esimerkiksi eräissä FOB-kaupoissa. Sääntöä sovelletaan riippumatta siitä, kenen maksettavaksi kuljetuskustannukset jäävät, ja siitä, onko myyjän tehtävä kuljetussopimus ostajan asiamiehenä.

Jos myyjä on velvollinen järjestämään kuljetuksen, hänen on tehtävä välttämättömät tavarahan kuljetusta koskevat sopimukset aina määräpaikkakunnalle saakka. Tämä merkitsee sitä, että hänen on perättäiskuljetusten kyseessä ollessa tehtävä sopimukset kaikista kuljetusten osista aina sopimuksessa tarkoitettulle paikkakunnalle. Tämän paikkakunnan ei tarvitse olla se paikka, missä ostajalla on liikepaikka. Myyjän on myös huolehdittava siitä, että tavara lähetetään olosuhteisiin nähden sopivalla kuljetusvälineellä. Tavara on lisäksi lähetettävä sellaisin ehdoin, jotka ovat tavanomaisia kysymyksessä olevassa kuljetuksessa.

Jollei myyjä täytä kuljetusjärjestelyihin liittyviä velvollisuuksiaan, tätä pidetään sopimusrikkomuksena, joka voi antaa perusteen 45 artiklassa mainituille seuraamuksille.

Artiklan 3 kappaleessa säännellään myyjän velvollisuutta antaa tietoja, jotka ostaja voi tarvita hankkiakseen tavaralle kuljetusvakuutuksen. Tämän kappaleen määräys tulee sovellettavaksi, jollei myyjä — kuten esimerkiksi CIF-kaupoissa — itse ole velvollinen hankkimaan tällaista vakuutusta. Ostajan pyynnöstä myyjän on tällöin annettava ostajalle kaikki käytettävissä olevat tiedot, joita tämä tarvitsee voidakseen hankkia vakuutuksen.

33 artikla. Artikla sääntelee tavarahan luovutuksen ajankohtaa. Artiklan a kohta koskee tapausta, jossa sopijapuolet ovat itse määränneet ajan kohdan, b kohta sitä tapausta, että sopijapuolet eivät ole määränneet tarkkaa ajankohtaa mutta kylläkin tietyn ajanjakson. Artiklan c kohta koskee muita tapauksia.

Jos tietty ajankohta on määrätty tai jos siitä voidaan katsoa sovitun, myyjä on a kohdan

mukaan velvollinen luovuttamaan tavarán tänä ajankohdana. Tämä merkitsee sitä, että myyjä on velvollinen täyttämään sopimuksen ilman erityistä kehotusta. Määräys ei tule sovellettavaksi pelkästään silloin kun ajankohta, esimerkiksi määrätty päivä, on mainittu sopimuksessa, vaan myös kun ajankohdasta voidaan katsoa sovitun tai — täsmällisemmin sanottuna — se on määrättävissä sopimuksen perusteella. Sopimus voi esimerkiksi sisältää ehdon, jonka mukaan tavara on toimitettava heti jäiden lähdettyä.

Artiklan b kohdan määräys käsittelee sitä tapausta, että täsmällisestä luovutusajankohdasta tosin ei ole sovittu, mutta kylläkin määrätystä ajanjaksosta, jonka aikana luovutuksen on tapahduttava. Tällöin myyjä on velvollinen luovuttamaan tavarán tämän ajanjakson kuluessa, mutta hänellä on yleensä oikeus määrätä itse tarkka ajankohta. Tämä antaa hänelle mahdollisuuden saada tavara toimituskuntoon ja järjestää tarpeelliset kuljetukset. Jos kuitenkin olosuhteista ilmenee, että ostajan on valittava ajankohta, b kohtaa ei sovelleta. Epäsuorasti käy siten ilmi, että myyjän on tällöin luovutettava tavara kysymyksessä olevan ajanjakson kuluessa sinä ajankohtana, jonka ostaja on valinnut ja josta hän on myyjälle ilmoittanut. Myyjän mahdollista velvollisuutta ilmoittaa ostajalle valitsemastaan luovutuksen ajankohdasta ei ole säännelty yleissopimuksessa.

Artiklan c kohdan mukaan myyjä on a ja b kohtien alaisuuteen kuulumattomissa tapauksissa velvollinen luovuttamaan tavarán kohtuullisessa ajassa sopimuksen teosta. Määräys tulee siis sovellettavaksi silloin, kun sopijapuolet eivät ole sopineet luovutusajankohdasta eivätkä ajanjaksosta, jonka kuluessa luovutuksen on tapahduttava.

Sitä tapausta, että sopijapuolet ovat sopineet tavarán luovuttamisesta vaadittaessa, ei ole yleissopimuksessa otettu huomioon. Myöskään sitä tapausta ei ole käsitelty, että sopimuksen on katsottava edellyttävän, että tavara on luovutettava viivytyksettä tai välittömästi. Vaikka näissä tapauksissa ei ehkä voida sanoa, että kysymys on sovitusta ajankohdasta a kohdassa tarkoitettussa mielessä, ei ole syytä soveltaa c kohdan määräystä näissä tapauksissa. Yleistä 6 artiklan määräystä siitä, että sopijapuolet voivat syrjäyttää yleissopimuksen määräykset sopimalla itse toisin, sovelletaan näissä tapauksissa.

Jollei luovutusajankohtaa voida katsoa sovituksi, tavara on luovutettava kohtuullisessa ajassa sopimuksenteon jälkeen. Myös tässä tilanteessa myyjä on velvollinen luovuttamaan tavarán eri-

tyisettä kehotuksetta. Myyjä ei kuitenkaan saa lykätä luovutusta oman harkintansa mukaan, vaan hänen on toimitettava tavara kohtuullisessa ajassa sopimuksenteosta. Kohtuullisena pidettävä aika on ratkaistava jokaisessa yksittäistapauksessa erikseen olosuhteet huomioon ottaen. Merkityksellisiä seikkoja voivat olla esimerkiksi se, että myyjän on sopimuksenteon jälkeen valmistettava tavara, tai se, että tavara on hankittava toiselta paikkakunnalta.

Jos myyjä ei luovuta tavaraa vaikka hän a — c kohtien mukaan on siihen velvollinen, käsillä on sopimusrikkomus, joka antaa ostajalle oikeuden vaatia 45 artiklan mukaisia seuraamuksia. Yleissopimuksen 80 artiklan määräyksistä ilmenee kuitenkin, ettei näin ole asianlaita, jos viivästys johtuu ostajasta itsestään.

Yleissopimuksessa ei oteta huomioon vain äsken mainittua tapausta, jossa tavara luovutetaan liian myöhään tai sitä ei ensinkään luovuteta, vaan myös se tapaus, että myyjä luovuttaa tavarán aikaisemmin kuin hänen tulee tehdä se (ks. 52 artikla).

34 artikla. Artikla koskee toista 30 artiklassa luetelluista myyjän velvollisuuksista. Ensimmäinen virke sisältää muistutuksen siitä, että myyjän — jos hän on velvollinen luovuttamaan tavaraa koskevat asiakirjat — on tehtävä tämä sinä ajankohdana, sillä paikalla ja siinä muodossa kuin sopimus edellyttää. Velvollisuus luovuttaa tavaraa koskevat asiakirjat voi johtua kauppatastavasta tai käydä ilmi esimerkiksi CIF-lausekkeesta. Artiklassa ei mainita, mistä asiakirjoista on kysymys, mutta sellaisten asiakirjojen kuten konossementin sekä kansainvälisten maantie-, rautatie- ja lentorahtikirjojen ohella voivat esimerkiksi vakuutuskirjat ja alkuperäistodistukset tulla kysymykseen.

Artikla sisältää myös määräyksiä myyjän oikeudesta korjata asiakirjoissa olevia virheitä ja puutteita. Nämä säännöt vastaavat 37 artiklan määräyksiä, joissa käsitellään myyjän oikeutta korjata itse tavarassa olevia virheitä ja puutteita ennen luovutusajankohtaa.

II osasto. Tavarán sopimuksenmukaisuus ja siivullisen vaatimukset

35 artikla. Artiklan ensimmäisessä kappaleessa vahvistetaan periaate, jonka mukaan myyjä on velvollinen luovuttamaan sopimuksen mukaisen tavarán. Määräyksessä viitataan sopimuksessa edellytettävään määrään, laatuun ja ominaisuuksiin. Edelleen määrätään, että tavarán on oltava

sellaisessa asiassa tai siten pakattuna kuin sopimuksessa on edellytetty. Artikla ei ole tyhjentävä. Tavarahan tulee myös muuten vastata sitä, mitä sopijapuolet ovat sopineet. Sopijapuolet ovat voineet esimerkiksi tämentää, että tavarahan tulee täyttää ne vaatimukset, jotka määrätyn maan viranomaiset asettavat maahan tuotaville tavaroille.

Artiklan 2 kappale koskee sitä tapausta, että sopijapuolet eivät ole tämentäneet, mitä ominaisuuksia tavaralla tulee olla tai esimerkiksi millaista sen tulee olla laadultaan.

Kappaleen a kohdassa käsitellään lähinnä sitä tapausta, jossa sopijapuolet eivät ole keskustelleet sopimusneuvotteluissa tavarahan ominaisuuksista. Tällaisessa tapauksessa tavarahan tulee soveltua kaikkiin niihin tarkoituksiin, joihin vastaavia tavaroita yleensä käytetään. Jos tavaralla on useita käyttötarkoituksia, myyjä ei siten voi lähteä siitä, että ostaja tulee käyttämään sitä vain johonkin näistä. Jos myyjä tietää, että hänen tavaransa soveltuu vain joihinkin niistä käyttötarkoituksista, joihin vastaavia tavaroita yleensä voidaan käyttää, myyjän on siten ilmoitettava tästä ostajalle. Toisaalta ostaja ei voi luottaa siihen, että tavara soveltuu johonkin erityiseen tarkoitukseen, johon hän aikoo tavaraa käyttää ja jota ei voida pitää normaalin käytön piiriin kuuluvana. Näin on asianlaita myös, vaikka ostaja on saattanut menestyksekkäästi käyttää toista vastaavanlaista tavaraa sellaiseen tarkoitukseen. Ostajan on näin ollen varmistauduttava siitä, että esimerkiksi jokin kemikaali, jonka hän ostaa ja jota yleensä käytetään tietyn tuotteen valmistukseen, soveltuu myös ostajan erityiseen valmistusmenetelmään.

Kappaleen b kohta koskee sitä tapausta, että ostaja on sopimusneuvotteluissa nimenomaisesti ilmoittanut mihin määrättyyn tarkoitukseen hän tavarahan hankkii, tai että tämä erityinen tarkoitus on käynyt ilmi siitä mitä ostaja on ilmoittanut mainitsematta käyttötarkoitusta nimenomaisesti. Ostaja on esimerkiksi voinut mainita, että ostettavaa maalia tullaan käyttämään aluksen rungon maalaamiseen veden alla ja että kysymys on aluksesta, jota käytetään määrättyssä maanosassa. Ostaja tietää näin ollen tavarahan käyttötarkoituksen mutta ei kaikkia sen edellyttämiä ominaisuuksia. Kappaleen b kohdan mukaan tavarahan on sovellettava siihen erityiseen käyttötarkoitukseen, jonka ostaja on ilmoittanut myyjälle taikka joka myyjän on täytynyt käsittää siitä, mitä ostaja on ilmoittanut. Jotta tällaisella erityisellä käyttötarkoituksella olisi merkitystä harkittaessa, onko tavarassa virhe, myyjän on täytynyt olla tietoinen

aiotusta käyttötarkoituksesta kaupantekohetkellä. Erityinen käyttötarkoitus voi myös vaikuttaa virhearviointiin vain siinä laajuudessa kuin ostaja on tämän ilmaissut myyjälle. Jos ostaja esimerkiksi on tilannut poranteriä metallin poraukseen, myyjä ei ole vastuussa, jos ostajan tarkoituksena oli käyttää teriä karkaistun teräksen poraamiseen eikä ostaja ole tämentänyt tällaista käyttöä.

Kappaleen b kohtaan on otettu rajoitus, jonka mukaan tavarassa ei katsota olevan virhettä, vaikka se ei sovellukaan sellaiseen erityiseen käyttötarkoitukseen, jonka ostaja on ilmoittanut, jos olosuhteista käy ilmi, ettei ostaja luottanut myyjän asiantuntemukseen ja arviointiin. Sama koskee sellaista tilannetta, jossa ostajalla ei ole kohtuullista perustetta luottaa myyjän asiantuntemukseen ja harkintaan. Tällaisia tilanteita voi syntyä esimerkiksi, jos ostaja tilaa tavarahan omien yksityiskohtaisten täsmennysten mukaan tai jos ostaja tilaa määrätyn merkkisen tavarahan. Kun on kysymys valmistettavien tavarahan komponenttien tilaamisesta, voidaan toisinaan vaatia, että ostajan on tiedettävä, millainen komponentin on oltava. Toisaalta voi olla myös tapauksia, joissa myyjä on erityisesti erikoistunut pitkälle kehitetyn komponentin valmistukseen ja hänellä on sen vuoksi suurempi asiantuntemus alalla. Viimeksimainitussa tapauksessa voi sen vuoksi olla perusteltua, että ostaja luottaa myyjän asiantuntemukseen.

Kappaleen c kohdasta seuraa, että tavarahan on oltava laadultaan myyjän esittämän tavarahanäytteen tai mallin mukaista. Määräys koskee vain myyjän näytteitä. Jos ostaja on esittänyt näytteen, poikkeamia näytteen ja tavarahan välillä arvostellaan toisin perustein kuin nyt käsillä olevassa kohdassa. Edelleen näytteellä on merkitystä vain silloin, kun on kysymys niistä ominaisuuksista, joita näyte koskee. Jos myyjä on esimerkiksi esittänyt värinäytteen tekstiileistä, jotka hänen on luovutettava, ostaja ei voi perustaa näytteelle odotuksiaan muista ominaisuuksista.

Kappaleen d kohdassa määrätään, että myyjän velvollisuuksiin kuuluu tavarahan pakkauksesta huolehtiminen. Kohdassa asetetaan vähimmäisvaatimukseksi, että tavara on pakattava tavanomaisesti. Siihen, mikä on tavanomaista, voi vaikuttaa se, mihin tavara lähetetään ja mitä kuljetusvälinettä käytetään. Jollei kyseisenlaisille tavaroille ole olemassa tavanomaista pakkaustapaa mutta tavara kuitenkin vaatii pakkaamista, myyjän on valittava sellainen tapa, joka on tarkoituksenmukainen tavarahan säilyttämiseksi ja suojelemiseksi kuljetuksen aikana. Määräys ei sen

sijaan merkitse sitä, että myyjällä olisi velvollisuus pakata tavarat, joita normaalisti voidaan lähettää pakkauksetta. Se ei myöskään merkitse sitä, että pakkauksen voidaan katsoa olevan riittämättömän pelkästään sillä perusteella, että tavara on vahingoittunut kuljetuksen aikana.

Myyjän velvollisuus pakata tavara ei merkitse sitä, että ostaja voi vaatia virheen seuraamuksia pelkästään sillä perusteella, että pakkaus on vahingoittunut kuljetettaessa tavaraa ostajalle. Pakkauksen tarkoituksena on, kuten myös määräyksistä käy ilmi, suojata tavaraa. Pakkaukselle aiheutuneet vahingot eivät sen vuoksi merkitse myyjän sopimusrikkomusta. Sen sijaan ostaja voi torjua tavarat, joka määräyksen mukaan olisi pitänyt pakata mutta tarjotaan ilman pakkausta.

Artiklan 3 kappaleessa vahvistetaan se periaate, ettei ostaja voi vaatia seuraamuksia virheen johdosta 2 kappaleen a-d kohtien mukaan sellaisten tavarat ominaisuuksien perusteella, jotka hän tunsi tai joita hän ei voinut olla tuntematta sopimusta tehtäessä. Määräys koskee näin ollen vain 2 kappaleessa mainittuja edellytyksiä eikä siinä tarkoiteta sellaisia ominaisuuksia, jotka tavaramalla on oltava sen mukaan, mitä nimenomaisesti on sovittu.

Määräys ei koske pelkästään tosiasiallista tietoa vaan myös seikkoja, joista ostaja ei voinut olla tietämättä. Lisäyksessä tarkoitetaan tilanteita, joissa on erittäin todennäköistä, että ostaja tunsi kysymyksessä olevan seikan mutta siitä ei voida esittää selvää näyttöä.

36 artikla. Artiklan 1 kappale määrää, mikä ajankohta on ratkaiseva tavarat virheellisyttä arvosteltaessa. Määräyksen mukaan ratkaiseva on se ajankohta, jolloin vaaranvastuu tavarasta siirtyy ostajalle. Virhevastuu syntyy myös, kun virhe on ollut piilevänä vaaranvastuun siirtyessä, vaikka se ilmenisi vasta sen jälkeen kun vaaranvastuu on siirtynyt.

Määräykset vaaranvastuun siirtymisestä ovat 66—70 artiklassa. Määräykset johtavat yleensä siihen, että vaaranvastuu tavarasta siirtyy ostajalle, kun tavara luovutetaan, esimerkiksi siten, että se luovutetaan ensimmäisen rahdinkuljettajan hallintaan, jos tavara tuolloin on yksilöity sopimuksessa tarkoitetuksi.

Artiklan 2 kappale koskee virheitä, jotka syntyvät sen jälkeen kun vaaranvastuu tavarasta on siirtynyt ostajalle. Kysymys on siitä tapauksesta, että virhe ei ole ollut edes piilevänä olemassa vaaranvastuun siirtymisajankohtana tai että tätä ei ainakaan voida näyttää toteen. Määräys tulee sovellettavaksi lähinnä, kun myyjä on antanut

takuun siitä, että tavara säilyttää ominaisuutensa takuuajana.

37 artikla. Määräys koskee myyjän oikeutta korjata tavarat virhe tai vajeus aina sopimuksen mukaiseen luovutusajankohtaan saakka.

Määräyksessä ei oteta kantaa siihen kysymyseen, onko ostaja velvollinen ottamaan vastaan tavarat, jota tarjotaan hänelle ennen sovittua luovutusajankohtaa. Tätä kysymystä käsitellään 52 artiklassa. Nyt käsillä olevassa artiklassa määrätään vain, että jos ostaja on ottanut tavarat vastaan, myyjä saa aina sovittuun luovutusajankohtaan saakka täydentää suoritustaan luovuttamalla puuttuvia osia tai puuttuvan määrän. Hän saa myös tänä aikana korvata tavarat virheelliset osat tai korjata virheet.

Myyjä saa ryhtyä näihin toimenpiteisiin vain, jos ne voidaan suorittaa aiheuttamatta ostajalle kohtuuttomia kustannuksia tai haittaa. Ostajan on voitava esimerkiksi torjua nyt käsiteltävän määräyksen mukainen korjausvaatimus, jos korjaaminen estäisi ostajan toimintaa muissa suhteissa. Tuotantolinjassa olevan koneen korjaaminen voi esimerkiksi aiheuttaa sellaisia kustannuksia tai sellaista haittaa, jota määräyksessä tarkoitetaan, jos koko tuotantolinja on pysäytettävä korjaamisen ajaksi. Vaatimukset sille, ettei korjaaminen saa aiheuttaa haittaa, ovat samat kuin luovutusajankohdan jälkeen tapahtuvaa korjausta koskevan 48 artiklan vaatimukset.

Jos virhe tai vajeus voidaan korjata ennen sovittua luovutusajankohtaa aiheuttamatta sellaisia kustannuksia tai haittaa, joita määräyksessä tarkoitetaan, myyjä on täyttänyt sopimuksen. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että ostajan, joka harkitsee sopimuksen purkamista ennakoitun sopimusrikkomuksen perusteella, on otettava huomioon se mahdollisuus, että virhe tai puute korjataan ennen sovittua luovutusajankohdtaa.

Korjaamisella voi olla se vaikutus, että sopimuksen purkuedellytykset poistuvat. Sen sijaan on mahdollista, että tavara on myös korjaamisen jälkeen virheellinen. Ostaja voi silloin vaatia tällaisesta virheestä johtuvia seuraamuksia, esimerkiksi hinnaanlennusta.

Vaikka virheen korjaaminen ei aiheuttaisi ostajalle olennaisia kustannuksia, hänelle voi kuitenkin syntyä kustannuksia. Ostajalla on oikeus saada korvaus tällaisista kustannuksista.

38 artikla. Artikla koskee ostajan toimesta tehtävää tavarat tarkastusta sen jälkeen, kun hän on ottanut tavarat vastaan. Jos ostaja ei tarkasta tavaraa määräyksestä ilmenevällä tavalla, tämä

voi johtaa siihen, että hän ei ajoissa reklamoi sellaisen virheen johdosta, joka hänen olisi pitänyt huomata tarkastuksessa (39, 40 ja 44 artikla).

Tarkastus on ensimmäisen kappaleen mukaan tehtävä niin pian kuin se olosuhteiden mukaan on mahdollista. Aika riippuu muun muassa kysymyksessä olevasta sopijapuolesta, tavarán laadusta, käytännöstä kysymyksessä olevalla alalla sekä muista olosuhteista. Nämä olosuhteet ovat myöskin määrääviä sille, millainen tarkastuksen on oltava.

Artiklan 2 ja 3 kappaleesta käy ilmi, että aikaa, jonka kuluessa tarkastus on tehtävä, ei aina voida laskea luovutuksesta lukien. Kansainvälisessä kaupassa on päinvastoin tavallista, että tavara luovutetaan siten, että se luovutetaan rahdinkuljettajan hallintaan kuljetettavaksi ostajalle. Näissä tapauksissa tarkastus on tehtävä niin pian, kuin se on olosuhteiden mukaan mahdollista sen jälkeen kun tavara on tullut perille määräpaikkaan. Määräpaikkana on tässä yhteydessä pidettävä paikkakuntaa, missä ostaja voi esimerkiksi purkaa yhteiskuljetusyksikön tai kuljetuspakkauksen tarkastaakseen tavarán. Kysymyksessä ei näin ollen välttämättä tarvitse olla se määräpaikka, joka käy ilmi rahdinkuljettajan lähettäjälle antamista kuljetusasiakirjoista. Artiklan 3 kappaleesta käy ilmi, että tavarán tarkastusta voidaan lykätä siihen saakka, kunnes tavara saavuttaa uuden määräpaikan, jos tavaralle määrätään uusi määräpaikka sen ollessa kuljetettavana esimerkiksi siksi, että se on myyty kuljetuksen aikana ja kuljetetaan uudelle ostajalle lastaamatta sitä uudelleen. Näin on myös silloin, kun tavara tosin tulee perille ostajan luokse mutta se lähetetään jokseenkin välittömästi uudelle ostajalle, niin että ostaja ei niissä olosuhteissa voi tällä välin sitä tarkastaa.

Kun tavaralle määrätään uusi määräpaikka tai se lähetetään edelleen, ostaja saa kuitenkin lykätä tarkastustaan vain, jos myyjä kauppaá tehtäessä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää siitä mahdollisuudesta, että tavaralle määrätään uusi määräpaikka tai se lähetetään edelleen. Myyjän on katsottava olevan tietoinen tällaisesta mahdollisuudesta, jos esimerkiksi on kysymys tavarasta, jota usein myydään kuljetuksen aikana, kuten öljyä. Myyjällä voi myös sen tiedon perusteella, joka hänellä on ostajan toiminnasta, olla syytä ottaa lukuun se, että tavara lähetetään edelleen ilman että se voidaan sitä ennen tarkastaa. Pelkästään se seikka, että tavara on tarkoitettu jälleenmyytäväksi ei kuitenkaan voi antaa myyjälle aihetta olettaa, ettei ostajalla ole tilaisuutta

tarkastaa tavaraa ennenkuin se lähetetään edelleen.

39 artikla. Artikla koskee ostajan velvollisuutta reklamoida tavarassa olevan tosiasiallisen virheen vuoksi. Sitä on ilmeisesti sovellettava myös, jos tavaraa ei voida käyttää siihen tarkoitukseen, johon se on tarkoitettu, koska tämä olisi lain tai viranomaisen päätöksen vastaista. Oikeudellisesta virheestä johtuvaa reklamaatiota käsitellään 43 ja 44 artiklassa.

Jos tavarassa on virhe, siitä on 1 kappaleen mukaan reklamoitava. Määräyksestä seuraa ilmeisesti myös, että ostajan on reklamoitava myyjän luovuttamissa asiakirjoissa olevien virheiden johdosta, jos ostaja haluaa niihin vedota. Sen sijaan yleissopimus ei edellytä, että ostaja reklamoi myyjän viivästyksen vuoksi.

Reklamaatiolla on merkitystä muun muassa sille, että myyjä voi korjata tavarán virheen 37 tai 48 artiklan mukaisesti ja että hän voi korjata tavaraa koskevassa asiakirjassa olevat virheet 34 artiklan mukaisesti.

Reklamaation laiminlyönti johtaa artiklan mukaan siihen, että ostaja menettää oikeuden vedota tavarán virheeseen. Määräys on nähtävä yhdessä 40 artiklan kanssa, jonka mukaan myyjä ei saa vedota reklamaation laiminlyömiseen, jos reklamaatio olisi koskenut seikkaa, josta myyjä ei voinut olla tietämättä. Edelleen 44 artiklasta käy ilmi, että ostaja saa siitä huolimatta, ettei hän ole reklamoinut virheen johdosta, vaatia hinnanalennusta sekä vahingonkorvausta muusta vahingosta kuin saamatta jäänestä kauppavoitosta. Myös sellaisia vaatimuksia saadaan kuitenkin esittää vain, jos ostajalla on ollut kohtuullinen syy sille, ettei hän ole reklamoinut.

Reklamaatiossa ostajan on ilmoitettava virheen laatu. Ilmoitus pelkästään siitä, että tavarassa on virhe, ei täytä tätä vaatimusta. Sen sijaan riittää, että ostaja kuvailee neutraalissa reklamaatiossa virhettä suhteellisen yleisin sanonnoin. Määräys ei sen vuoksi aiheuttane muutosta nykyisessä reklamaatiokäytännössä.

Nyt käsillä olevassa artiklassa tarkoitettun reklamaation ei tarvitse sisältää muuta kuin ilmoitus virheen laadusta. Ostajan ei näin ollen välttämättä tarvitse vielä tässä vaiheessa ilmoittaa, mitä vaatimuksia hän tulee esittämään virheen johdosta. Jotkut ostajan oikeussuojakeinoista kuitenkin edellyttävät, että ostaja ilmoittaa vaatimuksistaan myyjälle. Yleissopimuksen 46 artiklan 3 kappaleen mukaan virheen korjaamista koskeva vaatimus on esitettävä 39 artiklan mukaisesti tehdyn reklamaation yhteydessä tai kohtuullisissa

ajassa sen jälkeen. Yleissopimuksen 49 artiklan mukaan ostajan on halutessaan purkaa kaupan tavaran virheen johdosta tehtävä se kohtuullisessa ajassa sen jälkeen kun hän sai tietää tai hänen olisi pitänyt saada tietää sopimusrikkomuksesta taikka sellaisen lisääjän umpeenkulumisen jälkeen, jonka ostaja on saattanut asettaa esimerkiksi virheen korjaamista varten. On selvää, että sellainen ilmoitus voidaan jättää 39 artiklan mukaisen reklamaation yhteydessä. Kohtuullinen aika, jota tarkoitetaan purkua koskeissa määräyksissä, on kuitenkin tarkoitettu pitemmäksi kuin neutraalia reklamaatiota koskeva kohtuullinen aika. Purkuilmoitus voidaan siten myös tehdä reklamaatioajan umpeenkulumisen jälkeen.

Reklamaatio on tehtävä kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun ostaja havaitsi tai hänen olisi pitänyt havaita virhe. Jos virhe on sen laatuinen, että se olisi pitänyt huomata sellaisessa tavaran tarkastuksessa, joka myyjän on suoritettava otettuaan tavaran vastaan, lasketaan reklamaatioaika siitä, kun tarkastuksen olisi tullut tapahtua. Jos virhe puolestaan on sellainen, että sitä ei olisi voitu havaita tarkastuksessa, vaan esimerkiksi vasta kun ostaja alkaa käyttää tavaraa, luetaan reklamaatioaika siitä, kun tavaraa ryhdyttiin käyttämään sellaisella tavalla, että virhe olisi tullut huomata, eikä tarkastuksesta. Jos tavara on luovutettu ennen sovittua luovutusaikaa, luetaan reklamaatioaika tästä huolimatta siitä, kun ostajan olisi tullut havaita virhe tavaran tarkastuksessa tai muulla perusteella. Reklamaatioaika saattaa niin ollen olla kulunut umpeen ennen sovittua luovutusajankohtaa.

Artiklan 2 kappaleen mukaan ostaja menettää joka tapauksessa oikeuden vedota tavaran virheeseen, jollei hän reklamoi kahden vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin tavara luovutettiin toisiasiallisesti hänen hallintaansa.

Vaikka määräys vaikuttaa suhteellisen ehdottomalta, siihen liittyy useampia poikkeuksia. Ensiksikin kappaleen lopussa on muistutus siitä, että mahdollisuus vedota virheeseen voi jäädä avoimeksi myös kahden vuoden ajanjakson umpeenkulumisen jälkeen, jos myyjä on antanut takuun, joka ulottuu tätä pitemmälle. Se, missä määrin takuusitoumuksella on tällainen vaikutus, riippuu takuun tulkinnasta. Toiseksi myyjä ei voi 40 artiklan mukaan myöskään vedota kahden vuoden ajanjaksoon, jos virhe johtuu seikasta, josta hän tiesi tai josta hän ei voinut olla tietämättä ja josta hän ei ole ilmoittanut ostajalle. Sitä vastoin määrätään 44 artiklassa, joka koskee ostajan oikeutta reklamaation laiminlyön-

nistä huolimatta vaatia hinnanalennusta ja vahingoskorvausta muusta vahingosta kuin saamatta jääneestä kauppavoitosta, että tämä oikeus syrjäyttää vain 39 artiklan 1 kappaleen. Jos reklamaatiota ei tehdä kahden vuoden ajanjakson kuluessa, ei näin ollen myöskään 44 artiklassa mainittuja vaatimuksia enää voida esittää.

40 artikla. Artiklasta käy ilmi, että myyjä ei siinä mainituissa tapauksissa voi vedota siihen, että reklamaatiota ei ylipäätensä ole tehty tai että se on tehty vasta kahden vuoden ajanjakson kuluttua umpeen.

41 artikla. Artikla koskee myyjän vastuuta niin kutsutuista oikeudellisista virheistä tavaraissa eli vastuuta siitä, ettei ostaja saa omistusoikeutta tavaraan sen vuoksi, että se kuuluu sivulliselle, sekä siitä, että tavaraa rasittaa sivullisen nautinto-oikeus tai muu oikeus tavaraan. Jos sivullisen oikeus perustuu teollisoikeuteen tai muuhun immateriaalioikeuteen, myyjän vastuuta arvostellaan kuitenkin 42 artiklan mukaan.

Nyt käsillä olevasta artiklasta käy ilmi, ettei yleissopimus ratkaise sitä, miten on ratkaistava riita ostajan ja sen henkilön välillä, joka vetoaa tavaraan kohdistuvaan kilpailevaan oikeuteen. Yleissopimuksesta saadaan vastaus vain siihen kysymykseen, mitä seuraamuksia ostaja voi vaatia myyjältä oikeudellisen virheen perusteella.

Tavaran on määräyksen mukaan oltava vapaa rasituksista, jollei ostaja ole suostunut ottamaan vastaan tavaraa rasitteineen. Myyjä ei näin ollen välttä vastuuta oikeudellisesta virheestä pelkästään sillä perusteella, että ostaja tiesi rasituksesta. Tässä suhteessa käsitellään niin ollen oikeudellisia virheitä toisella tavoin kuin toisiasiallisia virheitä, vrt. 35 artiklan 3 kappaletta, ja immateriaalioikeudellisia rasituksia, vrt. 42 artikla 2 kappaletta.

Ostaja voi vedota oikeudelliseen virheeseen, jos sivullisen oikeus on jo lopullisesti todettu esimerkiksi tuomiolla. Ostaja voi kuitenkin vedota rasitukseen myös, jos joku ulkopuolinen esittää vaatimuksen, joka perustuu määräyksessä tarkoitettuun oikeuteen. Tällaisessa tapauksessa ostajan on 43 artiklan mukaan ilmoitettava myyjälle vaatimuksesta kohtuullisessa ajassa sen jälkeen kun ostaja on saanut tai hänen olisi pitänyt saada virheestä tieto. Myyjä saa ilmoituksen johdosta mahdollisuuden vastata vaatimukseen. Joskus myyjä voi heti osoittaa, että sivullisen vaatimuksella ei ole perustetta. Tällöin ostaja ei voi vaatia seuraamuksia myyjältä sivullisen väliintulon perusteella. Ostajalla on kuitenkin oikeus saada myyjältä korvaus niistä kustannuksista, jotka hä-

nelle on aiheuttanut vaatimuksen johdosta. Ostaja ei kuitenkaan ole velvollinen ryhtymään oikeudenkäyntiin sivullista vastaan selvittääkseen sivullisen vaatimuksen oikeudellisuuden.

Seuraamukset siitä, että tavaraa rasittaa artiklassa tarkoitettu sivullisen oikeus, käyvät ilmi III osastosta. Ostaja saa esimerkiksi 46 artiklan 1 kappaleen mukaan vaatia, että myyjä täyttää velvollisuutensa luovuttaen tavara, joka on vapaa tällaisista rasitteista, vaatia myyjää korjaamaan virheen 48 artiklan mukaisesti, purkaa kaupan 49 artiklan mukaisesti sekä vaatia vahingonkorvausta 45 ja 74—77 artiklan mukaisesti.

42 artikla. Jos tavaraa rasittaa teollisoikeus tai jokin muu immateriaalioikeus, tämä voi aiheuttaa sen, ettei ostaja voi käyttää tavaraa aikomallaan tavalla. Ostajalla on riski siitä, että immateriaalioikeuden haltija voi vaatia hänen oikeutensa kanssa ristiriidassa olevan tavaran käytön kieltämistä tai vahingonkorvausta. Immateriaalioikeuden loukkauksesta saattaa myös seurata rangaus.

Myyjän vastuu immateriaalioikeudellisista rasitteista on yleissopimuksen mukaan rajoitetumpi kuin hänen vastuunsa sellaisista oikeudellisista virheistä, jotka perustuvat siihen, että joku muu omistaa tavaran tai että sivullisilla on panttioikeus, käyttöoikeus tai muu sentapainen oikeus tavarahan. Artiklan 1 kappaleesta käy ilmi, ettei tavaraa saa rasittaa immateriaalioikeus, josta myyjä tiesi tai josta hän ei voinut olla tietämättä. Yleissopimuksen 41 artiklan mukaan myyjä on vastuussa oikeudellisesta virheestä myös silloin, kun hän ei ollut tietoinen sivullisen oikeudesta. Eroa voidaan perustella sillä, että myyjän voidaan edellyttää tuntevan immateriaalioikeudelliset rasitteet joissakin valtioissa sen valtion lisäksi, missä hänellä on liikepaikkansa tai tuotantonsa, mutta ettei ole kohtuullista vaatia häneltä sellaista tietoa kaikkien valtioiden osalta. Erityisesti silloin, kun on kysymys monimutkaisista teknisistä tavaroista, huomattava määrä ajateltavissa olevia immateriaalioikeuksia voi rajoittaa tavaran käyttömahdollisuuksia. Nämä rajoitukset vaihtelevat valtiosta toiseen. Myyjän ei voida odottaa tutkivan kaikkia mahdollisia rasituksia ja vastaavan niistä, varsinkaan kun myyjä ei läheskään aina voi tietää, missä maassa tavara myydään ja missä sitä käytetään.

Yleissopimuksen 41 artiklan tavoin nyt käsillä oleva artikla koskee ainoastaan sitä kysymystä, onko myyjän vai ostajan kannettava seuraukset tavaran käyttömahdollisuuksia rajoittavan immateriaalioikeuden olemassaolosta. Yleissopimus ei

sääntele sitä kysymystä, missä laajuudessa immateriaalioikeuden haltijalla on oikeus esittää vaatimuksia ostajaa kohtaan.

Myös 42 artikla koskee yhtä hyvin vahvistettuja immateriaalioikeuksia kuin immateriaalioikeuteen perustuvaa vaatimusta.

Myyjän vastuu on 1 kappaleen mukaan rajoitettu sellaisiin rasituksiin, joista hän oli tietoinen tai joista hän ei voinut olla tietämättä kaupantekohetkellä. Myyjän ei tule voida vedota siihen, ettei hän ollut tietoinen sellaisista immateriaalioikeuksista, jotka on julkistettu kysymyksessä olevassa valtiossa.

Ostaja voi vaatia seuraamuksia sen johdosta, että tavaraa rasittaa immateriaalioikeus, josta myyjä oli tietoinen tai josta hän ei voinut olla tietämättä, vain jos immateriaalioikeuteen vedotaan siinä valtiossa, missä sopijapuolet kaupantekohetkellä edellyttivät tavaran tulevan jälleenmyytäväksi tai käytettäväksi. Vertailtaessa 1 ja 2 kappaletta havaitaan, että tällä on merkitystä lähinnä, kun myyjä on ollut tietoinen siitä, että ostaja aikoo myydä tavaran tai käyttää sitä muussa valtiossa kuin siinä, missä hänellä on liikepaikkansa. Arvosteltaessa myyjän tietoisuutta voi sopijapuolten aikaisemmillä liikeyhteyksillä olla merkitystä. Kuljetettavan tavaran lopullinen määräpaikka voi toisinaan olla riittävänä osoituksena siitä valtiosta, missä tavara on tarkoitettu myydä tai missä sitä on tarkoitettu käyttää, mutta näin ei välttämättä ole asianlaita.

Ilmaisu "tavara jälleenmyydään" on käsitettävä siten, että se tarkoittaa edelleen myyntiä siinä tarkoituksessa, että tavaraa käytetään kyseisessä valtiossa.

Jolleivät sopijapuolet kaupantekohetkellä ole edellyttäneet, että tavara myydään edelleen tai että sitä käytetään jossakin määrättyssä valtiossa, myyjä on vastuussa ainoastaan siitä, että immateriaalioikeuksiin perustuvia vaatimuksia voidaan kohdistaa ostajaan siinä valtiossa, missä ostajalla on liikepaikkansa. Myyjä ei siten ole vastuussa rasitteista muissa valtioissa, vaikka hän tiesi siitä immateriaalioikeudesta, johon ostajaa vastaan vedotaan, ellei ostaja ole kaupantekohetkellä antanut myyjälle aiheetta edellyttää, että tavaraa käytettäisiin muussa valtiossa kuin siinä, missä ostajalla on liikepaikkansa.

Artiklan 2 kappaleen mukaan ostaja ei voi vedota sellaisiin immateriaalioikeudellisiin rasituksiin, joista hän oli tietoinen tai joista hän ei voinut olla tietämättä kaupantekohetkellä. Myös ostajan on katsottava tienneen julkistetuista immateriaalioikeuksista.

Myyjä ei myöskään ole vastuussa, jos immateriaalioikeuden loukkaus johtuu siitä, että myyjä on valmistanut tavarat ostajan antamien piirustusten, mallien tai täsmennysten mukaisesti. Kun ostaja on antanut tällaisia ohjeita, hänen, eikä myyjän, on kannettava seuraukset siitä, että ne voivat merkitä sivullisen immateriaalioikeuden loukkausta. Yleisistä periaatteista seuraa kuitenkin usein, että myyjän tulee, huomattaessaan valmistajalla olevan tavarat tulevan loukkaamaan hänen tuntemaansa immateriaalioikeutta, ilmoittaa ostajalle tästä.

43 artikla. Artikla koskee ostajan reklaamaatiota oikeudellisen virheen tai immateriaalioikeudellisen rasisituksen vuoksi. Reklaamaatio on 1 kappaleen mukaan tehtävä kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun ostaja on saanut tietoonsa oikeuden tai vaatimuksen tai kun hänen olisi pitänyt saada se tietoonsa.

Artikla ei sisällä määräystä siitä ajasta, jonka kuluessa reklaamaatio on viimeistään tehtävä. Yleissopimuksen 39 artiklan 2 kappaleen kahden vuoden aika ei niin ollen koske näitä tapauksia.

Artiklan 2 kappaleen mukaan myyjä ei saa vedota siihen, ettei reklaamaatiota ole tehty, jos hän oli tietoinen sivullisen oikeudesta tai vaatimuksesta. Sen sijaan myyjä voi vedota siihen, ettei reklaamaatiota ole tehty kohtuullisessa ajassa, jollei hän ole ollut tietoinen esitetystä oikeudesta tai vaatimuksesta, vaikka hänen olisi pitänyt olla siitä tietoinen.

44 artikla. Yleissopimuksen 39 artiklan 1 kappaleen ja 43 artiklan 1 kappaleen mukaan ostajan on reklaamoitava kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun hän on havainnut tai hänen olisi tullut havaita tosiasiallinen virhe tavarassa tai sen jälkeen, kun hän on saanut tai hänen olisi pitänyt saada tietoonsa sivullisen oikeus tavaraan taikka sivullisen immateriaalioikeus tai tavaraan kohdistuva vaatimus. Normaalisti reklaamaation laiminlyönnistä seuraa, että ostaja menettää oikeutensa vedota virheeseen tai rasisitukseen. Tästä säännöstä on 40 artiklan mukaan olemassa poikkeus siinä tapauksessa, että virhe johtuu sellaisesta olosuhteesta, josta myyjä oli tietoinen tai josta hän ei voinut olla tietämättä mutta josta hän ei ole ilmoittanut ostajalle. Myös 43 artiklan 2 kappale rajoittaa myyjän suojaa silloin, kun hän tiesi sivullisen oikeudesta.

Nyt käsillä olevaan artiklaan sisältyy määräys siitä, että ostaja saa reklaamaatiovelvollisuuden laiminlyönnistä huolimatta vaatia hinnanalennusta ja korvausta muusta vahingosta kuin menetystä kauppavoitosta, jos hänellä on kohtuulli-

nen syy siihen, että hän ei ole reklamoinut. Määräys syntyi Wienin diplomaattikonferenssissa osana kompromissia, johon liittyi tosiasiallisten tavarat virheiden johdosta tehtäville reklaamaatioille asetettu kahden vuoden määräaika.

Nyt käsillä oleva määräys ei syrjäytä 39 artiklan 2 kappaleeseen sisältyvää määräystä kahden vuoden ajasta.

Määräystä voidaan soveltaa, kun ostaja tosin on huomannut, että tavarassa on virhe, mutta hän erehtyy virheen merkityksestä eikä sen vuoksi reklamoi. Jos myöhemmin osoittautuu, että virhe oli vakavanlaatuinen, ostaja voi 44 artiklan nojalla vaatia artiklassa mainittuja seuraamuksia. Sama voi tulla kysymykseen myös sellaisessa tapauksessa, jossa ostaja ei ole ilmoittanut virheen laatuja kyllin selvästi.

III osasto. Myyjän sopimusrikkomusten seuraamukset

II luvun III osastossa käsitellään myyjän sopimusrikkomusten seuraamuksia. Jaksossa käsitellään myyjän viivästyksen ja tavarat virheen seuraamuksia samassa yhteydessä. Sen lisäksi ostaja voi vaatia seuraamuksia muiden myyjän sopimusrikkomusten yhteydessä, esimerkiksi jos tämä ei täytä jotakin sivuvelvoitettaan. Jos tietty seuraamus voi tulla kysymykseen minkä tahansa sopimusrikkomuksen perusteella ja siten muun muassa sekä viivästyksen että virhetapauksissa, tämä ilmaistaan niin, että seuraamusta voidaan vaatia, jollei myyjä täytä velvollisuuttaan. Eräitä seuraamuksia voidaan vaatia ainoastaan silloin, kun tavara ei ole sopimuksen mukaista eli kun tavarassa on virhe.

Riippumatta sopimusrikkomuksen laadusta ostaja voi vaatia sopimuksen täyttämistä, asettaa sopimuksen täyttämiseksi lisäajan ja purkaa kaupan, jos sopimusrikkomus on olennainen. Myös vahingonkorvausta koskevat määräykset, joihin nyt käsillä olevassa jaksossa viitataan, tulevat sovellettaviksi kaikkiin sopimusrikkomustyyppihin. Jos tavarassa on virhe, ostajalla on sen lisäksi oikeus vaatia myyjää korjaamaan virhe tai uusia toimitus. Jos tavara on virheellinen, ostaja voi myös vaatia hinnanalennusta.

Yleissopimus sisältää sen lisäksi muita määräyksiä, joilla on merkitystä arvioitaessa ostajan asemaa myyjän rikkoessa sopimusta. Tällaisia määräyksiä on V luvussa, joka sisältää sekä myyjän että ostajan velvollisuuksia koskevat määräykset. V luvussa käsitellään muun muassa ennakoitua sopimusrikkomusta, vahingonkorvausta, va-

pautumisperusteita, purun seurauksia sekä tavara-
rasta huolehtimista.

Yleissopimuksessa on eräitä määräyksiä eri seuraamusten keskinäisestä suhteesta. Yleissopimuksen 45 artiklan 3 kappaleen mukaan ostaja ei menetä oikeuttaan vaatia vahingonkorvausta vaatiessaan muita seuraamuksia. Tämän määräyksen, jota Suomen oikeudessa voidaan pitää itseltään selvänä, tarkoituksena on selvittää tilanne angloamerikkalaista oikeusjärjestelmää silmällä pitäen. Yleissopimuksen 47 artiklan 2 kappaleen mukaan ostaja ei asetettuaan myyjän velvollisuuksien täyttämiseksi lisäajan voi lisäajan kuluksa vaatia muita sopimusrikkomuksen seuraamuksia. Hän voi kuitenkin vaatia vahingonkorvausta sopimuksen täyttämisen viivästymisen johdosta. Yleissopimuksen 49 artiklan mukaan myyjä voi luovutusajankohdan jälkeen omalla kustannuksellaan korjata suorituksessaan olevia virheitä. Korjaamisen seurauksena voi olla, ettei ostaja voi purkaa kauppaa. Eräitä seuraamuksia voidaan puolestaan vaatia ainoastaan silloin, kun myyjän sopimusrikkomus on olennainen. Näin on 46 artiklan 2 kappaleen mukaan silloin, kun ostaja haluaa vaatia uutta toimitusta ja 49 artiklan mukaan yleensä myös silloin, kun hän haluaa purkaa kaupan. Näille seuraamuksille asetetut edellytykset voivat siten rajoittaa ostajan mahdollisuutta valita eri seuraamusten välillä.

45 artikla. Artikla sisältää luettelon niistä seuraamuksista, joita ostaja voi vaatia myyjän sopimusrikkomuksen johdosta. Nyt käsillä olevassa artiklassa ei ilmoiteta, millaisten sopimusrikkomusten johdosta ja millä edellytyksillä eri seuraamuksia voidaan vaatia. Tämä käy ilmi jakson seuraavista artikloista ja muista yleissopimuksen määräyksistä.

Vahingonkorvausseuraamuksen edellytykset eivät nimenomaisesti käy ilmi mistään määräyksistä. Nyt käsillä olevassa artiklassa määrätään, että ostaja voi vaatia vahingonkorvausta 74—77 artiklan mukaisesti. Näissä artikloissa määrätään kuitenkin ainoastaan, mistä vahingoista korvausta voidaan saada. Yleissopimuksen 79 artiklasta käy kuitenkin ilmi, että sopijapuoli ei ole vastuussa siitä, ettei hän täytä jotakin velvollisuuttaan, jos hän osoittaa, että tämä johtui hänen vaikutusmahdollisuuksiensa ulkopuolella olevasta esteestä. Artiklassa täsmennetään lisäksi, millainen vapautumiseen johtavan esteen on oltava. Nämä määräykset rajoittavat vahingonkorvausvelvollisuutta. Tarkasteltaessa näitä määräyksiä yhdessä havaitaan, että myyjä on vahingonkorvausvelvollinen tuottamuksesta riippumatta, mutta että

myyjän vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevan esteen vaikutuksia koskeva määräys rajoittaa vahingonkorvausvelvollisuutta.

46 artikla. Artikla koskee ostajan oikeutta vaatia luontoissuoritusta, johon on myös luettava uutta toimitusta ja virheen korjaamista koskevat vaatimukset.

Artiklan 1 kappaleen mukaan ostaja saa vaatia, että myyjä täyttää velvollisuutensa. Määräys koskee kaikkia velvollisuuksia, ei ainoastaan velvollisuutta luovuttaa tavara. Ostaja saa niin ollen vaatia, että myyjä luovuttaa tavarahan, jota ei ensinkään ole luovutettu, tai että hän luovuttaa tavarasta puuttuvan osan. Hän saa myös vaatia, että myyjä ryhtyy toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä tavarahan luovuttamiseksi.

Esillä oleva artikla on nähtävä luontoissuoritus-
tuomioita koskevan 28 artiklan taustaa vasten. Nämä kaksi artiklaa yhdessä osoittavat, että tuomioistuin ei ole velvollinen antamaan luontoissuoritus-
tuomiota, jos se ei tekisi sitä vastaavanlaisessa tapauksessa, jota on arvioitava tavarahan kauppaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaan. Toisaalta tuomioistuin on velvollinen antamaan luontoissuoritus-
tuomion, jos se olisi antanut tällaisen tuomion kansallisessa kaupassa.

Ostaja ei saa vaatia myyjää täyttämään velvollisuuksiaan, jos ostaja on vaatinut jotakin, joka on ristiriidassa luontoissuoritusvaatimuksen kanssa. Tällainen ristiriitainen vaatimus voi olla se, että ostaja on purkanut kaupan 49 artiklan mukaisesti tai että hän on vaatinut hinnanalennusta 50 artiklan mukaisesti. Korvausvaatimusta vahingosta, joka on aiheutunut myyjän viivästyksestä, ei voida pitää ristiriitaisena luontoissuoritusvaatimuksen kanssa. Sama koskee myös esimerkiksi sopimussakkovaatimusta viivästyksen vuoksi.

Artiklan 2 kappaleessa käsitellään vaatimusta uudesta toimituksesta. Ostaja voi vaatia uutta toimitusta, jos tavara on luovutettu mutta siinä on olennainen virhe. Sitä, onko virhe olennainen, arvioidaan 25 artiklan perusteella. Jos virhe on siinä, että osa tavarasta puuttuu tai ei ole sopimuksenmukaista, 51 artiklan mukaan on muun muassa 46 artiklaa sovellettava tähän tavarahan osaan.

Ostajan on esitettävä vaatimus uudesta toimituksesta joko virheen johdosta 39 artiklan mukaisesti tekemänsä reklamaation yhteydessä tai kohtuullisessa ajassa tällaisen reklamaation jälkeen. Kohtuullinen aika arvioidaan tässä tapauksessa sen perusteella, millainen tarve ostajalla on selvittää virheen laatu ja olennaisuus.

Artiklan 3 kappaleen mukaan ostaja saa myös vaatia myyjää korjaamaan virheen. Korjausvaatimus ei edellytä sitä, että virhe on olennainen. Sen sijaan edellytetään, että korjaamista koskeva vaatimus ei ole kohtuuton kaikki olosuhteet huomioon ottaen. Kansainvälisissä kaupoissa tällainen vaatimus voi olla kohtuuton, jos virhe on sen laatuinen, että ostaja voi itse korjauttaa virheen sen sijaan että kaukana oleva myyjä lähettäisi korjaajan, tai jos virhe on merkityksellisen korjaamisesta aiheutuviin kustannuksiin nähden. Ostaja voi tällaisessa tapauksessa olla pakotettu tyytymään hinnanalennukseen tai vahingonkorvaukseen.

Myös korjausvaatimus on esitettävä 31 artiklan mukaisen reklamaation yhteydessä tai kohtuullisessa ajassa reklamaation jälkeen.

Yleissopimuksen 47 artiklasta käy ilmi, että ostaja voi asettaa lisäajan uudelle toimitukselle ja korjaamiselle. Jos myyjä ei uusi toimitusta tämän ajan kuluessa, ovat 49 artiklan mukaiset edellytykset kaupan purkuun olemassa. Tämä johtuu siitä, että uutta toimitusta voidaan vaatia vain, jos virhe on olennainen. Sen sijaan 47 artikla ei välttämättä merkitse sitä, että ostaja voi purkaa kaupan, jollei myyjä korjaa virhettä lisäajan kuluessa. Purku tulee tässä tapauksessa kysymykseen vain, jos virhe on olennainen. Se seikka, että lisäaika on kulunut umpeen, ei merkitse sitä, että merkityksellistä virheestä sen vuoksi olisi tullut olennainen. Sen sijaan voidaan sopimusrikkomuksen olennaisuutta arvosteltaessa pitää merkityksellisenä seikkana myös sitä, ettei korjausta ole suoritettu asetetun ajan kuluessa.

47 artikla. Tämän artiklan 1 kappaleen mukaan ostaja voi asettaa kohtuullisen lisäajan, jonka kuluessa myyjän on täytettävä velvollisuutensa. Määräys on muotoiltu yleiseksi. Sitä tapausta varten, ettei suoritusta tehdä lisäajan kuluessa, on kuitenkin määräyksiä seuraamuksista vain 49 artiklan 1 kappaleen b kohdassa, joka koskee sitä tapausta, ettei tavaraa ole luovutettu.

Lisäaikaa koskevan määräyksen soveltamisalaa tulkittaessa on otettava huomioon, että diplomaattikonferenssissa tehtiin esitys, jonka mukaan myös tavarän virhettä koskevaan lisäaikaan liitettäisiin oikeusseuraamuksia. Konferenssi hylkäsi kuitenkin nämä esitykset.

Mahdollisuudella asettaa sopimuksen täyttämiseksi lisäaika pyritään luomaan selvyyttä siitä, milloin sopimus voidaan purkaa. Sopijapuolilla on usein erilaiset käsitykset siitä, milloin viivästys on tullut olennaiseksi. Ostaja voi yleissopimuksen mukaan tehdä tämän selväksi asettamalla lisä-

ajan, jonka kuluessa sopimus on viimeistään täytettävä. Jotta lisäaika voisi täyttää tämän tehtävän, sen on oltava sillä tavoin määrätty, että käy ilmi, milloin aika loppuu. Ajan tulee myös olla kohtuullinen. Koska ajan tarkoituksena on saada selvyys siihen, onko viivästys olennainen, on ajan kohtuullisuutta arvosteltava ottaen huomioon, ettei lisäaikamenettely saa johtaa siihen, että epäolennaisesta viivästyksestä muodostuu purkuperuste.

Artiklan 2 kappaleen mukaan ostaja, joka on asettanut lisäajan, ei saa tämän ajan kuluessa vaatia sopimusrikkomuksesta johtuvaa seuraamusta. Jos ostaja asettaa lisäajan, se merkitsee samalla sitä, että hän hyväksyy tänä aikana tapahtuvan suorituksen.

Määräyksellä pyritään suojaamaan myyjää, joka ryhtyy lisäajan vuoksi kustannuksia vaativiin toimenpiteisiin täyttääkseen sopimuksen tänä aikana. Tarvetta tällaiseen suojaan ei ole, jos myyjä ilmoittaa, ettei hän tule täyttämään sopimusta sen ajan kuluessa, joka on asetettu.

Määräyksestä ei käy ilmi, voiko ostaja lisäajan kuluessa vaatia seuraamuksia muista sopimusrikkomuksista kuin siitä, joka on aiheuttanut lisäajan asettamisen. On kuitenkin selvää, että vaikka luovutus tapahtuu lisäajan kuluessa, ostaja voi vedota siihen, että tavara on virheellinen.

Lisäajan asettamista ei saa käsittää niin, että ostaja siten luopuu mahdollisuudesta vaatia korvausta vahingosta, joka on syntynyt myyjän viivästyksen vuoksi. Tämä on varmuuden vuoksi ilmaistu kappaleen viimeisessä virkkeessä.

48 artikla. Artiklan mukaan myyjä voi luovutusajankohdan jälkeen omalla kustannuksellaan korjata tavarän virheen tai muut puutteet suorituksessaan. Näin voidaan tehdä, jollei korjaaminen aiheuta ostajalle kohtuutonta haittaa tai epävarmuutta siitä, maksaako myyjä korvauksen niistä menoista, jotka ostaja on saattanut joutua suorittamaan.

Artikla koskee luovutusajankohdan jälkeen tapahtuvaa korjaamista. Määräys on nähtävä täydennyksenä 37 artiklaan, joka koskee ennen tavarän luovutusta tapahtuvaa korjaamista. Yleissopimuksessa tarkoitetaan molemmissa tapauksissa sovittua luovutusajankohtaa.

Määräyksen mukaan myyjä saa korjata laiminlyöntinsä sopimuksen mukaisten velvollisuuksiensa täyttämiseksi. Korjaamisen on tässä merkityksessä katsottava käsittävän myös sen, että myyjä tarjoaa uutta toimitusta tilanteessa, jossa hän ei olisi velvollinen sellaiseen.

Jotta myyjällä olisi oikeus korjata suorituksensa oleva virhe, on korjaamisen voitava tapahtua ilman kohtuutonta viivytystä. Aika on laskettava siitä, kun ostaja reklamoi virheestä. Se, mikä aika on kohtuullinen, riippuu muun muassa tavarana laadusta. Jos on esimerkiksi kysymys tavarasta, joka on erityisesti valmistettu ostajalle ja jota myyjä ei voi käyttää hyväkseen muulla tavoin, voidaan lähteä siitä, että myyjän on voitava tehdä useampi yritys virheen korjaamiseksi.

Korjaamisen on voitava myös tapahtua ilman että se aiheuttaa ostajalle kohtuutonta haittaa. Ostajan ei normaalisti tarvitse tyytyä korjaamiseen, jos korjaustoimenpiteistä aiheutuisi merkittävä keskeytys ostajan toiminnassa esimerkiksi siten, että kokonaisia tuotantolinjoja olisi pysäyttävä toistuvasti, jotta myyjä voisi korjata virheen linjassa olevassa koneessa.

Määräyksessä on otettu huomioon se, että myyjän toimenpiteet virheen korjaamiseksi voivat aiheuttaa ostajalle kuluja. Se, että näin voi käydä, ei poista myyjän oikeutta korjata virhe. Sen sijaan korjaamisyrietykset eivät saa merkitä vaaraa siitä, ettei ostaja saa korvausta tällaisista kuluista. Jos tällainen vaara on olemassa eikä myyjä voi poistaa epäilystä esimerkiksi asettamalla korvauksesta vakuuden, ostaja voi evätä myyjältä mahdollisuuden virheen korjaamiseen.

Se seikka, että virhe on tavarana olennaisessa komponentissa ja että virhe, jollei sitä korjata, merkitsee olennaista sopimusrikkomusta, ei sinänsä poista myyjän oikeutta virheen korjaamiseen. Jos virhe voidaan korjata kuten 48 artiklassa edellytetään esimerkiksi korvaamalla virheellinen osa uudella osalla, ostaja ei menetä olennaisesti sitä, mitä hänellä on oikeus edellyttää sopimuksen perusteella saavuttavansa, eikä sen vuoksi ole olemassa 25 artiklassa tarkoitettua olennaista sopimusrikkomusta, jota edellytetään, jotta sopimus voitaisiin purkaa. Arvosteltaessa, onko virhe olennainen, on näin ollen otettava huomioon myyjän tarjous korjata virhe joko korjaamalla tavara tai suorittamalla uusi toimitus.

Artiklan 2 kappaleen mukaan ostaja on velvollinen vastaamaan myyjän kysymykseen, hyväksyykö ostaja suorituksen, jos se tapahtuu myyjän ilmoittaman ajan kuluessa. Jollei kysymykseen vastata, ostaja ei saa torjua suoritusta, joka tapahtuu määräajan päättymiseen mennessä. Asetetun ajan kuluessa ostaja ei saa vaatia seuraamusta, joka on ristiriidassa sopimuksen täyttämisen kanssa. Ostaja ei saa esimerkiksi purkaa sopimusta tai vaatia hinnanalennusta, ennen kuin myy-

jän korjaamisyrietyksen tulos lisäajan kestäessä selviää.

Jollei myyjä tiedustele ostajalta, hyväksyykö tämä suorituksen, vaan sen sijaan ilmoittaa, että hän tulee täyttämään kysymyksessä olevan velvollisuutensa määrätyn ajan sisällä, tällaisella ilmoituksella on sama vaikutus kuin tiedustelulla. Tämä käy ilmi 3 kappaleesta.

Artiklan 4 kappaleesta käy ilmi, että myyjän 2 ja 3 kappaleessa tarkoitettu kehoitus tai ilmoitus lähetetään myyjän vastuulla. Näissä kappaleissa tarkoitettua vaikutuksen aikaansaamiseksi myyjän kehoituksen tai ilmoituksen on siten saavuttava ostajalle.

49 artikla. Artiklassa käsitellään ostajan oikeutta purkaa sopimus myyjän sopimusrikkomuksen vuoksi sekä purkuoikeuden menetystä.

Artiklan 1 kappaleen a kohdan mukaan ostaja saa purkaa kaupan, jos myyjän laiminlyönti täyttää jokin sopimuksen mukainen tai yleissopimuksen mukainen velvollisuutensa merkitsee olennaista sopimusrikkomusta. Määräys on yleinen ja koskee kaikenlaisia myyjän sopimusrikkomuksia, ei ainoastaan luovutuksen viivästystä tai tavaravirhettä. Yleissopimuksen 25 artiklasta käy ilmi, milloin sopimusrikkomusta pidetään olennaisena. Ylläolevissa 48 artiklan perusteluissa on esitetty, että olennaisuuden arvioinnissa on otettava huomioon, onko myyjä tarjoutunut poistamaan virheen korjaamalla sen tai tekemällä uuden toimituksen. Jos on olemassa olennainen sopimusrikkomus, ostaja voi purkaa sopimuksen heti ilman että hänen tarvitsee asettaa myyjälle lisäaikaa. Myöskään tuomioistuin ei voi lykätä purkua, mikä on mahdollista joidenkin valtioiden kauppaa koskevan lainsäädännön mukaan.

Artiklan 1 kappaleen b kohdasta käy ilmi, että ostaja voi purkaa kaupan myös, jos myyjä ei luovuta tavaraa siinä lisäajassa, jonka ostaja on 47 artiklan 1 kappaleen mukaan asettanut, tai jos myyjä ilmoittaa, ettei hän luovuta tavaraa lisäajan kuluessa. Tämä määräys koskee vain sitä tapausta, että tavaraa ei ole luovutettu, ei sen sijaan sitä tapausta, että tavara on luovutettu liian myöhään tai että luovutettu tavara on virheellistä.

Ennakoidun sopimusrikkomuksen perusteella tapahtuvaa purkua koskeva määräys on 72 artiklassa.

Purun tulee 26 artiklan mukaan tapahtua toimittamalla vastapuolelle purkamisilmoitus.

Artiklan 2 kappaleesta käsitellään purkuoikeuden menetystä. Määräyksen tarkoituksena on, että lyhyen ajan kuluessa selviäisi, mitä tapah-

tuu, kun myyjän taholla on olennainen sopimusrikkomus. Yleissopimuksen mukaan ostaja menettää oikeutensa purkaa sopimuksen, jollei hän tee purkuilmoitusta kohtuullisessa ajassa. Määräyksessä käsitellään lähinnä kysymystä siitä, mistä ajankohdasta kohtuullinen aika lasketaan.

Jos tavara luovutetaan liian myöhään, ostajan on purettava kauppa kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun hän on saanut tiedon tai hänen olisi pitänyt saada tieto siitä, että tavara on luovutettu. Ostaja ei niin ollen menetä oikeutta kaupan purkamiseen niin kauan kun myyjä ei ole täyttänyt sopimusta. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että purkuoikeus voidaan perättäistoimitus-sopimuksissa menettää eri osatoimitusten osalta, kun ne on täytetty, mutta että mahdollinen oikeus 73 artiklan 3 kappaleen mukaan purkaa koko sopimus menetetään vasta, kun viimeinen osatoimitus on tehty.

Yleissopimuksen 48 artiklan 2 ja 3 kappaleesta voi seurata, että ostaja jättämällä reagoimatta myyjän tiedusteluun, hyväksyykö ostaja viivästyksistä huolimatta luovutuksen, tai vastaavanlaiseen tiedonantoon menettää oikeuden purkaa sopimuksen, jos se täytetään myyjän ilmoittaman ajan kuluessa.

Muiden myyjän sopimusrikkomusten kuin myöhästyneen luovutuksen ollessa kysymyksessä sopimus on b kohdan mukaan purettava kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja sai tiedon tai hänen olisi pitänyt saada tieto sopimusrikkomuksesta. Määräys koskee esimerkiksi tavarán virhetä. Jos tällainen virhe olisi tullut havaita tavarán 38 artiklan mukaisessa tarkastuksessa, ostaja menettää purkuoikeuden, jollei purkuilmoitusta tehdä kohtuullisessa ajassa tarkastuksesta. Nyt käsillä olevassa artiklassa tarkoitettu kohtuullinen aika on kuitenkin tässä tapauksessa pitempi kuin se kohtuullinen aika, jossa virheestä johtuva reklamaatio on tehtävä.

Määräys koskee myös muita myyjän sopimusrikkomuksia, esimerkiksi sopimuksen tai yleissopimuksen mukaista velvollisuutta korjata virhe taikka kunnostaa tai asentaa tavara. On syytä huomata, että määräys koskee ainoastaan sopimuksen purkuoikeutta ja että tällainen oikeus voi 1 kappaleen mukaan olla olemassa vain, jos myyjän sopimusrikkomus on olennainen.

Artiklan 2 kappaleen b kohdan ii alakohdan mukaan ostaja menettää purkuoikeuden myös, jos hän ei käytä sitä kohtuullisessa ajassa 47 artiklan 1 kappaleen mukaisesti asettamansa lisäajan päättymisestä tai siitä, kun myyjä on ilmoit-

tanut, ettei hän täytä velvollisuuksiaan lisäajan kuluessa.

Alakohdasta iii käy ilmi, että oikeus purkaa sopimus menetetään myös, jollei sopimusta pureta kohtuullisessa ajassa myyjän 48 artiklan 2 tai 3 kappaleen mukaisesti ilmoittaman ajan umpeen kulumisesta.

50 artikla. Artikla koskee ostajan oikeutta hinnanalennukseen. Määräyksen mukaan ostajalla on oikeus hinnanalennukseen, joka suhteellisesti vastaa luovutetun tavarán ja sopimuksenmukaisen tavarán luovutusajankohdan mukaisten arvojen erotusta. Ostaja voi vaatia hinnanalennusta riippumatta siitä, onko virhe olennainen vai ei. Määräyksessä lausutaan nimenomaisesti, että hinnanalennus tulee kysymykseen, vaikka tavarán kauppahinta on jo maksettu.

Ostajalla ei ole oikeutta hinnanalennukseen sikäli kuin myyjä on korjannut virheen. Tätä oikeutta hänellä ei ole myöskään silloin, kun myyjä on tarjoutunut korjaamaan virheen mutta ostaja on torjunut tarjouksen. Viittaus 37 ja 48 artiklaan osoittaa, että ostaja menettää oikeuden vaatia hinnanalennusta vain, jos myyjällä olisi ollut oikeus korjata virhe. Jotta ostaja menettäisi oikeuden hinnanalennukseen, edellytetään lisäksi, että myyjä onnistuu korjaamaan virheen. Jos yritykset onnistuvat vain osittain, hintaa voidaan alentaa siltä osin kuin tavarassa on vielä korjauksen jälkeen virhe.

51 artikla. Jos myyjä luovuttaa vain osan tavarasta tai jos vain osa tavarasta on sopimuksen mukaista, sovelletaan nyt käsillä olevan artiklan mukaan 46—50 artiklaa siihen osaan, joka puuttuu tai joka ei ole sopimuksen mukaista. Jos vain osa tavarasta on luovutettu, ostaja saa niin ollen vaatia seuraamuksia myyjän viivästyksen johdosta puuttuvan toimituksen osalta. Jos osa luovutetusta tavarasta on virheellistä, ostaja saa vaatia seuraamuksia virheen johdosta tämän erän osalta. Määräyksen tarkoituksena on ennen kaikkea selvittää, että sopimus voidaan purkaa osittain.

Artiklan 2 kappaleessa käsitellään kysymystä siitä, voiko ostaja purkaa kaupan kokonaisuudessaan, jos osaa tavarasta ei luovuteta tai osa siitä on virheellistä. Kauppa voidaan kokonaisuudessaan purkaa, jos sopimusrikkomus on olennainen koko sopimuksen kannalta. Se seikka, että ostaja on asettanut puuttuvan osan luovutukselle lisäajan, ei merkitse sitä, että hän voi purkaa kaupan kokonaisuudessaan sillä perusteella, että puuttuvan osan luovutus ei tapahdu lisäajan kuluessa.

52 artikla. Artiklassa käsitellään sitä tapausta, että myyjä luovuttaa tavarán ennen sovittua luo-

vutusaikaa tai että hän luovuttaa suuremman määrän tavaraa kuin on katsottava sovituksi. Artiklan 1 kappaleesta käy ilmi, ettei ostaja ole velvollinen ottamaan vastaan tavaraa ennen sovittua ajankohtaa. Sopimusta tulkitsemalla on pääteltävä, katsotaanko sen sisältävän määräyksen aikaisimmasta tavarantoimituksen luovutusajankohdasta. Määräystä ei voida esimerkiksi soveltaa, jos tavara on sopimuksen mukaan luovutettava viimeistään määrättyä ajankohtana mutta sopimuksesta ei käy ilmi aikaisin mahdollinen luovutusajankohta.

Ostajan oikeus torjua tavaraa ei ole riippuvainen siitä, että hän osoittaa, ettei tavarantoimitus ennen sovittua ajankohtaa sovi hänelle.

Ostajalla ei määräyksen mukaan ole oikeutta purkaa sopimusta sillä perusteella, että tavaraa tarjotaan liian aikaisin. Määräys ei estä myyjää luovuttamasta torjuttua tavaraa sovittuun luovutusajankohdan tultua.

Artiklan 2 kappale koskee sitä tapausta, että myyjä luovuttaa suuremman määrän tavaraa kuin on katsottava sovituksi. Määräys ei tule sovellettavaksi, jos myyjän tarjoama määrä mahtuu siihen liikkumatilaan, joka mahdollisesti voidaan katsoa sovituksi.

Jos myyjä luovuttaa suuremman määrän kuin ostaja on velvollinen vastaanottamaan, ostaja ei yleensä saa torjua koko erää vaan ainoastaan ylimenevän osan. Toisinaan olosuhteet voivat kuitenkin olla sellaiset, että ostaja ei voi torjua vain osaa tavarasta. Näin on esimerkiksi silloin, kun koko erästä on vain yksi ainoa kuljetusasiakirja. Jos myyjän toiminta tällaisissa olosuhteissa merkitsee olennaista sopimusrikkomusta, ostaja voi torjua koko erän. Toisaalta jos ostaja haluaa ottaa vastaan sen määrän, josta voidaan katsoa sovittu, ja hänen on tämän vuoksi otettava vastaan myös ylimenevä osa, hänellä on oikeus korvaukseen aiheutuneista lisäkuluista tavarantoimituksesta koskevien 85—88 artiklojen mukaisesti.

Jos ostaja päättää ottaa vastaan ylimenevän määrän, hänen täytyy maksaa siitä. Artiklan 2 kappaleen mukaan kauppahinta lasketaan samoin perustein kuin sopimuksessa muuten edellytetään. On selvää, että sopimuksen ehdot voivat johtaa tästä poikkeavaan tulokseen.

III luku. Ostajan velvollisuudet

Ostajan velvollisuuksia koskeva luku rakentuu samalle kaavalle kuin myyjän velvollisuuksia kos-

keva II luku. Ensin käsitellään ostajan velvollisuutta maksaa tavarantoimituksen hinta (54—59 artikla) ja sen jälkeen hänen velvollisuuttaan ottaa vastaan tavarantoimitus toisaalta noutamalla ja ottamalla tavara vastaan, toisaalta myötävaikuttamalla kauppaan siten kuin on välttämätöntä, jotta myyjä voi täyttää sopimuksen mukaiset velvollisuutensa (60 artikla). Tämän jälkeen käsitellään ostajan sopimusrikkomuksen seuraamuksia (61—65 artikla). Myös ostajan sopimusrikkomusten kohdalla käsitellään eri sopimusrikkomusten seuraamuksia samassa yhteydessä. Seuraamuksia koskevia tämän luvun määräyksiä täydentävät V luvun myyjän ja ostajan velvollisuuksia koskevat yhteiset määräykset.

53 artikla. Artiklassa vahvistetaan ostajan velvollisuus maksaa tavarasta ja ottaa tavarantoimitus vastaan sopimuksen ja yleissopimuksen mukaisesti. Viimeksimainitusta velvollisuudesta käytetään yleissopimuksessa ilmaisua "take delivery". Tämä velvollisuus on erotettava ostajan velvollisuudesta ottaa tavara vastaan, mitä kuvataan yleissopimuksessa ilmaisulla "take over the goods". Ostajan velvollisuus ottaa toimitus vastaan käsittää 60 artiklan mukaan toisaalta velvollisuuden ottaa tavara vastaan, toisaalta velvollisuuden suorittaa ne toimet, joita häneltä voidaan kohtuudella edellyttää, jotta myyjä voi luovuttaa tavarantoimituksen.

I osasto. Kauppahinnan maksaminen

54 artikla. Ostajan velvollisuus maksaa tavarantoimituksen kauppahinta käy ilmi 53 artiklasta. Nyt käsillä olevasta artiklasta käy ilmi, että velvollisuus maksaa tavarantoimituksen kauppahinta käsittää myös sellaiset valmistelevat toimet, jotka ovat välttämättömiä maksuvelvollisuuden täyttämiseksi. Voi olla kysymys remburssin avaamisesta, pankkitakauksen hakemisesta tai kysymyksessä olevan rahamäärän vientiluvan tai valuuttaluvan hakemisesta maksua varten tai muista toimenpiteistä, joita lainsäädäntö tai muut määräykset edellyttävät.

Määräys merkitsee sitä, että laiminlyönti ryhtyä tällaisiin toimenpiteisiin ajoissa on kauppahinnan maksamisvelvollisuuden rikkomus. Laiminlyöntiä ryhtyä näihin toimenpiteisiin ei siten ole arvioitava pelkästään ennakoitua sopimusrikkomusta koskevien määräysten mukaan. Yleissopimuksen 63 artiklasta käy ilmi, että myyjä voi asettaa lisäajan, jonka kuluessa ostajan on täytettävä velvollisuutensa. Tämä mahdollisuus on niin ollen olemassa myös niissä viivästystapauksissa, jotka koskevat maksuvelvollisuuden täyttämisen

edellyttämiä toimenpiteitä. Koska kauppahinnan maksuvelvollisuuden rikkomuksen on normaalisti katsottava olevan olennainen sopimusrikkomus, voi purku tulla kysymykseen, jollei suoritus tapahdu myyjän asettamana aikana.

55 artikla. Artikla koskee kysymystä siitä, mikä hinta ostajan on maksettava, jollei hinnasta ole sovittu nimenomaisesti eikä hiljaisesti eikä sopimus myöskään osoita, miten hinta määrätään.

Määräyksessä edellytetään, että pätevä sopimus on syntynyt ilman että hinnasta tai sen laskemistavasta voitaisiin katsoa sovittua. Ilmaisuihin ”sopimus on pätevästi tehty” merkitsee viittausta 14 artiklaan, josta ilmenee, milloin ehdotus sopimuksen tekemiseen on riittävän täsmällinen voidakseen olla tarjous. Edellytysten joukossa mainitaan, että ehdotuksen on nimenomaisesti tai hiljaisesti määrättävä hinta tai osoitettava, miten hinta määrätään.

Yleissopimuksen 14 artikla ei sido valtiota, joka on tehnyt varauksen yleissopimuksen II osan suhteen. Koska tarkoituksena on, että Suomi, Norja, Ruotsi ja Tanska tekevät tällaisen varauksen, hyväksytään näissä valtioissa se, että sopimus voi syntyä myös, vaikka se ei sisällä mainintaa hinnasta. On kuitenkin syytä huomata, että asia ei ilmeisesti tule olemaan näin niissä valtioissa, jotka eivät ole tehneet tällaista varauksetta, ja että tällaisessa valtiossa voidaan tulla siihen tulokseen, ettei pätevää sopimusta tällaisissa tapauksissa ole syntynyt.

Jos sopimus on pätevä, katsotaan sopijapuolten viittauksen myytyjen tavaroiden kaupantekohetkellä vallinneeseen käypään hintaan kyseisen kaltaisessa kaupassa ja vastaavanlaisissa olosuhteissa.

Myyjän, joka haluaa pidättää itselleen oikeuden veloittaa luovutusajankohdan mukaisen käyvän hinnan, on niin ollen otettava tästä ehto sopimukseen.

56 artikla. Jos kauppahinta lasketaan tavarain painon perusteella, on artiklan mukaan epäselvissä tapauksissa asetettava nettopaino laskelman perustaksi.

57 artikla. Artikla koskee kauppahinnan maksupaikkaa. Sillä on merkitystä toisaalta ratkaistessa, kuka kantaa seuraukset siitä, että maksu ei ensinkään tule perille sinne, missä maksun on tapahduttava, tai että se ei tule perille ajoissa, ja toisaalta ratkaistessa, kuka kantaa maksupaikan muuttumisesta aiheutuvat lisäkustannukset.

Artiklan 1 kappaleesta ilmenee, että sopijapuolet voivat sopia maksupaikasta. Tämä seuraisi jo 6 artiklastakin. Nyt esillä olevan kohdan yhteydessä voi kuitenkin olla syytä korostaa mää-

räyksen tahdonvaltaista luonnetta muun muassa siksi, että myyjän on usein ilmoittamalla laskussa maksupaikan, esimerkiksi määrätyn pankkitilin, katsottava hyväksyneen maksun suorittamisen kysymyksessä olevalle tilille.

Jollei muuta maksupaikkaa ole määrätty, maksu on 1 kappaleen a kohdan mukaan suoritettava siellä, missä myyjällä on liikepaikkansa. Yleissopimuksen 10 artiklasta käy ilmi, että jos myyjällä on useampia liikepaikkoja, joihin sopimuksella ja sen täyttämiseksi on liittymiä, ratkaiseva on se liikepaikka, johon on olemassa voimakkain liittymä. Valittaessa ratkaisevaa liikepaikkaa ei tule ottaa huomioon ainoastaan kauppahinnan maksua vaan sopimus ja sen täyttäminen kokonaisuudessaan.

Koska maksu tapahtuu myyjän liikepaikassa, ostajalla on riski siitä, että varat siirretään sinne.

Artiklan 1 kappaleen b kohta määrää, että jos maksun on tapahduttava sitä vastaan, että tavara tai sitä koskevat asiakirjat luovutetaan ostajan hallintaan, maksun ja hallinnan luovutuksen on tapahduttava samassa paikassa. Jos sopimus osoittaa, että maksun on tapahduttava asiakirjoja vastaan, nyt kysymyksessä oleva määräys johtaa siihen, että maksu on suoritettava sillä paikalla, missä tavaraa koskevat asiakirjat luovutetaan ostajalle. Rembursitapauksissa maksu tapahtuu niin ollen normaalisti siellä, missä ostaja lunastaa tavaraa koskevat asiakirjat. Jos myyjän on luovutettava tavara ostajan hallintaan sillä paikkakunnalla, missä ostajalla on liikepaikkansa, sitä vastaan, että ostaja maksaa rahat pankkiin tällä paikkakunnalla, myyjä kantaa siten riskin siitä, ettei varoja voida viedä kysymyksessä olevasta maasta ulos.

Jos myyjän liikepaikka siirtyy sopimuksenteon jälkeen, ostaja on 2 kappaleen mukaan velvollinen suorittamaan maksun uudessa liikepaikassa. Jos ostajalle aiheutuu maksun suorittamisesta lisäkustannuksia sillä perusteella, että myyjän liikepaikka on siirtynyt, on myyjän kuitenkin vastattava kustannuslisästä. Määräyksestä ei käy ilmi, katsotaanko ostajan joutuneen viivästykseseen, jos hän vasta myöhäisessä vaiheessa saa tietää myyjän liikepaikan muutoksesta. Yleissopimuksen 80 artiklasta seuraa, ettei myyjä tällöin voi vaatia seuraamuksia maksuviivästyksen vuoksi.

58 artikla. Artikla koskee maksun ajankohtaa ja sen suhdetta ostajan mahdollisuuteen tarkastaa tavara.

Myös maksamisajankohdan yhteydessä on katsottu olevan tärkeää ilmoittaa, että määräys on

tahdonvaltainen. Jos muuta ei voida katsoa sovitun, on sopijapuolten suoritukset vaihdettava samanaikaisesti. Ostajan on maksettava tavarahan kauppahinta, kun myyjä asettaa tavarahan tai ne asiakirjat, joihin määräämisoikeus tavarahan on sidottu, ostajan määrättäväksi. Jos kauppahintaa ei makseta, myyjällä on oikeus pidättää tavara itsellään. Toisaalta ostaja ei myöskään ole velvollinen maksamaan tavarasta, ennen kuin se tai kysymyksessä olevat asiakirjat asetetaan hänen määrättäväkseen.

Artiklan toinen kappale koskee sitä tapausta, että sopimukseen liittyy tavarahan kuljetus. Tällä ilmaisulla tarkoitetaan, että myyjän tulee tai hänellä on oikeus sopimuksen mukaan lähettää tavara ostajalle. Sen sijaan sopimus ei sisällä tavarahan kuljetusta, jos ostajan on määrä noutaa se myyjän luota ja itse ryhtyä toimenpiteisiin kuljetuksen järjestämiseksi.

Artiklan 2 kappaleesta ilmenee, että myyjällä on yleissopimuksen mukaan oikeus lähettää tavara sellaisella tavalla, että hän säilyttää määräsvalan siihen kuljetuksen ajan. Yleissopimus ei niin ollen estä myyjää lähettämästä tavaraa konossementtia tai kansainvälistä rahtikirjaa käyttäen niin, että myyjällä säilyy määräsvalta tavarahan kuljetuksen aikana. Myyjä ei myöskään syyllisty sopimusrikkomukseen, jos hän lähettää tavarahan jälkivaatimuksella. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että myyjällä olisi ilman sopimuksen tukea myös oikeus lähettää tavara sellaisin ehdoin, ettei ostaja saa tilaisuutta tarkastaa sitä ennen kuin hänen on maksettava kauppahinta. Tätä kysymystä käsitellään 3 kappaleessa. Myös muissa tapauksissa voi sopimuksesta seurata, ettei myyjällä ole tällaista oikeutta.

Artiklan 3 kappaleen mukaan ostaja ei ole velvollinen maksamaan kauppahintaa, ennen kuin hän on saanut tilaisuuden tarkastaa tavara. Sovittu luovutus- tai maksutapa voi kuitenkin olla sellainen, ettei ostajalla ole oikeutta tarkastaa tavaraa ennen kauppahinnan maksamista.

Jos kauppahinta on maksettava kuljetusasiakirjoja vastaan tavarahan ollessa matkalla ostajalle, tällä ei ole oikeutta vaatia, että hän saa tarkastaa tavarahan ennen kauppahinnan maksamista. Näin lienee asianlaita myös silloin kun maksu ylipääntään tapahtuu konossementtia tai kansainvälistä rahtikirjaa vastaan, vaikkakin tämä tapahtuisi vasta sen jälkeen kun tavara on tullut määräpaikkaan.

59 artikla. Artiklasta käy ilmi, että maksun on tapahduttava sovittuna ajankohtana ja ettei myyjän tarvitse antaa erityistä maksukehotusta tai

täyttää muita muodollisuuksia jotta maksuvelvollisuus syntyisi. Yleissopimus jättää siten tällaiset muodollisuudet syrjään siitä huolimatta, että laki, jota muuten saatettaisiin soveltaa kauppaan, voi edellyttää kuvatuunlaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä.

II osasto. Toimituksen vastaanottaminen

60 artikla. Yleissopimus määrää ostajalle kahdenlaisia velvollisuuksia. Ostajan on toisaalta maksettava kauppahinta, toisaalta otettava toimitus vastaan. Sopimuksesta saattaa seurata, että ostajalla voi olla myös muita velvollisuuksia. Niiden sisältöä ei säännellä yleissopimuksessa. Sen sijaan ostajan sopimusrikkomuksen seuraamuksia koskevat määräykset soveltuvat myös mahdollisiin muihin velvollisuuksiin, joista voidaan katsoa sovitun.

Yleissopimuksen mukaan ostajan velvollisuus ottaa toimitus vastaan (take delivery, prendre livraison) käsittää toisaalta sellaisten toimien suorittamisen, joita häneltä voidaan kohtuudella odottaa, jotta myyjä voi luovuttaa tavarahan, toisaalta tavarahan vastaanottamisen (taking over the goods, retirer les marchandises; yleissopimuksen saksannoksessa käytetään ilmaisua Annahme ja vastaavasti Übernahme). Kysymys on niin ollen velvollisuuksista, jotka vastaavat kauppalakiehdotuksen 50 §:ssä asetettuja vaatimuksia ja jotka säännöksen otsikossa on yhteisesti ilmaistu sanonnalla ostajan myötävaikutus.

Ostaja on a kohdan mukaan velvollinen suorittamaan ne toimet, joita häneltä kohtuudella voidaan odottaa, jotta myyjä voisi täyttää sopimuksen. Tämä ostajan velvollisuus koskee muun muassa toimenpiteitä, joihin hänen on ryhdyttävä, jotta tavara voidaan lähettää hänelle. Kysymykseen voi tulla esimerkiksi kuljetussopimuksen tekeminen ja mahdollisen vienti- tai tuontiluvan hakeminen tavaralle, kun sopimuksesta seuraa, että ostajan tehtävänä on hakea luvat. Edelleen ostajan kysymyksessä oleva velvollisuus käsittäänee myös ne ohjeet ja hyväksynnät, jotka ostajan on annettava myyjälle tavarahan valmistamisen aikana. Yleissopimuksen 65 artiklasta käy ilmi, että on olemassa erityinen määräys niistä täsmennyksistä, jotka ostajan on tehtävä.

Velvollisuus ottaa tavara vastaan sisältää sen, että ostajan on otettava se fyysisesti hallintaansa. Ei ole välttämätöntä, että ostaja itse täyttää tämän velvollisuuden, vaan sen voi yhtä hyvin tehdä hänen edustajansa.

III osasto. Ostajan sopimusrikkomusten seuraamukset

Tämä osasto sisältää määräyksiä ostajan sopimusrikkomusten seuraamuksista. Siltä osin kuin määräykset koskevat purkua, niitä täydentävät 72 ja 73 artikla, jotka koskevat ennen sopimuksen täyttämisen ajankohtaa tapahtuvaa purkua ja vastaavasti purkua perättäistoimitustapauksissa, sekä 81—84 artikla, jotka koskevat purun vaikutuksia. Yleissopimuksen 71 artiklassa käsitellään myyjän oikeutta pidättäytyä suorituksesta.

61 artikla. Artikla on johdatus myyjän käytettävissä olevia ostajan sopimusrikkomuksen seuraamuksia koskevaan jaksoon. Artiklan 1 kappaleen a kohdasta ilmenee, että seuraamuksia ei voida vaatia ainoastaan kauppahinnan maksuvelvollisuuden tai toimituksen vastaanottamisvelvollisuuden rikkomisen vuoksi, vaan myös sen vuoksi, että ostaja on rikonut muita mahdollisia velvollisuuksiaan, jotka voivat esimerkiksi seurata sopimuksesta.

Kysymyksen tulevat seuraamukset ovat vaatimus sopimuksen täyttämisestä, purku ja vahingonkorvaus. Sen lisäksi 65 artikla sisältää määräyksen sen seuraamuksista, ettei ostaja toimita tavaraa koskevaa täsmennystä.

Jaksosta ei käy lähemmin ilmi, mikä eri seuraamusten välinen suhde on. Poikkeuksen muodostaa 2 kappale, missä lähinnä angloamerikkalaista oikeutta ajatellen määrätään, ettei ostaja vaati- malla muita seuraamuksia menetä hänellä mahdollisesti olevaa oikeutta vaatia vahingonkorvausta.

Artiklan 3 kappaleen tarkoituksena on selvittää, etteivät mahdolliset kansallisen oikeuden säännökset lisäajan myöntämisestä suoritukselle soveltu kauppoihin, joita on arvosteltava yleissopimuksen mukaan.

62 artikla. Artikla koskee myyjän vaatimusta sopimuksen täyttämisestä. Ostajan vastaavanlaisia vaatimusta käsitellään 46 artiklassa. Myös 62 artikla on luettava luontoissuoritustuomioita koskevan 28 artiklan taustaa vasten.

Myyjällä on oikeus vaatia kauppahinnan maksua, jos hän ei ole vaatinut seuraamusta, joka on ristiriidassa maksuvaatimuksen kanssa. Viimeksi mainittu rajoitus koskee lähinnä purkua. Jos myyjä purkaa kaupan, hän ei voi myöhemmin muuttaa käsitystään ja vaatia kauppahintaa. Yleissopimuksessa ei ole mitään sellaista rajoitusta, joka saattaa esiintyä eräissä oikeusjärjestelmissä ja jonka mukaan myyjä saa vaatia kauppahintaa vasta sen jälkeen kun hän on yrittänyt myydä

tavarana jollekin toiselle. Myyjällä on oikeus vaatia maksua siitä riippumatta, onko ostajan maksuviivästys olennainen vai ei. Myyjä voi myös vaatia maksua, jos hän on huolehtinut tavarasta 88 artiklan mukaan ja käyttää mainitusta artiklasta johtuvaa oikeutta myydä tavara toiselle tai täyttää sanotusta artiklasta johtuvan velvollisuuden sen myymiseen.

Myyjä voi myös vaatia, että ostaja täyttää velvollisuutensa ottaa toimitus vastaan. Tätäkin vaatimusta koskevat 28 artiklasta seuraavat rajoitukset.

63 artikla. Myös myyjä voi asettaa lisäajan, jonka kuluessa ostajan on täytettävä velvollisuutensa, samalla tavoin kuin ostaja voi 47 artiklan mukaan asettaa sellaisen lisäajan myyjälle.

Lisäaika, jonka myyjä asettaa ostajan velvollisuudelle maksaa kauppahinta tai ottaa toimitus vastaan, voi 64 artiklan mukaan olla perusteena purulle. Asettamalla lisäajan myyjä ja ostaja voivat välttää epäselvyyden, joka voi aiheutua siitä, että kauppa muuten voidaan purkaa vain, jos sopimusrikkomus on olennainen. Voidakseen täyttää tämän selvittävän tehtävän lisäajan on oltava täsmällinen. Ostajalle on myös käytävä selväksi, että myyjä asettaa lisäajan purkumahdollisuutta ajatellen.

Lisäajan on oltava kohtuullinen. Kun kysymys on ostajan maksuviivästyksen vuoksi asetetusta lisäajasta, on ajan kohtuullisuutta arvosteltaessa otettava huomioon, että maksuvelvollisuuden täyttämisen osalta ostajalle on yleensä voitava asettaa ankarat vaatimukset. Näissä tapauksissa on lähinnä kysymys joidenkin päivien lisäajasta. Riippuen tavarana alttiudesta hinnanmuutoksille voivat vieläkin lyhyemmät lisäajat tulla kysymykseen.

Yleissopimuksen 54 artiklan mukaan ostajan velvollisuus maksaa kauppahinta käsittää myös ryhtymisen sellaisiin toimiin, joista maksu riippuu. Ei liene estettä sille, että myyjä asettaa lisäajan, jonka kuluessa ostajan on ryhdyttävä tällaisiin toimenpiteisiin ja että myyjä purkaa kaupan, jollei ostaja ryhdy toimenpiteisiin asetetun ajan kuluessa.

Jos myyjä asettaa lisäajan, jonka kuluessa ostajan on otettava toimitus vastaan, ajan tulee yleensä olla pitempi kuin maksua varten asetetun lisäajan.

Artiklan 2 kappaleen mukaan myyjä ei saa vaatia muuta sopimusrikkomuksen seuraamusta lisäajan kuluessa. Myyjä ei kuitenkaan menetä oikeuttaan vaatia vahingonkorvausta suorituksen viivästyksen johdosta. Määräys merkitsee siten

lähinnä sitä, että sopimusta ei voida purkaa lisäajan kuluessa. Sopimus voidaan kuitenkin purkaa jo lisäajan kuluessa, jos ostaja ilmoittaa, ettei hän siinä ajassa suorita velvollisuuksiaan.

Määräyksestä ei ilmene, voiko myyjä purkaa kaupan lisäajan kuluessa, jos ilmaantuu uusia seikkoja, jotka riittävät itsenäiseksi perusteeksi purulle. Ilmeisesti myyjällä on oltava oikeus purkaa kauppa, jos hän esimerkiksi on asettanut lisäajan, jonka päättymiseen mennessä ostajan on otettava toimitus vastaan, ja kauppahinta erääntyy maksettavaksi tämän ajan kuluessa ilman että maksua suoritetaan.

64 artikla. Artiklassa käsitellään myyjän oikeutta purkaa kauppa ostajan sopimusrikkomuksen vuoksi. Vastaava määräys ostajan purkuoikeudesta on 49 artiklassa.

Artiklan 1 kappaleen a kohdan mukaan sopimus saadaan purkaa, jos ostajan sopimusrikkomus on olennainen. Määräys koskee ostajan kaikkia velvollisuuksia, ei ainoastaan velvollisuutta maksaa kauppahinta ja ottaa toimitus vastaan. Muita velvollisuuksia saattaa seurata esimerkiksi sopimuksesta. Määräystä sopimusrikkomuksen olennaisuuden perusteella tapahtuvasta purusta täydentää muun muassa 72 artikla, jonka mukaan sopimus voidaan purkaa ennakoitavissa olevan sopimusrikkomuksen vuoksi. Myyjä voi esimerkiksi purkaa kaupan, jos ostaja peruuttaa tilauksen.

Artiklan 1 kappaleen b kohdan mukaan myyjä saa myös purkaa kaupan, jollei ostaja täytä velvollisuuttaan maksaa kauppahinta tai ottaa toimitus vastaan myyjän asettamassa lisäajassa. Tämä määräys ei koske muita ostajan sopimusrikkomuksia. Tarkemmat lisäaikaa koskevat määräykset käyvät ilmi 63 artiklasta.

Artiklan 2 kappaleen mukaan myyjä menettää eräissä tapauksissa oikeutensa kaupan purkuun, jollei hän käytä oikeutta määrättyssä ajassa. Artiklan 2 kappale koskee vain purkuoikeutta siinä tapauksessa, että ostaja on maksanut kauppahinnan. Niin kauan kun kauppahintaa ei ole maksettu, myyjällä säilyy siten purkuoikeus. Toisin kuin Suomen oikeuden mukaan myyjä ei menetä purkuoikeuttaan sillä perusteella, että ostaja on saanut tavarat hallintaansa.

Artiklan 2 kappaleen a kohdan mukaan myyjä menettää oikeuden purkaa kaupan ostajan myöhästyneen suorituksen vuoksi, jos sopimusta ei pureta ennen kuin myyjä on saanut tietää suorituksesta. Maksuviivästyksen ollessa kysymyksessä myyjä menettää yleensä intressinsä kaupan purkamiseen, jos kauppahinta maksetaan. Yleissopi-

muksen 73 artiklassa käsitellään sitä tapausta, että sopimus koskee useita osatoimituksia ja että jokainen osatoimitus maksetaan erikseen tai että maksu muuten tapahtuu erissä.

Kappaleen a kohdasta ilmenee, että sopimus voidaan purkaa siitä huolimatta, että maksu on suoritettu, jos se puretaan ennen kuin ostaja sai tietää maksusta.

Artiklan 2 kappaleen b kohdassa käsitellään purkua muiden ostajan sopimusrikkomusten kuin myöhästyneen suorituksen johdosta. Jos myyjällä näissä tapauksissa on oikeus purkaa kauppa ja jos hän haluaa käyttää tätä oikeuttaan, hänen on tehtävä se kohtuullisessa ajassa. Aika lasketaan siitä, kun myyjä sai tai hänen olisi pitänyt saada tietää ostajan sopimusrikkomuksesta tai sen lisäajan kulumisesta, jonka myyjä on saattanut asettaa kysymyksessä olevan velvollisuuden täyttämiseksi, tai siitä, kun ostaja on ilmoittanut, ettei hän tule täyttämään velvollisuuttaan asetetussa ajassa.

65 artikla. Artikla koskee erityistä ostajan myötävaikutusvelvollisuuden tapausta, nimittäin sitä, että ostajan on toimitettava tavaraa koskeva täsmennys, mutta hän ei tee sitä ajoissa. Kysymys on tavarat muotoa, mittoja tai muita ominaisuuksia koskevasta täsmennyksestä. Määräys tarkoittaa sellaisia täsmennyksiä, jotka ovat välttämättömiä, jotta myyjä voi täyttää kaupasta johtuvat velvollisuutensa. Se koskenee niin ollen myös esimerkiksi sitä, että ostaja laiminlyö velvollisuutensa toimittaa myyjälle tarvittavat piirustukset.

Ellei ostaja tee täsmennystä sovitun ajan kuluessa tai kohtuullisessa ajassa siitä, kun myyjä on kehottanut ostajaa tekemään täsmennyksen, myyjä saa tehdä täsmennyksen. Jos myyjän esimerkiksi on toimitettava erä kenkiä eikä ostaja ole ilmoittanut niiden väriä ja numeroa koskevia tietoja, myyjän on tehtävä valinta. Hänen on tehtävä se niiden vaatimusten mukaan, joita ostajalla myyjän tietojen mukaan on täsmennyksen suhteen. Kenkien jako eri kokoihin voi esimerkiksi käydä ilmi aikaisemmista ostajan tilauksista ja väri sopimusneuvotteluissa käydyistä alustavista keskusteluista.

Määräyksestä käy ilmi, että ostajalla on oikeus tehdä täsmennys. Määräyksestä ei seuraa, että hänellä olisi tähän velvollisuus. Myyjä saattaa haluta mieluummin esimerkiksi purkaa kaupan. Jos hän suorittaa täsmennyksen, tämä ei merkitse sitä, että hän menettäisi oikeutensa vaatia seuraamuksia ostajan täsmennysvelvollisuuden laiminlyönnin perusteella.

Myyjällä voi esimerkiksi olla oikeus korvaukseen ostajan viivästyksestä aiheutuvasta vahingosta ja kustannuksista, joita hänelle on saattanut aiheutua täsmennyksen tekemisestä.

Artiklan 2 kappaleen mukaan myyjän on ilmoitettava ostajalle täsmennyksestä, jonka hän on tehnyt, ja asetettava aika, jonka kuluessa ostajan on reagoitava täsmennystä vastaan. Jollei ostaja reagoi tämän ajan kuluessa, täsmennyksestä tulee sitova. Tämä merkitsee yhtäältä sitä, ettei ostaja voi vedota tavarán virheeseen, jos se on täsmennyksen mukainen. Toisaalta täsmennys tulee myöskin myyjää sitovaksi siinä suhteessa, että tavarassa on virhe, jos se poikkeaa täsmennyksestä.

IV luku. Vaaranvastuun siirtyminen

Yleissopimuksen IV luvussa käsitellään vaaranvastuun siirtymistä. Luvussa olevat määräykset eivät muodollisesti liity luovutusta koskeviin määräyksiin. Ne on kuitenkin muotoiltu siten, että vaaranvastuun siirtyminen monissa tapauksissa kytkeytyy luovutukseen. Tämä käy ilmi esimerkiksi vertaillaessa 31 artiklan a kohtaa ja 67 artiklan 1 kappaletta. Yleissopimus rakentuu myös sille, että vaaranvastuun ja omistusoikeuden siirtyminen erotetaan toisistaan. Yleissopimuksen 4 artiklasta ilmenee, ettei yleissopimuksessa käsitellä omistusoikeuden siirtymistä.

Myös vaaranvastuun siirtymistä koskevat määräykset ovat tahdonvaltaisia. Sopijapuolet voivat vapaasti määrätä vaaranvastuun siirtymisestä toisella tavoin. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi viittaamalla toimituslausekkeeseen, kuten johonkin Incoterms 1980 -sääntöjen lausekkeeseen.

66 artikla. Artiklasta ilmenee vaaranvastuun siirtymisen keskeisin merkitys yleissopimuksen mukaan. Tavarán häviäminen tai vahingoittuminen vaaranvastuun siirtymisen jälkeen ei vapauta ostajaa hänen velvollisuudestaan maksaa kauppahinta. Ilmaisui on valittu sitä silmällä pitäen, että ostajalla voi jostakin muusta syystä olla oikeus jättää kauppahinta maksamatta.

Artiklasta ei käy ilmi, mikä vaikutus on sillä, että tavara häviää tai vahingoittuu ennen vaaranvastuun siirtymistä ostajalle. Yleissopimuksen 36 artiklan 1 kappaleesta käy kuitenkin ilmi, että myyjä on vastuussa virheestä, joka tavarassa on vaaranvastuun siirtyessä ostajalle. Myyjän näkökulmasta katsoen tavarán häviäminen tai vahingoittuminen ennen vaaranvastuun siirtymistä merkitsee sitä, että myyjä joko joutuu viivästyk-

seen sen vuoksi, ettei hän voi luovuttaa tavaraa, tai sitä, että luovutettu tavara ei vastaa sitä mistä on sovittu, jolloin myyjä joutuu vastuuseen tavarán virheestä. Seurauksena voi siten olla, että ostaja voi purkaa kaupan ja ettei myyjä saa maksua tavarasta mutta joutuu sen lisäksi korvaamaan ostajan vahingon.

67 artikla. Artikla koskee vaaranvastuun siirtymisen ajankohtaa, kun kauppaan liittyy tavarán kuljetus. Ilmaisulla "liittyy tavarán kuljetus" tarkoitetaan sitä, että myyjän tulee lähettää tavara tai hän saa lähettää tavarán ostajalle ja tosiasiallisesti myös tekee sen. Sen sijaan nyt käsillä oleva artikla ei koske sitä tapausta, että ostaja ottaa tavarán vastaan myyjän liikepaikassa ja sen jälkeen jättää sen rahdinkuljettajalle.

Artiklan 1 kappaleessa käsitellään ensin sitä tapausta, että myyjän ei ole määrä luovuttaa tavaraa missään määrättyssä paikassa. Vaaranvastuu siirtyy tässä tapauksessa ostajalle, kun tavara luovutetaan rahdinkuljettajan hallintaan myyjän liikepaikalla. Yleissopimuksessa ei määrätä, että kysymyksessä on oltava rahdinkuljettaja, jonka on määrä kuljettaa tavara pois lähetyspaikkakunnalta. Tämä merkinnee sitä, että vaaranvastuu siirtyy jo, kun tavara on luovutettu rahdinkuljettajan hallintaan paikalliskuljetusta varten.

Määräys ei osoita täsmällisesti, milloin tavara on luovutettu rahdinkuljettajan hallintaan siten, että vaaranvastuu siirtyy ostajalle. Sen voidaan olettaa tapahtuneen silloin, kun rahdinkuljettajan henkilökunta on ottanut tavarán hallintaansa lastausta varten tai myyjän henkilökunnan suorittaman lastauksen jälkeen taikka kun tavara on otettu terminaalissa vastaan kuljetusta varten.

Määräyksessä ei säännellä erityisesti sitä tapausta, että tavarán luovuttaminen rahdinkuljettajan haltuun viivästyy ja tämä viivästys johtuu ostajasta.

Artiklan 1 kappaleessa käsitellään myös sitä tapausta, että myyjän on sopimuksen perusteella luovutettava tavara määrättyssä paikassa. Ilmaisulla tarkoitetaan muuta paikkaa kuin myyjän liikepaikkaa. Määräys koskee sitä tapausta, että tavara on luovutettava määrättyllä paikkakunnalla sitä edeltävän kuljetuksen jälkeen, esimerkiksi että tavara on kuljetettu maitse toisella paikkakunnalla olevaan satamaan luovutettavaksi siellä varustamon hallintaan merikuljetusta varten. Tällaisessa tapauksessa vaaranvastuu siirtyy, kun tavara luovutetaan kysymyksessä olevan rahdinkuljettajan hallintaan meritse tapahtuvaa kuljetusta varten.

Se seikka, että myyjällä on oikeus pidättää kuljetusasiakirja, johon määräämis-oikeus tavarasta on sidottu, ei vaikuta vaaranvastuun siirtymiseen. Tämä on mainittu nimenomaisesti, koska vaaranvastuun siirtyminen on eräissä oikeusjärjestelmissä sidottu kuljetusasiakirjojen luovuttamiseen.

Artiklan 2 kappaleesta seuraa, ettei vaaranvastuu siirry ostajalle, kun tavara luovutetaan rahdinkuljettajan hallintaan, jollei tavaraa tänä ajankohtana ole yksilöity sopimuksessa tarkoitetuksi. Jos myyjä lähettää tavaraerän, joka on tarkoitettu useille eri ostajille eikä tavarassa olevista merkinöistä tai kuljetusasiakirjasta käy ilmi, mikä osa erästä on tarkoitettu määrätylle ostajalle, vaaranvastuu siirtyy vasta kun tavara on yksilöity sopimuksessa tarkoitetuksi esimerkiksi jakamalla erä eri ostajien kesken.

68 artikla. Artiklassa käsitellään kuljetettavana olevien tavaroiden kauppaa. Kysymys voi olla esimerkiksi kuljetettavana olevan öljylastin myynnistä. Määräystä ei ole rajoitettu meritse kuljetettiin tavaroihin, vaan se voi koskea myös muulla tavoin kuljetettavia tavaroita.

Määräyksen mukaan pääsääntönä on, että vaaranvastuu näissä tapauksissa siirtyy ostajalle kaupantekohetkellä. Tästä on kuitenkin olemassa tärkeä poikkeus, nimittäin se, että jos olosuhteista voidaan niin päätellä, ostajan on katsottava ottaneen vaaranvastuun kantaakseen jo siitä ajankohdasta alkaen, kun tavara luovutettiin sen rahdinkuljettajan hallintaan, joka on antanut ostajan kaupan tehdessään saaman kuljetusasiakirjan. Voidaan olettaa, että ostaja on hyväksynyt vaaranvastuun tästä ajankohdasta lähtien, jos hän on vastaanottanut kuljetusasiakirjan ja vakuutus-kirjan, joka on voimassa myös ostajan hyväksi.

Myyjä kantaa joka tapauksessa vaaranvastuun tavarasta artiklassa tarkoitetuissa kaupoissa, jos hän kaupantekohetkellä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että tavara on hävinnyt tai vahingoittunut, mutta hän ei ole ilmoittanut tästä ostajalle.

69 artikla. Artikla koskee vaaranvastuun siirtymisen ajankohtaa muissa tapauksissa kuin niissä, joita on käsitelty 67 ja 68 artiklassa. Määräys koskee esimerkiksi sitä tapausta, että ostajan on otettava tavara vastaan myyjän liikepaikassa tai että tavara on jonkun muun kuin myyjän pitämässä varastossa. Määräys koskee edelleen sitä tapausta, että myyjä on sitoutunut luovuttamaan tavarat jollakin paikkakunnalla sen ollessa matkalla ostajalle ilman että myyjä lähettää tavarat tältä paikkakunnalta samoin kuin sitä tapausta,

että tavara luovutetaan ostajan liikepaikassa. Kaikissa näissä tapauksissa määräystä sovelletaan vain, jollei sopijapuolten välisestä sopimuksesta johdu muuta.

Jos tavara on luovutettava myyjän liikepaikassa ilman että myyjän on lähetettävä se, vaaranvastuu siirtyy 1 kappaleen mukaan ostajalle, kun hän ottaa tavarat vastaan tai, jos hän ei tee sitä ajoissa, sinä ajankohtana, jolloin tavara asetetaan hänen määrättäväkseen ja ostaja syyllistyy sopimusrikkomukseen jättämällä tavarat vastaanottamatta. Myös tässä tapauksessa edellytetään 3 kappaleen mukaan, että tavara on yksilöity sopimuksessa tarkoitetuksi.

Tavarat asettaminen ostajan määrättäväksi sisältää sen, että myyjä on tehnyt sen, mikä hänen velvollisuutenaan luovutuksessa on. Myyjän on muun muassa täytynyt pakata tavara, jos hänellä sopimuksen perusteella on tällainen velvollisuus.

Jos ostajan on otettava tavara vastaan jossakin muussa paikassa kuin myyjän liikepaikassa, vaaranvastuu siirtyy 2 kappaleen mukaan ostajalle, kun luovutuksen ajankohta on käsillä ja ostaja on saanut tietää, että tavara on asetettu hänen määrättäväkseen tässä paikassa. Määräyksen mukaan edellytetään ostajan tosiasiallista tietoisuutta. Toisaalta hänen tietoisuutensa siitä, että tavara on hänen saatavissaan, ei tarvitse olla peräisin myyjältä. Ostaja on voinut saada määräyksessä tarkoitettua tietoa esimerkiksi rahdinkuljettajan antamasta tavarat saapumisilmoituksesta. Vaaranvastuun siirtyminen näissä tapauksissa ei riipu siitä, milloin ostaja ottaa tavarat hallintaansa.

70 artikla. Artiklassa käsitellään myyjän olennaisen sopimusrikkomuksen merkitystä vaaranvastuun siirtymiselle.

Määräyksestä seuraa, että ostajalla on vaaranvastuu tavarasta myös silloin kun siinä on virhe mutta virhe ei ole olennainen, niin että ostaja voisi purkaa kaupan. Jos tavarassa on ollut virhe vaaranvastuun siirtyessä ostajalle ja tavara on edelleen huonontunut vaaranvastuun siirtymisen jälkeen, ostaja voi vaatia seuraamuksia ainoastaan sellaisen virheen johdosta, joka on palautettavissa tavarat tilaan vaaranvastuun siirtymisen ajankohdasta.

Jos virhe merkitsee olennaista sopimusrikkomusta, ei vaaranvastuun siirtymisen rajoita ostajan oikeutta vaatia seuraamuksia. Esimerkiksi tavarat häviäminen ostajasta riippumattoman tapahtuman vuoksi ei näin ollen rajoita hänen mahdollisuuttaan purkaa kauppa tavarassa olevan olennaisen virheen vuoksi.

V luku. Myyjän ja ostajan velvollisuuksia koskevat yhteiset määräykset

Viimeisessä III osan luvussa on määräyksiä sekä myyjän että ostajan velvollisuuksista. Siinä käsitellään ennakoitua sopimusrikkomusta, perättäishankintaa, vahingonkorvausta, korkoa, vapautusperusteita, purun vaikutuksia ja tavarasta huolehtimista.

I osasto. Ennakoitu sopimusrikkomus ja perättäishankinnat

71 artikla. Artikla koskee sopijapuolen oikeutta keskeyttää velvollisuuksiensa täyttäminen, kun syntyy epäily siitä, ettei vastapuoli tule täyttämään olennaista osaa velvollisuuksistaan. Määräys koskee sekä suorituksen valmistelujen tai tavarantoimituksen keskeyttämistä että tavarantoimituksen hallinnan luovuttamisen estämisestä, milloin tavara on jo lähetetty. Artikla koskee niin ollen muun muassa myyjän oikeutta keskeyttää tavarantoimitus yhtä hyvin kuin ostajan oikeutta keskeyttää sellaiset valmistavat toimenpiteet, jotka voivat olla välttämättömiä kauppahinnan maksamiseksi.

Artiklan 1 kappaleessa käsitellään sitä todennäköisyyden astetta, jota on edellytettävä, jotta sopijapuoli voi keskeyttää velvollisuuksiensa täyttämisen, ja niitä olosuhteita, joille hän voi perustaa arviointinsa.

Vaadittavan todennäköisyyden aste ilmaistaan sanoilla "käy ilmeiseksi". Tämä sanonta on nähtävä suhteessa 72 artiklassa käytettyyn sanontaan "on selvää", joka koskee sopimuksen purkua ennakoitujen sopimusrikkomusten vuoksi. Viimeksimainitun sanonnan on määrä ilmaista korkeampaa todennäköisyyden astetta kuin sanonnan "käy ilmeiseksi". Molempia sanontoja on tulkittava objektiivisesti. Ratkaisevaa ei ole sen sopijapuolen käsitys, joka haluaa keskeyttää suorituksensa. Sanonta "käy ilmeiseksi" on myös luettava 3 kappaleen valossa, joka määräys edellyttää, että suorituksen keskeyttävä sopijapuoli ilmoittaa asiasta vastapuolelle, jolloin vastapuoli voi poistaa todennäköisyyden asettamalla suorituksistaan vakuuden.

Se sopijapuoli, joka haluaa keskeyttää suorituksensa, voi a kohdan mukaan perustaa arviointinsa vastapuolen sopimusrikkomuksen todennäköisyydestä vakavaan puutteeseen vastapuolen kyvyssä täyttää sopimus tai hänen luottokelpoisuudessaan. Arvioinnin perusteena voi niin ollen olla esimerkiksi se seikka, ettei vastapuoli ole

voinut täyttää vastaavanlaista sopimusta jonkun toisen kanssa tai että tällaisen sopimuksen täyttäminen osoittaa, että vastapuolelta esimerkiksi puuttuu se tekninen asiantuntemus, joka on välttämätön kyseessä olevan sopimuksen täyttämiseksi. Vastapuolen kyvyttömyydestä täyttää jokin toinen sopimus ei kuitenkaan voida tehdä lopullisia johtopäätöksiä kysymyksessä olevan sopimuksen täyttämisen suhteen.

Myös ulkoisissa olosuhteissa tapahtuvat muutokset voivat olla perusteena arviointiin, että vastapuoli ei tule suoriutumaan sopimuksen täyttämisestä. Jos esimerkiksi valtio, missä vastapuolen liikepaikka on, joutuu sotaan ja sopimuksen täyttämiseen tarvittavien raaka-aineiden saanti estyy tai jos sota estää tavarantoimituksen, tämä tilanne voi olla perusteena sille, että suoritus keskeytetään.

Kappaleen b kohdan mukaan sopijapuoli voi myös keskeyttää suorituksensa, jos vastapuolen käyttäytyminen tämän valmistautuessa täyttämään sopimuksen tai täyttäessä sitä osoittaa, ettei vastapuoli tule täyttämään olennaista osaa velvollisuuksistaan. Voi olla kysymys esimerkiksi siitä, ettei vastapuoli hanki niitä tarvikkeita, jotka ovat välttämättömiä tavarantoimitamiseksi, tai että työn tuloksen laatu osia valmistettaessa on sellainen, ettei myöskään lopullinen tuote ilmeisesti tule olemaan sopimuksen mukainen.

Jotta sopijapuolella olisi oikeus keskeyttää suorituksensa, on 1 kappaleessa tarkoitettujen olosuhteiden käytävä ilmeiseksi sopimuksenteon jälkeen. Tämä merkitsee sitä, ettei sopijapuoli voi vedota oikeuteen keskeyttää suorituksensa sellaisen seikan perusteella, jonka hän tunsi sopimuksen tekohetkellä. Sen sijaan ei ole välttämätöntä, että vastapuolen olosuhteissa on tapahtunut muutos kaupanteon jälkeen. Riittää, että olosuhteet ovat tulleet näkyviin vasta tämän ajankohdan jälkeen. Artiklan 2 kappaleen mukaan myyjä, joka on jo lähettänyt tavarantoimituksen, kun 1 kappaleessa tarkoitettu tilanne käy ilmeiseksi, saa estää tavarantoimituksen luovuttamisen ostajan hallintaan. Näin on myös silloin, kun ostaja jo on ottanut vastaan ne asiakirjat, jotka antavat hänelle oikeuden vaatia tavarantoimituksen hänen hallintaansa, esimerkiksi konossementin.

Artiklan 3 kappaleesta käy ilmi, että suorituksensa keskeyttävän sopijapuolen on ilmoitettava tästä vastapuolelle ja että hänen on jatkettava sopimuksen täyttämistä, jos vastapuoli asettaa riittävän vakuuden suorituksistaan. Ostaja voi näin ollen mitätöidä edellytykset myyjän suorituksen keskeyttämiselle asettamalla vakuuden

kauppahinnan maksamisesta. Tällaisessa tapauksessa on edellytettävä, että vakuus voidaan realisoida sinä ajankohtana, jolloin kauppahinta erääntyy maksettavaksi. Myyjän suorituksen kohdalla vastaavanlainen vakuus voi tulla kysymykseen, jos syynä siihen, että ostaja on keskeyttänyt suorituksensa, on, että myyjän luottokelpoisuus on tullut epäilyttäväksi. Kun on kysymys myyjän kyvystä täyttää ne suorituksen laadulle asetettavat vaatimukset, joita on edellytetty sopimuksessa mutta joiden toteutuminen on käynyt epäilyksenalaiseksi, ei tällainen vakuus sitä vastoin voi mitätöidä epäilystä. Ostajan ei tarvitse jatkaa suoritustaan vain sillä perusteella, että hän saa vakuuden mahdollisista vahingonkorvausvaatimuksistaan, vaan vakuuden on annettava takeet myyjän suorituksen laadusta.

72 artikla. Artikla koskee sopijapuolen oikeutta purkaa sopimus ennen suoritusajankohtaa vastapuolen odotettavissa olevan sopimusrikkomuksen vuoksi. Jotta sopimus voitaisiin purkaa, on oltava selvää, että vastapuoli tulee tekemään olennaisen sopimusrikkomuksen. Tämä voi olla selvää esimerkiksi sillä perusteella, että ostaja on peruuttanut tavarantilauksen tai muuten ilmoittanut, ettei hänellä ole tarkoitusta täyttää sopimusta. Vastaava voi käydä ilmi myyjän ilmoituksesta tai esimerkiksi siitä, että myyjä myy tavarantavallekin toiselle. Muissa tapauksissa sopijapuolten on syytä kiinnittää huomiota niihin riskeihin, jotka liittyvät sopimuksen purkamiseen ennakoitujen sopimusrikkomuksen perusteella ja toimia 2 kappaleen mukaisesti tämän epävarmuuden poistamiseksi. Artiklan 2 kappaleen mukaan sen sopijapuolen, jonka tarkoituksena on purkaa sopimus, on ilmoitettava vastapuolelle aikomuksestaan antaakseen tälle mahdollisuuden asettaa vakuus suorituksesta ja siten poistaa purkuperuste. Yleissopimuksessa on toisaalta katsottu, että toisinaan voi olla välttämätöntä purkaa sopimus ilman että tällaista ilmoitusta ehditään lähettää. On kuitenkin syytä lähteä siitä, että kansainvälisessä kaupassa asetetaan suhteellisen ankarat vaatimukset ennakoilmoituksen lähettämisen suhteen.

Artiklan 3 kappaleesta käy ilmi, että sen sopijapuolen, jonka tarkoituksena on purkaa sopimus, ei tarvitse ilmoittaa vastapuolelle aikomuksestaan, jos tämä on ilmoittanut, ettei hän tule täyttämään velvollisuuksiaan.

73 artikla. Artikla koskee purkua perättäishankintatapauksissa. Määräys koskee sekä myyjän velvollisuutta luovuttaa tavara osatoimituksina

että ostajan velvollisuutta maksaa tavarantavaran kauppahinta erissä.

Artiklan 1 kappaleesta käy ilmi, että jos toisen sopijapuolen laiminlyönti täyttää sopimus jonkin erän osalta merkitsee olennaista sopimusrikkomusta tämän erän suhteen, vastapuoli saa purkaa sopimuksen kyseisen erän osalta.

Jos yhtä osatoimitusta koskeva sopimusrikkomus antaa hyvää syytä olettaa, että olennainen sopimusrikkomus tulee tapahtumaan jonkin tulevan erän kohdalla, sopimus saadaan purkaa myös sen osalta. Määräys koskee toisaalta sitä tapausta, että osatoimituksessa oleva virhe antaa aiheen epäillä, että myös yhdessä tai useammassa tulevassa osatoimituksessa tulee olemaan virhe, toisaalta sitä tapausta, että osatoimituksessa oleva virhe antaa aiheutta olettaa, että valmistuksen aikataulu lykkääntyy niin, että jokin tai useampi tuleva osatoimitus myöhästyy. Tulevia osatoimituksia koskeva purkuoikeus ulottuu kaikkiin niihin eriin, joiden suhteen on perusteltua syytä olettaa, että niitä koskeva sopimusrikkomus tulee tapahtumaan.

Jos ostaja purkaa sopimuksen jonkin erän osalta, hän saa 3 kappaleen mukaan purkaa sopimuksen myös aikaisempien ja myöhempien erien osalta siinä laajuudessa kuin osatoimitusten välillä on sellainen yhteys, että niitä ei osittaisen purun johdosta voida käyttää siihen tarkoitukseen, jota sopijapuolet sopimusta tehdessä edellyttivät.

II osasto. Vahingonkorvaus

Sopijapuolen sopimusrikkomuksen seuraamuksia käsittelevissä yleissopimuksen jaksoissa määrätään ainoastaan, että sopijapuoli voi vaatia vahingonkorvausta vastapuolen sopimusrikkomuksen vuoksi, mutta ne eivät sisällä määräyksiä sopijapuolen vahingonkorvausvelvollisuuden edellytyksistä. Tämä on ymmärrettävä niin, että vahingonkorvausvelvollisuus syntyy riippumatta sopijapuolen tuottamuksesta ja että vahingonkorvausvelvollisuutta rajoittaa vastuusta vapautumisen perusteita koskeva 79 artikla. Nyt esillä olevassa osastossa käsitellään lähinnä vahingonkorvausvelvollisuuden laajuutta sekä vahingonkorvauksen määrää eräissä tapauksissa.

74 artikla. Artiklasta ilmenee toisaalta sopijapuolen vahingonkorvausvelvollisuuden yleinen ulottuvuus, toisaalta vahingonkorvausvelvollisuuden rajoittuminen normaaliin vahinkoon.

Sopimusrikkomuksen perusteella suoritettava vahingonkorvaus käsittää artiklan mukaan raha-

määrän, joka vastaa toiselle sopijapuolelle sopimusrikkomuksesta aiheutuvaa vahinkoa. Tämä vahinko käsittää myös menetetyn kauppavoiton. Määräys merkitsee sitä, että yleissopimuksessa on omaksuttu täyden korvauksen periaate määräyksen jälkiosasta ilmenevin rajoituksin. Vahinkoa kärsinyt sopijapuoli on saatettava samaan asemaan kuin missä hän olisi ollut, jos sopimus olisi täytetty.

Artikla koskee vahingonkorvauksen määrää sekä myyjän että ostajan vahingonkorvausvelvollisuuden osalta. Se ei anna lähempää johtoa vahingonkorvauksen laskemiseen. Yleissopimuksen 75 ja 76 artiklassa on määräyksiä sen hinnanero korvauksen laskemisesta, joka voi olla vahingonkorvauksen yhtenä eränä. Yleissopimuksen 77 artiklasta käy ilmi, että vahinkoa kärsinyt sopijapuoli on velvollinen ryhtymään toimenpiteisiin rajoittaakseen vahinkoaan ja että korvausta on muussa tapauksessa alennettava vastaavalla määrällä kuin vahinkoa olisi pitänyt rajoittaa.

Artiklan toisesta virkkeestä käy ilmi, että vahinkoa kärsineellä sopijapuolella ei ole oikeutta korvaukseen muusta kuin sellaisesta vahingosta, jonka vahinkoa aiheuttanut sopijapuoli kauppaa tehtäessä ennakoiti tai jonka hän voi ennakoita seuraavan sopimusrikkomuksesta niiden olosuhteiden ja seikkojen valossa, jotka hän tunsi sopimusentekohetkellä. Määräys sulkee siten pois korvauksen sellaisista vahingoista, joita ei voitu ennakoita kaupantekohetkellä.

75 artikla. Artikla koskee korvausta hinnaneroista, kun ostaja on tehnyt kateoston tai myyjä on myynyt tavarat uudelleen. Artiklan lopusta käy ilmi, että määräys koskee vain yhden vahingonkorvauserän laskemista ja että hinnaneron korvaaminen ei estä vahinkoa kärsinyttä sopijapuolta saamasta korvausta myös muista vahinkoeristä, jotka 74 artiklan mukaan oikeuttavat korvaukseen.

Jotta hinnanero voidaan laskea 75 artiklan mukaan, vaaditaan, että katesopimus on tehty kohtuullisella tavalla ja kohtuullisessa ajassa siitä kun kauppa purettiin. Jos katesopimus ei täytä näitä vaatimuksia, lasketaan korvaus hinnaneros- ta 76 artiklan mukaan, mikäli edellytykset sen soveltamiselle ovat olemassa.

76 artikla. Artikla koskee hinnaneron laskemista, kun vahinkoa kärsinyt sopijapuoli ei ole tehnyt katesopimusta. Jotta määräystä voitaisiin soveltaa, on tavaralla 1 kappaleen mukaan oleva käypä hinta. Jos näin on, on vahinkoa kärsineellä sopijapuolella oikeus korvaukseen sovitun hinnan ja kaupan purkuajankohdan käyvän hinnan väli-

sestä hinnanerosta. Purkuajankohdan hintataso on ratkaiseva arvioinnille esimerkiksi, jos sopimus puretaan ennakoidun sopimusrikkomuksen vuoksi tai jos myyjä purkaa kaupan sillä perusteella, että ostaja ei maksa kauppahintaa ajoissa tai ei ole ajoissa ryhtynyt toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä kauppahinnan maksamiseksi. Edelleen purkuajankohdan käypä hinta on ratkaiseva, jos ostaja torjuu tavarat, jota hänelle tarjotaan.

Niissä tapauksissa, joissa ostaja on ottanut tavarat vastaan, hinnanero lasketaan vastaanottoajankohdan käyvän hinnan pohjalta. Purkuajankohdan käyvän hinnan soveltamisen on pelätty johtavan keinotteluun sellaisissa tapauksissa, joissa kauppa puretaan vasta sen jälkeen kun ostaja on ottanut tavarat vastaan. Vastaanottoajankohta tulee näin ollen ratkaisevaksi, kun ostaja on ottanut tavarat vastaan ja vasta sen jälkeen havaitsee, että tavarassa on olennainen virhe.

Myös silloin kun hinnanero lasketaan 76 artiklan mukaan, määräytyy korvaus muista korvaukseen oikeuttavista eristä, esimerkiksi menetetystä kauppavoitosta, 74 artiklan mukaan.

Laskettaessa 1 kappaleen mukaista hinnaneroa on 2 kappaleen mukaan perustaksi otettava käypä hinta sillä paikkakunnalla, missä tavara olisi pitänyt luovuttaa. Näin on myös silloin, kun ostaja on jo ottanut tavarat vastaan ja vasta sen jälkeen purkaa kaupan. Jollei tavaralla ole käypää hintaa sillä paikkakunnalla, missä se olisi pitänyt luovuttaa, on laskelman perusteeksi asetettava käypä hinta muulla vastaavanlaisella paikalla. Tällaisessa tapauksessa on otettava huomioon erot kuljetuskustannuksissa.

77 artikla. Artikla koskee vahinkoa kärsineen sopijapuolen velvollisuutta rajoittaa vahinkoa. Määräyksen mukaan sopijapuolen on ryhdyttävä olosuhteisiin nähden kohtuullisiin toimenpiteisiin vahingon rajoittamiseksi.

III osasto. Korko

78 artikla. Sopijapuoli, joka laiminlyö maksaa kauppahinnan tai jonkin muun erääntyneen rahamäärän, on artiklan mukaan velvollinen maksamaan rahamäärälle korkoa.

Määräys koskee kauppahinnalle maksettavaa korkoa, kun maksu on viivästynyt. Se koskee myös korkoa rahamäärälle, jonka myyjä saattaa olla velvollinen maksamaan takaisin ostajalle, jos kauppa puretaan. Edelleen voidaan määräystä soveltaa vahingonkorvauksen korkoon ja 85 ja 86

artiklan mukaisten huolenpitokustannusten korvauksen korkoon.

Määräyksestä ei käy ilmi, minkä korkokannan mukaan korkoa on maksettava. Tämä kysymys on näin ollen ratkaistava sen lain mukaan, jota lainvalintasääntöjen mukaan sovelletaan kauppaan. Jos Suomen lakia sovelletaan koronmaksuvelvollisuuteen, kysymys ratkaistaan korkolain mukaan.

IV osasto. Vastuusta vapautuminen

79 artikla. Artikla koskee perusteita, joiden vallitessa sopijapuoli voi vapautua kaupasta johdetuista velvoitteista. Artiklan 5 kappaleesta ilmenee kuitenkin, että artikla koskee vain vapautusta vahingonkorvausvelvollisuudesta. Sanotun kappaleen mukaan artikla ei nimittäin estä sopijapuolta käyttämästä muuta yleissopimuksen mukaista oikeutta kuin oikeudesta vaatia vahingonkorvausta. Vaikka esimerkiksi myyjä olisi artiklan mukaan vapaa viivästyksen tai virheeseen perustuvasta vahingonkorvausvelvollisuudesta, ostaja voi purkaa kaupan tällaisen sopimusrikkomuksen perusteella.

Artiklan 1 kappale on nähtävä sitä taustaa vasten, että vahingonkorvausvelvollisuus on 45 ja 61 artiklan mukaan riippumaton tuottamuksesta. Artiklan 1 kappaleen mukaan sopijapuoli ei kuitenkaan ole vastuussa siitä, ettei hän ole täyttänyt jotakin velvollisuuttaan, jos hän osoittaa, että kappaleen mukaiset neljä edellytystä vastuuvapaudelle ovat olemassa, nimittäin että suoritukselle on ollut este, että tämä este on ollut suoritusvelvollisen sopijapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella, ettei tämän sopijapuolen kohtuudella voitu edellyttää ottaneen estettä huomioon kaupantekohetkellä ja että hänen ei voitu kohtuudella edellyttää välttäneen tai voittaneen estettä tai sen seurauksia. Jos kaikki nämä edellytykset täyttyvät, ei vahingonkorvausvelvollisuutta synny.

Määräyksessä tarkoitettu este voi olla kysymyksessä esimerkiksi, jos kaupan kohteena oleva tavara tai koko kaupan tarkoittama tavaralaji tuhoutuu. Este voi myöskin syntyä siten, että sopijapuolen suoritus tai suoritukseen tähtäävä toimenpide epäonnistuu sellaisten luonnontapahtumien johdosta kuin että myrsky on katkaisut energiantuotannon tai estänyt kuljetukset, että salama on tuhonnut myyjän tehtaan tai raaka-ainevaraston tai että se alus, jolla tavaraa kuljetettiin ostajalle, on uponnut myrskyssä. Este voi myös syntyä sodan, sisällissodan, terroriteko-

jen tai muiden levottomuuksien taikka viranomaisten toimenpiteen, esimerkiksi takavarikon taikka vienti-, tuonti- tai myyntikiellon, vuoksi. Este voi lisäksi syntyä jonkun muun kuin kysymyksessä olevan sopijapuolen ja hänen sopimuksen täyttämiseen käyttämiensä työntekijöiden ja avustajien toimenpiteiden johdosta. Se voi esimerkiksi syntyä siten, että sivullinen syyttää tulipalon tai anastaa tavaraa, niin että sitä ei voida luovuttaa. Tämä merkitsee sitä, että sellaiset esteet, jotka vapauttavat sopijapuolen vahingonkorvausvelvollisuudesta ylivoimaisen esteen perusteella, ovat myös sellaisia esteitä, joita 1 kappaleessa tarkoitetaan. Vahingonkorvausvelvollisuudesta vapautuminen tulee kuitenkin kysymykseen laajemmin kuin jos vain ylivoimainen este olisi rajoittanut vahingonkorvausvelvollisuutta. Sopijapuoli vapautuu esimerkiksi riippumatta esteen poikkeuksellisuudesta ja sen laajuudesta, jotka edellytykset toisinaan asetetaan ylivoimaisen esteen tyypisille tapahtumille. Toisaalta on selvää, että sopijapuoli, joka on aiheuttanut esteen omalla tuottamuksellaan, ei voi välttää vahingonkorvausvastuuta sillä perusteella, että sopimuksen täyttämiseksi olisi ollut 1 kappaleessa tarkoitettu este.

Pelkästään se seikka, että esitetynlainen este on olemassa, ei kuitenkaan vapauta sopijapuolta vahingonkorvausvelvollisuudesta. Jotta esteellä olisi tällainen vaikutus, edellytetään, että este on ollut sopijapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulottumattomissa. Tämä on yleissopimuksen esitöiden mukaan ymmärrettävä niin, että vain ulkopuolelta tulevat esteet voivat tulla kysymykseen vapautumisperusteina. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että myyjän tuotantoprosessissa syntyneet tavaraa puutteet tai muut suoritushäiriöt, joilla on juurensa myyjän omassa yrityksessä, eivät muodosta vapautumisperustetta. Edelleen tietty tapahtuma voi muodostaa vapautumisperusteen vain, jos se tosiasiallisesti estää sopijapuolta täyttämästä kysymyksessä olevan sopimuksen. Kysymys siitä, muodostaako esimerkiksi lakko vapautumisperusteen, on ratkaistava sen perusteella, mikä lakon vaikutus on kysymyksessä olevan sopimuksen täyttämisen. Tämä voi johtaa esimerkiksi siihen, ettei laajakaan lakko muodosta vapautusperustetta siksi, ettei se ole vaikuttanut kysymyksessä olevan sopimuksen täyttämiseen, kun taas toisaalta pientä henkilöpiiriä koskeva lakko saattaa olla vaikutuksiltaan sellainen, ettei sopijapuoli ole vahingonkorvausvelvollinen. Tässä suhteessa voi myös olla merkitystä sillä, mikä on ollut lakon syy. Myyjän tulee

esimerkiksi voida vedota siihen, että hänen suorituksensa on estänyt lakko, jonka tarkoituksena on ollut vaikuttaa työmarkkinaosapuolten välisen neuvottelujen lopputulokseen. Sen sijaan lakko ei muodostane vapautusperustetta, jos se on esimerkiksi vastalause sitä vastaan että kysymyksessä oleva kaupan sopijapuoli on menetellyt voimassa olevien työmarkkinasääntöjen tai -sopimusten vastaisesti. Viimeksimainitussa tapauksessa lakko ei ole sopijapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella.

Vastaavalla tavalla esimerkiksi tuontikielto ei välttämättömästi ole esteenä myyjän velvollisuuksien täyttämiseksi, jos kysymyksessä olevaa tavaraa on saatavilla sen maan markkinoilla, jossa suorituksen on tapahduttava.

Jotta sopijapuoli voisi vedota esteeseen vahingonkorvausvelvollisuudesta vapautumiseksi, edellytetään lisäksi, ettei kohtuudella voitu edellyttää hänen ottaneen estettä huomioon sopimusta tehtäessä. Sopijapuoli ei siten voi jälkikäteen vedota siihen, että on ollut olemassa este hänen velvollisuksiensa täyttämiseksi, jos hän tiesi esteestä jo kaupantekohetkellä tai hänellä oli vahvoja perusteita ottaa se lukuun jo tuolloin.

Edelleen vaaditaan, ettei sopijapuoli kohtuudella olisi kyennyt voittamaan estettä tai sen seurauksia. Sopijapuoli ei esimerkiksi ole velvollinen tekemään erillistä sopimusta yleisessä työmarkkinariidassa voidakseen täyttää sopimuksen. Toisaalta voidaan sopijapuolelta joskus vaatia, että hän huomattessaan esteen saattavan syntyä pyrkii välttämään esteen esimerkiksi ryhtymällä toimenpiteisiin sopimuksen täyttämiseksi ennenaikaisesti. Sopijapuoli voi esimerkiksi sopia vastapuolen kanssa siitä, että suoritus saa tapahtua ennen sovittua ajankohtaa. Sopijapuolen voidaan myös edellyttää etsivän vaihtoehtoisia sopimuksen täyttämismahdollisuuksia, esimerkiksi tutkivan mahdollisuuksia hankkia tavara toisesta lähteestä kuin siitä, jota este koskee. Jos esimerkiksi sitä kuljetustapaa, jota on edellytetty sopimuksessa, ei esteen vuoksi voida käyttää, voi se sopijapuoli, jonka tehtävänä on huolehtia kuljetuksesta, olla velvollinen järjestämään sen toisella tavalla.

Artiklan 2 kappale tiukentaa 1 kappaleen määräyksiä. Jos se sopijapuoli, jonka suorituksesta on kysymys, on antanut alihankkijalle tai jollekin sivulliselle tehtäväksi kokonaan tai osittain täyttää sopimuksen ja alihankkijalle tulee este, sopijapuoli vapautuu vastuusta vain, jos hän voi osoittaa, että sekä alihankkijan että sopijapuolen itsensä suoritukselle on ollut 1 kappalees-

sa tarkoitettu este. Jos myyjä esimerkiksi on ottanut tehtäväkseen toimittaa koneen, jota ohjaa alihankkijalta tilattu tietokone eikä alihankkija voi toimittaa laitetta ajoissa, myyjän kohdalla on olemassa vapautusperuste vain, jos sekä alihankkijan että myyjän osalta on olemassa 1 kappaleessa tarkoitettu este. Jos esimerkiksi siinä maassa, missä alihankkijalla on kysymyksessä oleva liikepaikkansa, saatetaan voimaan vientikielto kysymyksessä olevan tyyppisille tietokoneille, voi alihankkijan kohdalla olla olemassa vastuusta vapauttava este, jollei hän voi toimittaa laitetta muusta liikepaikasta. Alihankkijan este puolestaan muodostaa myyjälle vapautusperusteen vain, jollei myyjä esteen synnyttyä voi hankkia laitetta jostain muualta.

Artiklan 2 kappale koskee vain sellaiselle henkilölle sattunutta estettä, jolle myyjä on antanut tehtäväksi sopimuksen täyttämisen kokonaan tai osittain. Tarkoituksena ei ole, että määräys koskisi myös sellaisia toimituksia sopijapuolelle, jotka eivät ole sidoksissa kysymyksessä olevaan sopimukseen. Jos esimerkiksi on kysymys energian saannin keskeytyksestä myyjän tehtaassa, vahingonkorvausvelvollisuudesta vapautuminen ratkaistaan pelkästään 1 kappaleen perusteella. Näin on myös silloin, kun myyjälle sattunut este johtuu yrityksestä, joka suorittaa juoksevia raaka-ainetoimituksia myyjälle ilman että toimitus liittyisi nimenomaan kysymyksessä olevaan sopimukseen. Rajanveto näiden kahden ryhmän välillä voi joskus käydä ongelmalliseksi.

Artiklan 3 kappaleen mukaan vastuusta vapautuminen koskee sitä aikaa, jonka este kestää. Määräyksen syntyhistoria osoittaa tarkoituksena olleen, että vastuusta vapautuminen alkaa esteen alkaessa ja että se kestää niin kauan kuin este on olemassa. Sen sijaan tarkoituksena ei ole ollut ottaa kantaa siihen kysymykseen, onko sopijapuoli velvollinen täyttämään sopimuksen, kun este on lakannut vaikuttamasta.

Artiklan 4 kappaleeseen sisältyy määräyksiä sopijapuolen velvollisuudesta ilmoittaa vastapuolelle häntä kohdanneesta esteestä ja sen vaikutuksesta mahdollisuuksiin täyttää sopimus. Jollei tällaista ilmoitusta tehdä tai jollei se saavu vastapuolelle, tulee se sopijapuoli, jota este on kohdannut, velvolliseksi korvaamaan vahingon, joka olisi voitu välttää, jos ilmoitus olisi tullut perille ajoissa.

Artiklan 5 kappaleen mukaan vapautuminen koskee ainoastaan vahingonkorvausvelvollisuutta. Se seikka, että esimerkiksi myyjä vapautuu vahingonkorvausvelvollisuudesta, ei merkitse sitä, että

ostaja menettää oikeutensa purkaa sopimuksen, jos myyjän sopimusrikkomus on olennainen.

V osasto. Sopimuksen purkamisen vaikutukset

Yleissopimuksen 49 ja 64 artiklassa määrätään, millä edellytyksillä ostaja tai vastaavasti myyjä voi purkaa kaupan. Yleissopimuksen 72 artiklassa käsitellään purkamista ennakoitujen sopimusrikkomuksen perusteella ja 73 artiklassa purkamista perättäishankintatapauksissa. Nyt käsillä olevassa osastossa käsitellään kaupan purun vaikutuksia sekä eräitä tilanteita, joissa sopijapuoli menettää oikeutensa kaupan purkamiseen. Ostajan purkuoikeutta rajoittavat määräykset koskevat vastaavasti myös ostajan oikeutta vaatia uutta toimitusta.

81 artikla. Artiklan 1 kappaleesta ilmenee kaupan purun keskeinen vaikutus: sopijapuolet vapautuvat velvollisuudesta täyttää sopimus. Koska purku eräissä oikeusjärjestelmissä aiheuttaa sopijapuolten kaikkien velvollisuuksien lakkaamisen, on määräyksessä mainittu selventämistarkoituksessa, ettei purku vapauta sopijapuolta velvollisuudestaan maksaa vahingonkorvausta ja ettei purku myöskään poista niiden sopimusmääräysten vaikutusta, jotka koskevat riitojen ratkaisua esimerkiksi välimiesmenettelyssä taikka purun seurauksia, esimerkiksi määräystä sopimussakosta.

Jos suoritukset on jo täytetty, ne on 2 kappaleen mukaan periaatteessa palautettava. Kappaleesta ilmenee, että sopijapuolten suoritusten on myös palautettaessa tapahduttava samanaikaisesti.

82 artikla. Artikla rajoittaa ostajan oikeutta purkaa sopimus ja vaatia uutta toimitusta. Ostaja menettää 1 kappaleen mukaan nämä oikeudet, jollei hän voi luovuttaa tavaraa takaisin olennaisesti samassa kunnossa, kuin se oli hänen ottaessaan sen vastaan.

Artiklan 2 kappale rajoittaa huomattavasti 1 kappaleen periaatetta. Sen mukaan 1 kappaletta ei sovelleta, jos se, ettei tavaraa voida luovuttaa takaisin tai että sitä ei voida luovuttaa takaisin olennaisesti samassa kunnossa, ei johdu ostajan teosta tai laiminlyönnistä. Ostaja ei menetä oikeuttaan purkaa kauppa tai vaatia uutta toimitusta muun muassa, jos tavara on tuhoutunut siinä olevan virheen johdosta tai muuten tavarantoimien ominaisuuksien vuoksi. Yleissopimuksen 70 artiklasta käy myös ilmi, ettei oikeutta kaupan purkuun menetetä, jos tavarassa on ollut olennainen virhe silloin kun vaaranvastuu siitä siirtyi

ostajalle ja tavara on sen jälkeen esimerkiksi tuhoutunut.

Ostaja ei myöskään menetä oikeutta purkaa kauppa tai vaatia uutta toimitusta, jos tavara tai osa siitä on tuhoutunut tai huonontunut tavarantoimituksen johdosta tai jos tavara tai osa siitä on myyty edelleen normaalissa järjestyksessä taikka ostaja on käyttänyt tai muuntanut sitä ennen kuin hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt sen havaita. Määräys koskee esimerkiksi sitä tapusta, että se, jolle ostaja on vuorostaan myynyt tavarantoimituksen, purkaa oman sopimuksensa. Se tulee sovellettavaksi myös, jos ostaja on havainnut virheen vasta käyttäessään tavaraa tuotantoprosessissaan.

Kaupan purkaminen voi siten tulla kysymykseen myös sellaisissa tapauksissa, joissa ostaja ei voi luovuttaa tavaraa takaisin. Yleissopimuksen 84 artiklan 2 kappaleesta käy kuitenkin ilmi, että ostajan on tehtävä myyjälle tilitys siitä hyödystä, joka hänellä on tavarasta ollut, muun muassa siitä hinnasta, jonka hän on saanut myydessään sen.

83 artikla. Artiklasta käy ilmi, että kun 82 artiklan mukaan ostaja menettää oikeuden purkaa kauppa tai vaatia uutta toimitusta, hän ei kuitenkaan menetä oikeutta vaatia muita seuraamuksia. Ostaja voi niin ollen vaatia, että myyjä korjaa virheen. Hän voi myös vaatia esimerkiksi hinnanalennusta.

84 artikla. Kaupan purun johdosta tehtävässä tilityksessä on tämän artiklan mukaan otettava huomioon myös se hyöty, joka sopijapuolella on ollut vastapuolen suorituksesta. Myös hyödyn arvo on palautettava.

Jos myyjän on maksettava takaisin kauppahinta, hänen tulee 1 kappaleen mukaan maksaa sille myös korko. Tältäkin osin yleissopimuksesta puuttuvat määräykset siitä, miten korko lasketaan. Jos koronmaksuvelvollisuus tulee ratkaistavaksi Suomen oikeuden mukaan, on myyjän maksettava korkoa yleissopimuksen alaisessa kaupassa samalla tavoin kuin kauppalakiehdotuksen 65 § 2 momentin mukaan. Korkoa on siten maksettava siitä lukien kun myyjä vastaanotti maksun ja sellaisen korkokannan mukaan, joka vastaa Suomen pankin kulloinkin voimassaolevaa peruskorkoa. Viivästyskorkoa palautettavalle summalle on maksettava korkolain mukaisesta ajankohdasta lukien ja sen mukaisen korkokannan mukaan.

Artiklan 2 kappaleen mukaan ostajan on tehtävä myyjälle tilitys siitä hyödystä, joka hänellä on ollut tavarasta tai osasta siitä.

VI osasto. Tavarasta huolehtiminen

Määräykset tavarasta huolehtimisesta koskevat toisaalta sitä tapausta, että ostaja on viivästynyt tavarän vastaanottamisessa ja tavara on vielä myyjän hallinnassa tai myyjä voi muuten määrätä siitä, toisaalta sitä tapausta, että ostaja on ottanut tavarän vastaan mutta haluaa torjua sen. Kummassakin tapauksessa tulee sen sopijapuolen, jolla on tavara hallinnassaan tai joka muuten voi huolehtia siitä, pidettävä tavarasta huolta vastapuolen lukuun.

85 artikla. Artikla koskee myyjän velvollisuutta huolehtia tavarasta ostajan lukuun ja ostajan kustannuksella. Sitä voidaan soveltaa toisaalta, kun ostajan on noudettava tavara myyjän liikepaikasta mutta hän ei tee sitä ajoissa, niin että vaaranvastuu tavarasta 69 artiklan mukaan siirtyy ostajalle. Toisaalta artikla tule sovellettavaksi, kun myyjä voi määrätä tavarasta, vaikka hänellä ei ole sitä hallinnassaan. Esimerkkinä voidaan mainita, että hänellä on hallinnassaan kuljetusasiakirja tai varastotodistus, joka on edellytyksenä tavarasta määräämiselle. Jos ostaja viimeksimainitussa tapauksessa ei esimerkiksi maksa tavarän kauppahintaa ja myyjä estää tavarän luovuttamisen ostajan hallintaan, myyjä on velvollinen huolehtimaan tavarasta.

Myyjän on ryhdyttävä olosuhteisiin nähden kohtuullisiin toimenpiteisiin huolehtiakseen tavarasta. Mihin toimenpiteisiin hänen on ryhdyttävä, riippuu tavarän laadusta. Myyjän velvollisuutena voi esimerkiksi olla tavarän siirtäminen kylmätilaan tai lämmitettyyn varastoon.

Myyjällä on oikeus pidättää tavara itsellään siihen saakka, kunnes ostaja on korvannut hänelle kohtuulliset kustannukset tavarasta huolehtimisesta. Muista määräyksistä seuraa, että myyjällä on myös oikeus pidättää tavara itsellään kauppahinnan maksamisen vakuutena. Myyjä ei niin ollen ole velvollinen luovuttamaan tavaraa ostajan hallintaan ennen kuin sekä kauppahinta että huolenpidosta aiheutuneet kustannukset on maksettu.

86 artikla. Ostaja, joka on ottanut tavarän vastaan ja haluaa torjua sen, on 1 kappaleen mukaan velvollinen ryhtymään olosuhteisiin nähden kohtuullisiin toimenpiteisiin huolehtiakseen tavarasta. Ostajalla on oikeus pidättää tavara itsellään vakuudeksi kohtuullisista huolenpito-kustannuksista.

Artiklan 2 kappaleen mukaan ostajan velvollisuus huolehtia tavarasta on rajoitetumpi, kun tavara on lähetetty hänelle ja asetettu hänen

määrättäväkseen mutta ostaja ei ole ottanut tavarasta vastaan. Tällöin ostaja on velvollinen huolehtimaan tavarasta myyjän lukuun vain, jos tämä voi tapahtua ilman että kauppahinta maksetaan ja ilman että ostajalle aiheutuu kohtuutonta haittaa tai kohtuuttomia kustannuksia. Toisaalta ostaja ei ole velvollinen huolehtimaan tavarasta, jos myyjä tai joku, jolla on oikeus ottaa se hallintaansa myyjän lukuun, on määräpaikassa.

Artiklan 2 kappale koskee muun muassa sitä tapausta, että myyjän oikeus määrätä tavarasta kuljetuksen aikana on lakannut, samoin kuin sitä tapausta, että tavara on tullut perille ja ostaja on saanut tilaisuuden tarkastaa tavarän ennen kauppahinnan maksamista. Jos tavaraa ei luovuteta ostajan hallintaan ilman että hän maksaa kauppahinnan, ostaja ei ole velvollinen huolehtimaan siitä.

87 artikla. Artiklasta käy ilmi, että sopijapuolella, joka on velvollinen huolehtimaan tavarasta vastapuolen lukuun, on oikeus jättää se sivullisen säilytettäväksi toisen sopijapuolen lukuun ja tämän kustannuksella. Tavara voidaan kuitenkin jättää säilytettäväksi vain, jos tästä aiheutuvat kustannukset eivät ole kohtuuttomia. Arvioinnissa on otettava huomioon tavarän arvon suhde huolenpitokustannuksiin ja se, että sopijapuolella, joka on jättänyt tavarän säilytettäväksi voi 88 artiklan mukaisesti olla oikeus keskeyttää huolenpito ja myydä tavara, jos huolenpitokustannukset käyvät liian suuriksi.

Huolenpitovelvollinen sopijapuoli vastaa siitä, että säilyttäjä on valittu huolella. Vahingonvaaran tavarasta kantaa se sopijapuoli, jonka lukuun siitä huolehditaan.

Artikla sääntelee vain sitä, miten huolenpito-kustannukset jaetaan sopijapuolten kesken. Määräys mahdollistaa myös sen, että huolenpitovelvollinen sopijapuoli sopii tavarän säilyttäjän kanssa, että se sopijapuoli, jonka lukuun tavarasta huolehditaan, vastaa kustannuksista ja että huolenpitovelvollinen sopijapuoli ei vastaa kustannuksista suhteessa säilyttäjään.

88 artikla. Sopijapuoli, jonka on huolehdittava tavarasta vastapuolen lukuun, saa 1 kappaleen mukaan myydä sen sopivalla tavalla, jos vastapuoli on viivytellyt kohtuuttoman kauan tavarän hallintaan ottamisessa taikka kauppahinnan tai huolenpitokustannusten maksamisessa. Myyntitapa määräytyy sovellettavan lain mukaan. Suomen oikeuden mukaan tavara voidaan myydä siinä järjestyksessä kuin kauppalakiehdotuksessa säädetään.

Se sopijapuoli, joka huolehtii tavarasta, voi 2 kappaleen mukaan määrätyn edellytyksin olla velvollinen myymään tavarat. Tällainen velvollisuus syntyy, jos tavara on alitis nopealle huononemismiselle, kuten on asianlaita esimerkiksi tuoretavarojen kohdalla, taikka jos huolenpidosta aiheutuisi kohtuuttomia kustannuksia.

Sopijapuoli, joka myy tavarat vastapuolen lukuun, on 3 kappaleen mukaan velvollinen tekemään vastapuolelle tilityksen myynnistä. Siitä, mitä myynnistä kertyy, huolenpito-velvollinen sopijapuoli saa pidättää itselleen summan, joka kattaa kohtuulliset huolenpito- ja myyntikustannukset. Sopijapuolen oikeus pidättää itsellään jokin rahamäärä vakuutena muista vastapuolelta olevista saatavista riippuu sovellettavista saamis-oikeuksien kuittausta koskevista säännöistä.

IV osa. Loppumääräykset

Yleissopimuksen viimeinen osa sisältää tavantomaiset loppumääräykset. Yleissopimuksen tallettajana toimii YK:n pääsihteeri. Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tai hyväksyttävä yleissopimus ja se on avoinna kaikkien muiden valtioiden liittymistä varten. Lisäksi loppumääräyksissä selostetaan sallittujen varaumien tekemismenettely. Sopimusvaltio voi sanoa yleissopimuksen irti tallettajalle osoitetulla kirjallisella ilmoituksella. Jollei ilmoituksessa ole mainittu pitempää irtisanomisen voimaantuloaikaa, tulee irtisanominen voimaan kahdenkymmenen kuukauden kuluttua siitä, kun tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen irtisanomisesta.

Yleissopimuksen 90 artiklan mukaan yleissopimuksella ei ole etusijaa mihinkään kansainväliseen sopimukseen nähden, joka on jo tehty tai ehkä tehdään ja joka sisältää yleissopimuksen sääntelemiä asioita koskevia määräyksiä, jos sopimuspuolilla on liikepaikkansa tällaisen sopimuksen osapuolena olevissa valtioissa.

2. Varaukset

Yleissopimuksen mukaan on mahdollista, että valtiot, joiden irtaimen kauppaa koskevat säännökset ovat samanlaiset tai muistuttavat läheisesti toisiaan, tekevät varauksen, jonka mukaan yleissopimusta ei sovelleta sellaisten sopijapuolten väliseen kauppaan, joilla on liikepaikat kyseisissä valtioissa (94 artikla).

Eräs pohjoismaisen lainsäädäntöyhteistyön ja sillä saavutettavan oikeusyhtenäisyyden tarkoituksista on helpottaa pohjoismaiden välistä kauppaa. Yhtenäinen irtaimen kauppaa koskeva lainsäädäntö vähentää pohjoismaisen ostajan tarvetta perehtyä muihin irtaimen kauppaa koskeviin oikeussääntöihin kuin niihin oman maansa säännöksiin, jotka hänen on muutenkin tunnettava. Tällä on merkitystä muun muassa pienyrityksille, jotka usein hakevat ensi kokemuksiaan ulkomaankaupasta pohjoismaisilla markkinoilla. Pienyrityksellä ei yleensä ole käytettävissään sellaista asiantuntemusta, joka saattaa olla tarpeen, kun toimintaan on sovellettava vieraiden maiden oikeutta.

Yhtenäiset kauppaa koskevat määräykset voitaisiin saada aikaan pohjoismaisille markkinoille saattamalla yleissopimus sellaisenaan sovellettavaksi myös niiden sopijapuolten välisiin kauppoihin, joilla on liikepaikkansa eri pohjoismaissa. Tällainen ratkaisu merkitsisi kuitenkin sitä, että kotimaan kauppaan ja pohjoismaiseen kauppaan sovellettaisiin eri oikeussääntöjä. Ratkaisu olisi siten vastoin pyrkimystä tehdä pohjoismaista kotimarkkina-alue. Tarkoituksena on tästä syystä ollut, että yleissopimuksen ratifioinnin yhteydessä tehdään varauksia, jonka mukaan kauppalakia on sovellettava yleissopimuksen asemasta sellaisten sopijapuolten välisiin kauppoihin, joilla on liikepaikat eri pohjoismaissa.

Valtio voi myös tehdä sellaisen varauksen, ettei se sitoudu yleissopimuksen II tai III osaan (92 artikla). Edellä on käynyt ilmi, että Suomi, Norja, Ruotsi ja Tanska ovat yleissopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä ilmoittaneet, että ne aikovat tehdä II osaa koskevan varauksen. Perusteena tälle on, että II osassa on määräyksiä, jotka poikkeavat varallisuus-oikeudellisista oikeustoimista annetun lain säännöksistä. Ottaen huomioon vaikeudet, joita syntyy, jos Suomen oikeudessa on erilaisia oikeussääntöjä sopimuksen tekemisestä etenkin sellaisissa tilanteissa, joissa sopijapuolet eivät ole täysin selvillä siitä, mitä oikeussääntöjä esillä olevassa tapauksessa on sovellettava, ehdotetaan, että tehdään yleissopimuksen II osaa koskeva varauksia.

Yleissopimuksen 95 artiklan mukaan valtio voi tehdä varauksen 1 artiklan 1 kappaleen b kohdan osalta, minkä määräyksen mukaan yleissopimusta sovelletaan sellaisten sopijapuolten välisiin tavarakauppihin, joiden liikepaikka on eri valtioissa, myös milloin kansainvälisen yksityisoikeuden säännöt johtavat sopimusvaltion lain soveltamiseen.

Jos varauma tehdään, se merkitsee, että yleissopimusta olisi sovellettava ainoastaan silloin, kun sekä myyjällä että ostajalla on liikepaikkansa jossakin sopimusvaltiossa. Vaikkakin sopijapuolilla olisi liikepaikat eri valtioissa, mutta yleissopimus sitoo niistä vain toista tai jos yleissopimus ei sido kumpaakaan näistä valtioista, jouduttaisiin ensi sijaisesti kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen perusteella määräämään, minkä maan oikeutta kauppaan on sovellettava, ja kyseisen maan lainsäädännön avulla ratkaisemaan, onko kauppaan sovellettava yleissopimusta vai valtion-sisäistä lainsäädäntöä. Tämä johtaisi monessa tapauksessa valtionsisäisen lain soveltamiseen. Tällöin ne edut, joita kansainvälistä kauppaa koskevista yhtenäistetyistä määräyksistä koituu, toteutuisivat rajoitetusti. Sen vuoksi ei tällaista varaumaa ehdoteta tehtäväksi.

Tämä merkitsee muun muassa sitä, että jos sopijapuolet haluavat, että kauppaan sovelletaan Suomen oikeutta ja pitävät kauppalaan soveltamista yleissopimuksen soveltamista parempana vaihtoehtona, heidän on ilmaistava tämä toiveensa selvästi sopimuksessa. Tästä voi tuskin koitua suurta haittaa, koska tällainen ehto on otettava sopimukseen joka tapauksessa, jos kummankin sopijapuolen liikepaikka on sopimusvaltiossa, mutta sopijapuolet haluavat, että kauppaan sovelletaan mieluummin kauppalakia kuin yleissopimusta.

3. Voimaantulo

Yleissopimus tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä, kun kymmenen valtiota on ratifioinut tai hyväksynyt yleissopimuksen tai liittynyt siihen. Sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tai hyväksyy yleissopimuksen tai liittyy siihen tämän ajankohdan jälkeen, yleissopimus tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä, kun valtio on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

Tarkoituksena on, että Suomi mikäli mahdollista vielä yhdessä Norjan, Ruotsin ja Tanskan kanssa neuvottelee mahdollisesta samanaikaisesta ratifioinnista, joka tapahtuisi keväällä 1987.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Yleissopimus kansainvälistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista sisältää määräyksiä myyjän ja ostajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Se sääntelee siten kahden osapuolen välistä sopimussuhdetta ja kuuluu näin ollen periaatteessa kokonaisuudessaan lainsäädännön alaan. Yleissopimus ja kauppalakiehdotus käsittelevät tosin suurelta osin samoja kysymyksiä, mutta kauppalakiehdotus poikkeaa monessa yksityiskohdassa yleissopimuksesta eikä yleissopimusta tämän vuoksi voida saattaa voimaan Suomessa pelkästään kauppalaan aineellisten säännösten perusteella. Yleissopimuksen ja kauppalakiehdotuksen tärkeimmät eroavaisuudet on selostettu yleissopimuksen merkitystä koskevan jakson yhteydessä. Kun yleissopimus näin ollen sisältää määräyksiä, jotka myös kauppalaan tultua voimaan kuuluvat lainsäädännön alaan, on eduskunnan suostumus näiltä osin tarpeen.

Edellä esitetyn perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti ehdotetaan,

että Eduskunta hyväksyisi ne Wienissä 11 päivänä huhtikuuta 1980 kansainvälistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista tehdyn yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska yleissopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kansainvälistä tavarankuuppaa koskevista sopimuksista tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Wienissä 11 päivänä huhtikuuta 1980 kansainvälistä tavarankuuppaa koskevista sopimuksista tehdyn yleissopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 31 päivänä lokakuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Vt. ulkoasiainministeri

Pääministeri *Kalevi Sorsa*

YLEISSOPIMUS

kansainvälistä tavarankuoppaa koskevista sopimuksista

Tämän yleissopimuksen osapuolina olevat valtiot, jotka

pitävät mielessä Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen uuden kansainvälisen talousjärjestyksen luomista käsitellessä kuudennessa erityisistunnossa hyväksytyt yleistavoitteet,

katsovat, että kansainvälisen kaupan kehittäminen yhdenvertaisuuden ja keskinäisen hyödyn pohjalta tärkeällä tavalla edistää valtioiden välisiä ystävällisiä suhteita,

toteavat, että kansainvälisiä tavarankuoppaa koskevia sopimuksia sääntelevien ja erilaiset yhteiskunta-, talous- ja oikeusjärjestelmät huomioon ottavien yhtenäisten sääntöjen hyväksyminen vaikuttaisi osaltaan kansainvälisen kaupan oikeudellisten esteiden poistamiseen ja kansainvälisen kaupan kehittymiseen,

ovat sopineet seuraavasta:

I OSA

Sovellettamisala ja yleiset määräykset

I luku

Sovellettamisala

1 artikla

1) Tätä yleissopimusta sovelletaan tavarankuoppaa koskeviin sopimuksiin sellaisten sopijapuolten välillä, joiden liikepaikat ovat eri valtioissa:

- a) kun valtiot ovat sopimusvaltioita; tai
- b) kun kansainvälisen yksityisoikeuden säännöt johtavat sopimusvaltion oikeuden soveltamiseen.

2) Se, että sopijapuolilla on liikepaikkansa eri valtioissa, tulee jättää ottamatta huomioon, jos asia ei ilmene joko sopimuksesta tai sopijapuol-

CONVENTION

on Contracts for the International Sale of Goods

The States parties to this Convention,

bearing in mind the broad objectives in the resolutions adopted by the sixth special session of the General Assembly of the United Nations on the establishment of a New International Economic Order,

considering that the development of international trade on the basis of equality and mutual benefit is an important element in promoting friendly relations among States,

being of the opinion that the adoption of uniform rules which govern contracts for the international sale of goods and take into account the different social, economic and legal systems would contribute to the removal of legal barriers in international trade and promote the development of international trade,

have agreed as follows:

Part I

Sphere of application and general provisions

Chapter I

Sphere of application

Article 1

1) This Convention applies to contracts of sale of goods between parties whose places of business are in different States:

- a) when the States are Contracting States; or
- b) when the rules of private international law lead to the application of the law of a Contracting State.

2) The fact that the parties have their places of business in different States is to be disregarded whenever this fact does not appear either from

ten aikaisemmista liikeyhteyksistä tai heidän antamistaan tiedoista sopimusta tehtäessä tai sitä ennen.

3) Sopijapuolten kansalaisuutta ei saa ottaa huomioon tämän yleissopimuksen soveltamisesta päätettäessä, eikä myöskään sitä, tekevätkö sopijapuolet kaupan ammattimaisesti vai yksityishenkilöinä tai pidetäänkö sopimusta luonteeltaan yksityisenä vai kaupallisena.

2 artikla

Tätä yleissopimusta ei sovelleta:

- a) henkilökohtaiseen taikka perheen tai kotitalouden käyttöön ostetun tavarankauppaan, paitsi jos myyjä ei sopimusta tehtäessä tai sitä ennen tiennyt eikä hänen olisi pitänytkaan tietää, että tavara ostettiin tällaiseen käyttöön;
- b) huutokauppaan;
- c) pakkohuutokauppaan tai muuten lain nojalla tapahtuvaan kauppaan;
- d) osakkeiden, arvopaperien, juoksevien sitoumusten tai rahan kauppaan;
- e) laivojen, alusten, ilmatyynyalusten tai ilma-alusten kauppaan;
- f) sähkön kauppaan.

3 artikla

1) Sopimus, joka koskee valmistettavan tai tuotettavan tavarantoimittamista, katsotaan kaupaksi, paitsi jos tavarantoimittaja sitoutuu toimittamaan olennaisen osan valmistamiseen tai tuottamiseen tarvittavista aineista tai tarvikkeista.

2) Tätä yleissopimusta ei sovelleta sopimukseen, joissa tavaraa toimittavan sopijapuolen velvollisuudet koostuvat suurimmaksi osaksi työn tai muiden palvelusten suorittamisesta.

4 artikla

Tämä yleissopimus sääntelee vain kauppaa koskevan sopimuksen tekoa sekä tällaisesta sopimuksesta johtuvia myyjän ja ostajan oikeuksia ja velvollisuuksia. Paitsi milloin tässä yleissopimuksessa nimenomaan toisin määrätään, se ei sääntele:

- a) sopimuksen, sen määräyksen tai tavantoimittamisen pätevyyttä;
- b) sopimuksen mahdollista vaikutusta myydyn tavarantoimittamiseen.

the contract or from any dealings between, or from information disclosed by, the parties at any time before or at the conclusion of the contract.

3) Neither the nationality of the parties nor the civil or commercial character of the parties or of the contract is to be taken into consideration in determining the application of this Convention.

Article 2

This Convention does not apply to sales:

- a) of goods bought for personal, family or household use, unless the seller, at any time before or at the conclusion of the contract, neither knew nor ought to have known that the goods were bought for any such use;
- b) by auction;
- c) on execution or otherwise by authority of law;
- d) of stocks, shares, investment securities, negotiable instruments or money;
- e) of ships, vessels, hovercraft or aircraft;
- f) of electricity.

Article 3

1) Contracts for the supply of goods to be manufactured or produced are to be considered sales unless the party who orders the goods undertakes to supply a substantial part of the materials necessary for such manufacture or production.

2) This Convention does not apply to contracts in which the preponderant part of the obligations of the party who furnishes the goods consists in the supply of labour or other services.

Article 4

This Convention governs only the formation of the contract of sale and the rights and obligations of the seller and the buyer arising from such a contract. In particular, except as otherwise expressly provided in this Convention, it is not concerned with:

- a) the validity of the contract or of any of its provisions or of any usage;
- b) the effect which the contract may have on the property in the goods sold.

5 artikla

Tämä yleissopimus ei koske myyjän vastuuta tavaran aiheuttamasta henkilön kuolemasta tai henkilövahingosta.

6 artikla

Sopijapuolet voivat sopia, ettei tätä yleissopimusta sovelleta, tai, mikäli 12 artiklassa ei toisin määrätä, poiketa sen määräyksistä tai muuttaa niiden vaikutuksia.

II luku

Yleiset määräykset

7 artikla

1) Tämän yleissopimuksen tulkinnassa on otettava huomioon yleissopimuksen kansainvälinen luonne sekä tarve edistää sen yhtenäistä soveltamista ja toimimista vilpittömässä mielessä kansainvälisessä kaupassa.

2) Kysymykset, jotka koskevat tämän yleissopimuksen sääntelemiä asioita mutta joista ei siinä nimenomaisesti määrätä, on ratkaistava niiden yleisten periaatteiden mukaisesti, joille yleissopimus rakentuu, tai jollei tällaisia ole, kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen mukaan määräytyvän sovellettavan lain mukaisesti.

8 artikla

1) Tämän yleissopimuksen kannalta sopijapuolen lausumia ja muuta käyttäytymistä on tulkittava sopijapuolen tarkoituksen mukaisesti, mikäli toinen sopijapuoli tiesi tai hän ei voinut olla tietämättä tästä tarkoituksesta.

2) Jos edellistä kappaletta ei voida soveltaa, sopijapuolten lausumia ja muuta käyttäytymistä on tulkittava sen käsityksen mukaisesti, jonka vastapuolen asemassa oleva järkevä ja huolellinen henkilö olisi samassa tilanteessa niistä saanut.

3) Ratkaistaessa, mikä oli sopijapuolten tarkoitus tai minkä käsityksen järkevä ja huolellinen henkilö olisi saanut, on kiinnitettävä asianmukaista huomiota kaikkiin tapaukseen liittyviin merkityksellisiin asianhaaroihin, kuten sopimusneuvotteluihin, sopijapuolten välille muodostuneeseen käytäntöön, kauppatapaan sekä sopijapuolten myöhempään käyttäytymiseen.

Article 5

This Convention does not apply to the liability of the seller for death or personal injury caused by the goods to any person.

Article 6

The parties may exclude the application of this Convention or, subject to article 12, derogate from or vary the effect of any of its provisions.

Chapter II

General provisions

Article 7

1) In the interpretation of this Convention, regard is to be had to its international character and to the need to promote uniformity in its application and the observance of good faith in international trade.

2) Questions concerning matters governed by this Convention which are not expressly settled in it are to be settled in conformity with the general principles on which it is based or, in the absence of such principles, in conformity with the law applicable by virtue of the rules of private international law.

Article 8

1) For the purposes of this Convention statements made by and other conduct of a party are to be interpreted according to his intent where the other party knew or could not have been unaware what that intent was.

2) If the preceding paragraph is not applicable, statements made by and other conduct of a party are to be interpreted according to the understanding that a reasonable person of the same kind as the other party would have had in the same circumstances.

3) In determining the intent of a party or the understanding a reasonable person would have had, due consideration is to be given to all relevant circumstances of the case including the negotiations, any practices which the parties have established between themselves, usages and any subsequent conduct of the parties.

9 artikla

1) Kauppatapa, josta sopijapuolet ovat sopineet, ja käytäntö, jonka he ovat omaksuneet, sitovat sopijapuolet.

2) Jollei toisin ole sovittu, sopijapuolten katsaan hiljaisesti saattaneen sellaisen kauppatavan koskemaan sopimustaan tai sen tekemistä, jonka sopijapuolet tunsivat tai joka heidän olisi pitänyt tuntea ja joka kansainvälisessä kaupassa on kyseisellä alalla toimivien ja kyseisen tyyppisten sopimusten osapuolten laajalti tuntema ja säännöllisesti noudattama.

10 artikla

Tämän yleissopimuksen soveltamisen kannalta

a) jos sopijapuolella on useampi kuin yksi liikepaikka, liikepaikalla tarkoitetaan niistä sitä, jolla on läheisimmät liittymäkohdat sopimukseen ja sen täyttämiseen, ottaen huomioon sopijapuolten ennen sopimuksen tekemistä tai sen yhteydessä tuntemat tai edellyttämät asianhaarat;

b) jos sopijapuolella ei ole liikepaikkaa, kotipaikkaa pidetään liikepaikan sijasta ratkaisevana.

11 artikla

Kauppaa koskevaa sopimusta ei tarvitse tehdä tai näyttää toteen kirjallisesti eikä siihen sovelleta muitakaan muotovaatimuksia. Se voidaan näyttää toteen millä keinoin hyvänsä, myös todistajien avulla.

12 artikla

Tämän yleissopimuksen 11 ja 29 artiklan tai II osan määräystä, joka sallii kauppaa koskevan sopimuksen tekemisen, sen muuttamisen tai voimassaolon päättämisen sopimuksin taikka tarjouksen tekemisen, hyväksymisen tai muun tahdonilmaisun antamisen muussa muodossa kuin kirjallisesti, ei sovelleta, jos jollakin sopijapuolella on liikepaikkansa sopimusvaltiossa, joka on antanut tämän yleissopimuksen 96 artiklan mukaisen ilmoituksen. Sopijapuolet eivät saa poiketa tämän artiklan määräyksistä tai muuttaa sen vaikutuksia.

13 artikla

Tämän yleissopimuksen kannalta "kirjallinen" käsittää myös sähköiset ja kaukokirjoitinviestit.

Article 9

1) The parties are bound by any usage to which they have agreed and by any practices which they have established between themselves.

2) The parties are considered, unless otherwise agreed, to have impliedly made applicable to their contract or its formation a usage of which the parties knew or ought to have known and which in international trade is widely known to, and regularly observed by, parties to contracts of the type involved in the particular trade concerned.

Article 10

For the purposes of this Convention:

a) if a party has more than one place of business, the place of business is that which has the closest relationship to the contract and its performance, having regard to the circumstances known to or contemplated by the parties at any time before or at the conclusion of the contract;

b) if a party does not have a place of business, reference is to be made to his habitual residence.

Article 11

A contract of sale need not be concluded in or evidenced by writing and is not subject to any other requirement as to form. It may be proved by any means, including witnesses.

Article 12

Any provision of article 11, article 29 or Part II of this Convention that allows a contract of sale or its modification or termination by agreement or any offer, acceptance or other indication of intention to be made in any form other than in writing does not apply where any party has his place of business in a Contracting State which has made a declaration under article 96 of this Convention. The parties may not derogate from or vary the effect of this article.

Article 13

For the purposes of this Convention "writing" includes telegram and telex.

II OSA

Sopimuksenteko

14 artikla

1) Yhdelle tai useammalle tietylle henkilölle osoitettu ehdotus sopimuksen tekemiseksi on tarjous, jos se on riittävän täsmällinen ja osoittaa ehdotuksen tekijän tahtoa sitoutua siinä tapauksessa, että ehdotus hyväksytään. Ehdotus on riittävän täsmällinen, jos siitä käy ilmi, mistä tavarasta on kyse, ja jos siinä määrätään suoraan tai välillisesti tavaran määrä ja hinta tai määritellään, miten ne määräytyvät.

2) Muunlainen kuin yhdelle tai useammalle tietylle henkilölle osoitettu ehdotus katsotaan pelkästään kehotukseksi tarjouksen tekemiseen, ellei ehdotuksen tekijä selvästi ilmaise päinvastaista tarkoitusta.

15 artikla

1) Tarjous tulee sitovaksi, kun se saapuu tarjouksen saajalle.

2) Myös tarjous, joka on peruuttamaton, voidaan peräyttää, jos peräyttämislmoitus saapuu tarjouksen saajalle ennen tarjousta tai samanaikaisesti sen kanssa.

16 artikla

1) Tarjous voidaan peruuttaa ennen sopimuksen syntymistä, jos peruutus saapuu tarjouksen saajalle ennen kuin tämä on lähettänyt hyväksyvän vastauksensa.

2) Tarjousta ei kuitenkaan voida peruuttaa:

a) jos siitä ilmenee joko hyväksymiselle asetetun määräajan perusteella tai muuten, että se on peruuttamaton; tai

b) jos tarjouksen saaja saattoi kohtuudella luottaa tarjouksen peruuttamattomuuteen ja on toiminut tarjoukseen luottaen.

17 artikla

Vaikka tarjous on peruuttamaton, se lakkaa olemasta sitova, kun hylkäävä vastaus saapuu tarjouksen tekijälle.

18 artikla

1) Tarjouksen saajan lausuma tai muu tarjoukseen suostumista ilmentävä käyttäytyminen merkitsee hyväksymistä. Vaikeneminen tai toimimatta jättäminen eivät sinänsä merkitse hyväksymistä.

Part II

Formation of the contract

Article 14

1) A proposal for concluding a contract addressed to one or more specific persons constitutes an offer if it is sufficiently definite and indicates the intention of the offeror to be bound in case of acceptance. A proposal is sufficiently definite if it indicates the goods and expressly or implicitly fixes or makes provision for determining the quantity and the price.

2) A proposal other than one addressed to one or more specific persons is to be considered merely as an invitation to make offers, unless the contrary is clearly indicated by the person making the proposal.

Article 15

1) An offer becomes effective when it reaches the offeree.

2) An offer, even if it is irrevocable, may be withdrawn if the withdrawal reaches the offeree before or at the same time as the offer.

Article 16

1) Until a contract is concluded an offer may be revoked if the revocation reaches the offeree before he has dispatched an acceptance.

2) However, an offer cannot be revoked:

a) if it indicates, whether by stating a fixed time for acceptance or otherwise, that it is irrevocable; or

b) if it was reasonable for the offeree to rely on the offer as being irrevocable and the offeree has acted in reliance on the offer.

Article 17

An offer, even if it is irrevocable, is terminated when a rejection reaches the offeror.

Article 18

1) A statement made by or other conduct of the offeree indicating assent to an offer is an acceptance. Silence or inactivity does not in itself amount to acceptance.

2) Tarjouksen hyväksymisestä tulee sitova silloin, kun suostumuksen osoitus saapuu tarjouksen tekijälle. Hyväksyminen ei ole sitova, jos suostumuksen osoitus ei saavu tarjouksen tekijälle tämän asettamassa määräajassa tai, jos määräaika ei ole asetettu, kohtuullisessa ajassa ottaen asianmukaisesti huomioon kauppiaan liittyvät olosuhteet kuten tarjouksen tekijän käyttämien viestintäkeinojen nopeuden. Suullinen tarjous on hyväksyttävä heti, elleivät olosuhteet osoita muuta.

3) Jos tarjouksen saaja voi kuitenkin tarjouksen, sopijapuolten luoman keskinäisen käytännön tai kauppataavan perusteella osoittaa suostumuksensa suorittamalla tavaran lähettämiseen tai kauppahinnan maksamiseen liittyvän taikka muun toimenpiteen tekemättä tarjouksen tekijälle ilmoitusta, hyväksyminen on sitova toimenpiteen suorittamisesta lähtien edellyttäen, että toimenpide suoritetaan edellisen kappaleen mukaisessa määräajassa.

19 artikla

1) Tarjoukseen annettu vastaus, joka on tarkoitettu hyväksymiseksi mutta sisältää lisäyksiä, rajoituksia tai muita muutoksia, on hylkäävä vastaus ja katsotaan vastatarjoukseksi.

2) Vastaus tarjoukseen, joka on tarkoitettu hyväksymiseksi mutta sisältää lisäehtoja tai poikkeavia ehtoja, jotka eivät olennaisesti muuta tarjouksen ehtoja, katsotaan kuitenkin hyväksymiseksi, jollei tarjouksen tekijä ilman aiheutonta viivytystä suullisesti esitä vastalauseita erojen vuoksi tai lähetä asiaa koskevaa ilmoitusta. Jos tarjouksen tekijä ei esitä vastalauseita, sopimuksen ehdoiksi tulevat tarjouksen ehdot hyväksymiseen sisältyvin muutoksin.

3) Muun muassa hintaa, hinnan maksamista, tavaran laatua ja määrää, tavaran luovutuspaikkaa ja -aika, toisen sopijapuolen vastuuta toiselle tai riitojen ratkaisua koskevien lisäehtojen tai poikkeavien ehtojen katsotaan muuttavan tarjouksen ehtoja olennaisesti.

20 artikla

1) Tarjouksen tekijän sähköisessä tai kirjallisessa tarjouksen hyväksymiselle asettama määräaika lasketaan hetkestä, jolloin sähkö annetaan lähetettäväksi, tai kirjeen päiväyksestä taikka jos kirjeessä ei ole päiväystä, kirjeluoresta ilmenevästä päiväyksestä. Tarjouksen tekijän puhelimitse,

2) An acceptance of an offer becomes effective at the moment the indication of assent reaches the offeror. An acceptance is not effective if the indication of assent does not reach the offeror within the time he has fixed or, if no time is fixed, within a reasonable time, due account being taken of the circumstances of the transaction, including the rapidity of the means of communication employed by the offeror. An oral offer must be accepted immediately unless the circumstances indicate otherwise.

3) However, if, by virtue of the offer or as a result of practices which the parties have established between themselves or of usage, the offeree may indicate assent by performing an act, such as one relating to the dispatch of the goods or payment of the price, without notice to the offeror, the acceptance is effective at the moment the act is performed, provided that the act is performed within the period of time laid down in the preceding paragraph.

Article 19

1) A reply to an offer which purports to be an acceptance but contains additions, limitations or other modifications is a rejection of the offer and constitutes a counter-offer.

2) However, a reply to an offer which purports to be an acceptance but contains additional or different terms which do not materially alter the terms of the offer constitutes an acceptance, unless the offeror, without undue delay, objects orally to the discrepancy or dispatches a notice to that effect. If he does not so object, the terms of the contract are the terms of the offer with the modifications contained in the acceptance.

3) Additional or different terms relating, among other things, to the price, payment, quality and quantity of the goods, place and time of delivery, extent of one party's liability to the other or the settlement of disputes are considered to alter the terms of the offer materially.

Article 20

1) A period of time for acceptance fixed by the offeror in a telegram or a letter begins to run from the moment the telegram is handed in for dispatch or from the date shown on the letter or, if no such date is shown, from the date shown on the envelope. A period of time for acceptance

kaukokirjoittimella tai muulla välittömällä viestintäkeinolla tarjouksen hyväksymiselle asettama määräaika lasketaan hetkestä, jolloin tarjous saapuu tarjouksen saajalle.

2) Hyväksymisajalle sattuvat viralliset pyhä- ja vapaapäivät lasketaan mukaan määräaikaan. Jos hyväksymistä koskevaa ilmoitusta ei kuitenkaan saada toimitetuksi tarjouksen tekijän osoitteeseen määräajan viimeisenä päivänä sen vuoksi, että päivä on tarjouksen tekijän liikepaikassa virallinen pyhä- tai vapaapäivä, määräaika jatkuu ensimmäiseen sitä seuraavaan työpäivään.

21 artikla

1) Myöhästynyt hyväksyminen on kuitenkin sitova, jos tarjouksen tekijä viipymättä niin ilmoittaa tarjouksen saajalle suullisesti tai lähettää sitä tarkoittavan ilmoituksen.

2) Jos kirjeestä tai muusta myöhästyneen hyväksymisen sisältävästä kirjallisesta ilmoituksesta ilmenee, että se on lähetetty sellaisissa olosuhteissa, että jos sen perille toimittaminen olisi tapahtunut normaalisti, se olisi saapunut tarjouksen tekijälle ajoissa, se on hyväksymisenä pätevä, paitsi jos tarjouksen tekijä viipymättä ilmoittaa tarjouksen saajalle suullisesti, että hän katsoo tarjouksensa rauenneeksi, tai lähettää sitä tarkoittavan ilmoituksen.

22 artikla

Hyväksyminen voidaan peräyttää, jos peräyttämislmoitus saapuu tarjouksen tekijälle viimeistään sillä hetkellä kun tarjouksesta olisi tullut sitova.

23 artikla

Sopimus syntyy sillä hetkellä, kun tarjouksen hyväksymisestä tulee tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti sitova.

24 artikla

Yleissopimuksen tätä osaa sovellettaessa katsaan tarjouksen, hyväksymistä koskevan ilmoituksen tai muun tahdonilmaisun "saapuvan" vastaanottajalle, kun se tehdään hänelle suullisesti tai toimitetaan muulla tavalla hänelle henkilökohtaisesti, hänen liikepaikkaansa tai postiosoitteeseensa tai, jollei hänellä ole liikepaikkaa tai postiosoitetta, hänen vakituiseen asuinpaikkaansa.

fixed by the offeror by telephone, telex or other means of instantaneous communication, begins to run from the moment that the offer reaches the offeree.

2) Official holidays or non-business days occurring during the period for acceptance are included in calculating the period. However, if a notice of acceptance cannot be delivered at the address of the offeror on the last day of the period because that day falls on an official holiday or a non-business day at the place of business of the offeror, the period is extended until the first business day which follows.

Article 21

1) A late acceptance is nevertheless effective as an acceptance if without delay the offeror orally so informs the offeree or dispatches a notice to that effect.

2) If a letter or other writing containing a late acceptance shows that it has been sent in such circumstances that if its transmission had been normal it would have reached the offeror in due time, the late acceptance is effective as an acceptance unless, without delay, the offeror orally informs the offeree that he considers his offer as having lapsed or dispatches a notice to that effect.

Article 22

An acceptance may be withdrawn if the withdrawal reaches the offeror before or at the same time as the acceptance would have become effective.

Article 23

A contract is concluded at the moment when an acceptance of an offer becomes effective in accordance with the provisions of this Convention.

Article 24

For the purposes of this Part of the Convention, an offer, declaration of acceptance or any other indication of intention "reaches" the addressee when it is made orally to him or delivered by any other means to him personally, to his place of business or mailing address or, if he does not have a place of business or mailing address, to his habitual residence.

III OSA

Tavaran kauppa

I luku

Yleiset määräykset

25 artikla

Sopijapuolen sopimusrikkomus on olennainen, jos se aiheuttaa vastapuolelle sellaista haittaa, että hän menettää olennaiselta osin sen, mitä hänellä oli aihetta odottaa sopimuksella saavuttavansa, paitsi jos sopimuksen rikkonut osapuoli ei ennakkoinut eikä samassa asemassa oleva järkevä ja huolellinen henkilö olisi samanlaisessa tilanteessa ennakkoinut sellaista lopputulosta.

26 artikla

Sopimuksen purku on tehokas vain, jos se on tehty vastapuolelle toimitetulla ilmoituksella.

27 artikla

Jollei yleissopimuksen tässä osassa nimenomaisesti toisin määrätä, sopijapuolen tämän osan määräysten mukaisesti ja olosuhteisiin nähden asianmukaisin keinoin tekemän ilmoituksen tai tiedustelun taikka hänen antamansa muun tiedonannon perille toimittamisessa tapahtunut viivästyminen tai virhe tai sen saapumatta jääminen ei estä kyseistä sopijapuolta vetoamasta tiedonantoon.

28 artikla

Jos sopijapuolella on tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti oikeus vaatia vastapuolta täyttämään jokin velvollisuus, tuomioistuimen ei tarvitse velvoittaa tätä luontoissuoritukseen, ellei se tekisi sitä oman oikeutensa nojalla sellaisen samankaltaisen kauppaa koskevan sopimuksen kohdalla, johon tätä yleissopimusta ei sovelleta.

29 artikla

1) Sopimusta voidaan muuttaa tai sen voima-saolo päättää pelkällä osapuolten välisellä sopimuksella.

2) Kirjallista sopimusta, joka sisältää määräyksen, että sopimuksen muuttaminen tai sen voima-saolon päättäminen tulee tehdä kirjallisesti, ei saa muuttaa tai saattaa päättymään sopimuksella muulla tavoin. Sopijapuolien voidaan kui-

Part III

Sale of goods

Chapter I

General provisions

Article 25

A breach of contract committed by one of the parties is fundamental if it results in such detriment to the other party as substantially to deprive him of what he is entitled to expect under the contract, unless the party in breach did not foresee and a reasonable person of the same kind in the same circumstances would not have foreseen such a result.

Article 26

A declaration of avoidance of the contract is effective only if made by notice to the other party.

Article 27

Unless otherwise expressly provided in this Part of the Convention, if any notice, request or other communication is given or made by a party in accordance with this Part and by means appropriate in the circumstances, a delay or error in the transmission of the communication or its failure to arrive does not deprive that party of the right to rely on the communication.

Article 28

If, in accordance with the provisions of this Convention, one party is entitled to require performance of any obligation by the other party, a court is not bound to enter a judgement for specific performance unless the court would do so under its own law in respect of similar contracts of sale not governed by this Convention.

Article 29

1) A contract may be modified or terminated by the mere agreement of the parties.

2) A contract in writing which contains a provision requiring any modification or termination by agreement to be in writing may not be otherwise modified or terminated by agreement. However, a party may be precluded by his

tenkin käyttäytymisensä perusteella katsoa menettäneen oikeutensa vedota tähän määräykseen mikäli vastapuoli on luottanut hänen käyttäytymiseensä.

II luku

Myyjän velvollisuudet

30 artikla

Myyjän tulee luovuttaa tavara, antaa sitä koskevat asiakirjat ja siirtää omistusoikeus tavarahan siten kuin sopimus ja tämä yleissopimus edellyttävät.

I osasto

Tavarahan luovutus ja asiakirjojen toimittaminen

31 artikla

Jos myyjä ei ole velvollinen luovuttamaan tavaraa muussa määrättyssä paikassa, hänen luovutusvelvollisuutensa käsittää seuraavaa:

a) jos kauppaa koskevaan sopimukseen liittyy tavarahan kuljetus, tavarahan luovuttamisen ensimmäisen rahdinkuljettajan hallintaan ostajalle kuljettamista varten;

b) jos sopimus muussa kuin edellisessä kohdassa tarkoitetussa tapauksessa koskee yksilöityä tavaraa tai määrätystä erästä otettavaa yksilöimättöä tavaraa taikka valmistettavaa tai tuotettavaa tavaraa ja jos sopijapuolet tiesivät sopimusta tehtäessä, että tavara oli taikka piti valmistaa tai tuottaa määrättyssä paikassa, tavarahan asettamisen ostajan määrättäväksi siellä;

c) muissa tapauksissa tavarahan asettamisen ostajan määrättäväksi siellä, missä myyjällä oli liikepaikkansa sopimusta tehtäessä.

32 artikla

1) Jos myyjä sopimuksen tai tämän yleissopimuksen mukaisesti luovuttaa tavarahan rahdinkuljettajan hallintaan ja jos tavaraa ei ole siihen tehdyin merkinnoin, laivausasiakirjojen perusteella tai muuten selvästi yksilöity sopimuksessa tarkoitetuksi, myyjän tulee ilmoittaa ostajalle lähetyksestä ja yksilöidä tavara ilmoituksessa.

2) Jos myyjä on velvollinen järjestämään tavarahan kuljetuksen, hänen tulee tehdä sellaiset sopimukset, jotka ovat tarpeen tavarahan kuljettamiseksi

conduct from asserting such a provision to the extent that the other party has relied on that conduct.

Chapter II

Obligations of the seller

Article 30

The seller must deliver the goods, hand over any documents relating to them and transfer the property in the goods, as required by the contract and this Convention.

Section I

Delivery of the goods and handing over of documents

Article 31

If the seller is not bound to deliver the goods at any other particular place, his obligation to deliver consists:

a) if the contract of sale involves carriage of the goods — in handing the goods over to the first carrier for transmission to the buyer;

b) if, in cases not within the preceding subparagraph, the contract relates to specific goods, or unidentified goods to be drawn from a specific stock or to be manufactured or produced, and at the time of the conclusion of the contract the parties knew that the goods were at, or were to be manufactured or produced at, a particular place — in placing the goods at the buyer's disposal at that place;

c) in other cases — in placing the goods at the buyer's disposal at the place where the seller had his place of business at the time of the conclusion of the contract.

Article 32

1) If the seller, in accordance with the contract or this Convention, hands the goods over to a carrier and if the goods are not clearly identified to the contract by markings on the goods, by shipping documents or otherwise, the seller must give the buyer notice of the consignment specifying the goods.

2) If the seller is bound to arrange for carriage of the goods, he must make such contracts as are necessary for carriage to the place fixed by means

si määräpaikkaan olosuhteisiin soveltuvalle kuljetustavalla ja tällaisessa kuljetuksessa noudatettuihin tavanomaisiin ehtoiin.

3) Jos myyjä ei ole velvollinen ottamaan vakuutusta tavarankuljetuksen varalle, hänen tulee ostajan pyynnöstä antaa tälle kaikki käytettävissä olevat vakuutuksen ottamiseen tarpeelliset tiedot.

33 artikla

Myyjän tulee luovuttaa tavara:

a) jos sopimuksessa on asetettu määräpäivä tai jos sellainen on sopimuksen perusteella määrättävissä, tänä päivänä;

b) jos sopimuksessa on asetettu määräaika tai sellainen on sopimuksen perusteella määrättävissä, milloin hyvänsä määräajan kuluessa, jollei olosuhteista ilmene, että ostajan tulee valita ajankohta; tai

c) muissa tapauksissa kohtuullisen ajan kuluessa sopimuksen tekemisestä.

34 artikla

Jos myyjän velvollisuutena on luovuttaa tavaraan liittyvät asiakirjat, hänen on luovutettava ne sopimuksen mukaisena ajankohtana ja sopimuksen mukaisessa paikassa sekä sopimuksen edellyttämässä muodossa. Jos myyjä on luovuttanut asiakirjat ennen tätä ajankohtaa, hän voi tähän ajankohtaan saakka korjata asiakirjojen puutteellisuuksia, jollei tämän oikeuden käyttäminen aiheuta ostajalle kohtuutonta haittaa tai kohtuuttomia kustannuksia. Ostaja säilyttää kuitenkin tämän yleissopimuksen mukaisen oikeuden vaatia vahingonkorvausta.

II osasto

Tavarankuljetuksen mukaisuus ja sivullisen vaatimukset

35 artikla

1) Myyjän tulee luovuttaa tavaraa, joka määrätään, laadultaan ja ominaisuuksiltaan on sopimuksen mukaista ja joka on pakattu sopimuksen edellyttämällä tavalla.

2) Jos sopijapuolet eivät ole toisin sopineet, tavara ei ole sopimuksenmukaista, jollei se:

a) sovellu tarkoituksiin, joihin vastaavanlaista tavaraa yleensä käytetään;

b) sovellu sopimusta tehtäessä nimenomaisesti tai epäsuorasti myyjän tietoon saatettuun erityi-

sof transportation appropriate in the circumstances and according to the usual terms for such transportation.

3) If the seller is not bound to effect insurance in respect of the carriage of the goods, he must, at the buyer's request, provide him with all available information necessary to enable him to effect such insurance.

Article 33

The seller must deliver the goods:

a) if a date is fixed by or determinable from the contract, on that date;

b) if a period of time is fixed by or determinable from the contract, at any time within that period unless circumstances indicate that the buyer is to choose a date; or

c) in any other case, within a reasonable time after the conclusion of the contract.

Article 34

If the seller is bound to hand over documents relating to the goods, he must hand them over at the time and place and in the form required by the contract. If the seller has handed over documents before that time, he may, up to that time, cure any lack of conformity in the documents, if the exercise of this right does not cause the buyer unreasonable inconvenience or unreasonable expense. However, the buyer retains any right to claim damages as provided for in this Convention.

Section II

Conformity of the goods and third party claims

Article 35

1) The seller must deliver goods which are of the quantity, quality and description required by the contract and which are contained or packaged in the manner required by the contract.

2) Except where the parties have agreed otherwise, the goods do not conform with the contract unless they:

a) are fit for the purposes for which goods of the same description would ordinarily be used;

b) are fit for any particular purpose expressly or impliedly made known to the seller at the

seen tarkoitukseen, paitsi kun olosuhteista ilmenee, että ostaja ei jättänyt asiaa myyjän asiantuntemuksen ja arvioinnin varaan tai että ostajan ei ollut kohtuullista tehdä niin;

c) ole ominaisuuksiltaan myyjän ostajalle esittämän näytteen tai mallin mukaista;

d) ole astiassa tai muuten pakattuna siten kuin kyseinen tavara tavanomaisesti pakataan, tai jos tällaista tapaa ei ole, tavalla, joka on asianmukainen tavarän säilyttämiseksi ja suojaamiseksi.

3) Myyjä ei ole 2 kappaleen a-d kohdan mukaisesti vastuussa tavarän virheestä, jos ostaja sopimusta tehtäessä tiesi tai ei ole voinut olla tietämättä tällaisesta virheestä.

36 artikla

1) Myyjä on sopimuksen ja tämän yleissopimuksen mukaisesti vastuussa sellaisesta tavarän virheestä, joka on olemassa kun vaaranvastuu siirtyy ostajalle, vaikka virhe ilmenisi vasta sen jälkeen.

2) Myyjä on vastuussa myös edellisessä kappaleessa mainitun ajankohdan jälkeen ilmaantuneesta virheestä, joka johtuu siitä, että hän on rikkonut jonkin velvollisuutensa, kuten takuun siitä, että tavara pysyy tietyn ajan käyttökelpoisena tavanomaiseen tarkoitukseensa tai johonkin erityiseen tarkoitukseen taikka säilyttää määrätyn ominaisuutensa tai piirteensä.

37 artikla

Jos myyjä on luovuttanut tavarän ennen sopimuksen mukaista luovutuspäivää, hän saa tähän päivään asti luovuttaa tavarasta puuttuvan osan tai määrän, luovuttaa uutta tavaraa virheellisen tavarän tilalle tai korjata luovutetun tavarän virheen sillä edellytyksellä, että tämän oikeuden käyttäminen ei aiheuta ostajalle kohtuutonta haittaa tai kohtuuttomia kustannuksia. Ostajalle jää kuitenkin oikeus vaatia vahingonkorvausta tämän yleissopimuksen mukaisesti.

38 artikla

1) Ostajan on tarkastettava tai tarkastutettava tavara niin pian kuin se on olosuhteisiin nähden mahdollista.

time of the conclusion of the contract, except where the circumstances show that the buyer did not rely, on that it was unreasonable for him to rely, on the seller's skill and judgement;

c) possess the qualities of goods which the seller has held out to the buyer as a sample or model;

d) are contained or packaged in the manner usual for such goods or, where there is no such manner, in a manner adequate to preserve and protect the goods.

3) The seller is not liable under subparagraphs a) to d) of the preceding paragraph for any lack of conformity of the goods if at the time of the conclusion of the contract the buyer knew or could not have been unaware of such lack of conformity.

Article 36

1) The seller is liable in accordance with the contract and this Convention for any lack of conformity which exists at the time when the risk passes to the buyer, even though the lack of conformity becomes apparent only after that time.

2) The seller is also liable for any lack of conformity which occurs after the time indicated in the preceding paragraph and which is due to a breach of any of his obligations, including a breach of any guarantee that for a period of time the goods will remain fit for their ordinary purpose or for some particular purpose or will retain specified qualities or characteristics.

Article 37

If the seller has delivered goods before the date for delivery, he may, up to that date, deliver any missing part or make up any deficiency in the quantity of the goods delivered, or deliver goods in replacement of any non-conforming goods delivered or remedy any lack of conformity in the goods delivered, provided that the exercise of this right does not cause the buyer unreasonable inconvenience or unreasonable expense. However, the buyer retains any right to claim damages as provided for in this Convention.

Article 38

1) The buyer must examine the goods, or cause them to be examined, within as short a period as is practicable in the circumstances.

2) Jos sopimukseen liittyy tavarankuljetus, tarkastusta voidaan lykätä siihen saakka, kunnes tavara on saapunut määräpaikkaansa.

3) Jos ostaja määrää tavaralle sen kuljetuksen aikana uuden määräpaikan tai lähettää tavarankuljetuksen edelleen saamatta kohtuullista tilaisuutta sen tarkastamiseen ja jos myyjä sopimusta tehtäessä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tavarankuljetuksen muuttamisen tai jatkokuljetuksen mahdollisuudesta, tarkastusta voidaan lykätä siihen saakka, kunnes tavara on saapunut uuteen määräpaikkaansa.

39 artikla

1) Ostaja menettää oikeutensa vedota tavarankuljetukseen, jos hän ei kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän on havainnut virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita, reklamoi siitä myyjälle ja yksilöi, minkälaisesta virheestä on kysymys.

2) Ostaja menettää joka tapauksessa oikeuden vedota tavarankuljetukseen, jos hän ei reklamoi siitä myyjälle viimeistään kahden vuoden kuluessa siitä, kun tavara tosiasiallisesti luovutettiin hänen hallintaansa, paitsi jos tämä määräaika on ristiriidassa sopimukseen perustuvan takuuaajan kanssa.

40 artikla

Myyjällä ei ole oikeutta vedota 38 ja 39 artiklan määräyksiin, jos virhe liittyy seikkoihin, joista hän oli tietoinen tai joista hän ei voinut olla tietämättä ja joista hän ei ilmoittanut ostajalle.

41 artikla

Myyjän tulee luovuttaa tavara, jota ei rasita sivullisen oikeus tai vaatimus, paitsi jos ostaja on suostunut ottamaan tavarankuljetukseen tällaisen oikeuden tai vaatimuksen rasittamana. Jos oikeus tai vaatimus perustuu teollisoikeuteen tai muuhun immateriaalioikeuteen, myyjän velvollisuudet määräytyvät kuitenkin 42 artiklan mukaan.

42 artikla

1) Myyjän tulee luovuttaa tavara, jota ei rasita teollisoikeuteen tai muuhun immateriaalioikeuteen perustuva sivullisen oikeus tai vaatimus, josta myyjä sopimusta tehtäessä oli tietoinen tai ei voinut olla tietämättä, edellyttäen, että oikeus

2) If the contract involves carriage of the goods, examination may be deferred until after the goods have arrived at their destination.

3) If the goods are redirected in transit or redispached by the buyer without a reasonable opportunity for examination by him and at the time of the conclusion of the contract the seller knew or ought to have known or the possibility of such redirection or redispach, examination may be deferred until after the goods have arrived at the new destination.

Article 39

1) The buyer loses the right to rely on a lack of conformity of the goods if he does not give notice to the seller specifying the nature of the lack of conformity within a reasonable time after he has discovered it or ought to have discovered it.

2) In any event, the buyer loses the right to rely on a lack of conformity of the goods if he does not give the seller notice thereof at the latest within a period of two years from the date on which the goods were actually handed over to the buyer, unless this time-limit is inconsistent with a contractual period of guarantee.

Article 40

The seller is not entitled to rely on the provisions of articles 38 and 39 if the lack of conformity relates to facts of which he knew or could not have been unaware and which he did not disclose to the buyer.

Article 41

The seller must deliver goods which are free from any right or claim of a third party, unless the buyer agreed to take the goods subject to that right or claim. However, if such right or claim is based on industrial property or other intellectual property, the seller's obligation is governed by article 42.

Article 42

1) The seller must deliver goods which are free from any right or claim of a third party based on industrial property or other intellectual property, of which at the time of the conclusion of the contract the seller knew or could not have been

tai vaatimus perustuu teollisoikeuteen tai muuhun immateriaalioikeuteen:

a) sen valtion lain mukaan, jossa tavara jälleenmyydään tai muuten käytetään, jos sopijapuolet sopimusta tehdessään edellyttivät tavaran tulevan jälleenmyytäväksi tai käytettäväksi tässä valtiossa; tai

b) muussa tapauksessa sen valtion oikeuden mukaan, jossa myyjällä on liikepaikkansa.

2) Edellisen kappaleen mukainen myyjän velvollisuus ei ulotu tapauksiin, joissa

a) ostaja sopimusta tehtäessä oli tietoinen oikeudesta tai vaatimuksesta tai ei voinut olla siitä tietämättä; tai

b) oikeus tai vaatimus johtuu siitä, että myyjä on noudattanut ostajan toimittamia teknisiä piirustuksia, malleja, kaavoja tai muita täsmennyksiä.

43 artikla

1) Ostaja menettää oikeutensa vedota 41 tai 42 artiklan määräyksiin, jos hän ei reklamoi myyjälle ja yksilöi sivullisen oikeuden tai vaatimuksen laatua kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän on saanut tietää oikeudesta tai vaatimuksesta tai hänen olisi pitänyt saada siitä tietää.

2) Myyjällä ei ole oikeutta vedota edellisen kappaleen määräyksiin, jos hän tiesi sivullisen oikeudesta tai vaatimuksesta ja sen laadusta.

44 artikla

Ostaja voi 39 artiklan 1 kappaleen ja 43 artiklan 1 kappaleen määräysten estämättä vaatia hinnanalennusta 50 artiklan mukaisesti tai vaatia vahingonkorvausta muusta paitsi menetetystä kauppavoitosta, jos hänellä on kohtuullinen syy siihen, ettei hän ole reklamoinut asianmukaisesti.

III osasto

Myyjän sopimusrikkomusten seuraamukset

45 artikla

1) Jos myyjä jättää täyttämättä jonkin sopimuksen tai tämän yleissopimuksen mukaisen velvollisuutensa, ostaja voi:

unaware, provided that the right or claim is based on industrial property or other intellectual property.

a) under the law of the State where the goods will be resold or otherwise used, if it was contemplated by the parties at the time of the conclusion of the contract that the goods would be resold or otherwise used in that State; or

b) in any other case, under the law of the State where the buyer has his place of business.

2) The obligation of the seller under the preceding paragraph does not extend to cases where:

a) at the time of the conclusion of the contract the buyer knew or could not have been unaware of the right or claim; or

b) the right or claim results from the seller's compliance with technical drawings, designs, formulae or other such specifications furnished by the buyer.

Article 43

1) The buyer loses the right to rely on the provisions of article 41 or article 42 if he does not give notice to the seller specifying the nature of the right or claim of the third party within a reasonable time after he has become aware or ought to have become aware of the right or claim.

2) The seller is not entitled to rely on the provisions of the preceding paragraph if he knew of the right or claim of the third party and the nature of it.

Article 44

Notwithstanding the provisions of paragraph 1) of article 39 and paragraph 1) of article 43, the buyer may reduce the price in accordance with article 50 or claim damages, except for loss of profit, if he has a reasonable excuse for his failure to give the required notice.

Section III

Remedies for breach of contract by the seller

Article 45

1) If the seller fails to perform any of his obligations under the contract or this Convention, the buyer may:

- a) käyttää 46—52 artiklan mukaisia oikeuksia,
- b) vaatia vahingonkorvausta 74—77 artiklan mukaan.
- 2) Ostaja ei menetä oikeutta vaatia vahingonkorvausta käyttämällä oikeuttaan vaatia muita seuraamuksia.
- 3) Tuomioistuimien tai välimiesoikeus ei saa myöntää myyjälle suoritusajan pidennystä, kun ostaja vaatii seuraamuksia sopimusrikkomuksen vuoksi.

46 artikla

- 1) Ostaja voi vaatia myyjää täyttämään velvollisuutensa, paitsi jos ostaja on vaatinut seuraamusta, joka on ristiriidassa tällaisen vaatimuksen kanssa.
- 2) Jos tavara ei ole sopimuksen mukaista, ostaja voi vaatia uutta toimitusta vain, jos virhe merkitsee olennaista sopimusrikkomusta ja uutta toimitusta koskeva vaatimus esitetään joko 39 artiklan mukaisen reklamaation yhteydessä tai kohtuullisessa ajassa sen jälkeen.
- 3) Jos tavara ei ole sopimuksen mukaista, ostaja voi vaatia myyjää korjaamaan virheen kunnostamalla tavaran, ellei tämä kaikki asianhaarat huomioon ottaen ole kohtuutonta. Korjausvaatimus on esitettävä joko 39 artiklan mukaisen reklamaation yhteydessä tai kohtuullisessa ajassa sen jälkeen.

47 artikla

- 1) Ostaja voi asettaa kohtuullisen lisäajan, jonka kuluessa myyjän on täytettävä velvollisuutensa.
- 2) Ellei ostaja ole saanut myyjältä ilmoitusta siitä, että tämä ei aio täyttää velvollisuuttaan näin asetetun lisäajan kuluessa, ostaja ei voi tänä aikana vaatia mitään seuraamusta sopimusrikkomuksen johdosta. Ostaja ei kuitenkaan tämän perusteella menetä oikeuttaan vaatia vahingonkorvausta suorituksen viivästymisen johdosta.

48 artikla

- 1) Jollei 49 artiklasta johdu muuta, myyjä voi luovutusajankohdan jälkeenkin korjata velvollisuutensa täyttämättä jättämisen omalla kustannuksellaan, jos hän voi tehdä sen ilman kohtuutonta viivytystä ja aiheuttamatta ostajalle kohtuutonta haittaa tai epävarmuutta siitä, saako tämä suorittamistaan kuluista korvauksen myyjältä.

- a) exercise the rights provided in articles 46 to 52;
- b) claim damages as provided in articles 74 to 77.

2) The buyer is not deprived of any right he may have to claim damages by exercising his right to other remedies.

3) No period of grace may be granted to the seller by a court or arbitral tribunal when the buyer resorts to a remedy for breach of contract.

Article 46

1) The buyer may require performance by the seller of his obligations unless the buyer has resorted to a remedy which is inconsistent with this requirement.

2) If the goods do not conform with the contract, the buyer may require delivery of substitute goods only if the lack of conformity constitutes a fundamental breach of contract and a request for substitute goods is made either in conjunction with notice given under article 39 or within a reasonable time thereafter.

3) If the goods do not conform with the contract, the buyer may require the seller to remedy the lack of conformity by repair, unless this is unreasonable having regard to all the circumstances. A request for repair must be made either in conjunction with notice given under article 39 or within a reasonable time thereafter.

Article 47

1) The buyer may fix an additional period of time of reasonable length for performance by the seller of his obligations.

2) Unless the buyer has received notice from the seller that he will not perform within the period so fixed, the buyer may not, during that period, resort to any remedy for breach of contract. However, the buyer is not deprived thereby of any right he may have to claim damages for delay in performance.

Article 48

1) Subject to article 49, the seller may, even after the date for delivery, remedy at his own expense any failure to perform his obligations, if he can do so without unreasonable delay and without causing the buyer unreasonable inconvenience or uncertainty of reimbursement by the seller of expenses advanced by the buyer.

Ostaja säilyttää kuitenkin oikeuden vaatia vahingonkorvausta tämän yleissopimuksen mukaisesti.

2) Jos myyjä pyytää ostajaa ilmoittamaan, ottaako tämä suorituksen vastaan eikä ostaja vastaa pyyntöön kohtuullisen ajan kuluessa, myyjä saattaa täyttää sopimuksen pyynnössä mainitsemassaan ajassa. Ostaja ei saa tänä aikana vaatia mitään seuraamusta, joka on ristiriidassa myyjän suorituksen kanssa.

3) Myyjän ilmoituksen, että hän aikoo täyttää sopimuksen tietyn ajan kuluessa, katsotaan sisältävän edellisen kappaleen mukaisen pyynnön siitä, että ostaja ilmoittaa päätöksestään myyjälle.

4) Myyjän tämän artiklan 2 tai 3 kappaleen mukaisesti esittämä pyyntö tai ilmoitus on tehoton, jollei ostaja ole saanut sitä.

49 artikla

1) Ostaja voi purkaa sopimuksen:

a) jos se, että myyjä jättää täyttämättä sopimuksen tai tämän yleissopimuksen mukaisen velvollisuutensa, merkitsee olennaista sopimusrikkomusta; tai

b) jos tavara on jäänyt luovuttamatta ja myyjä ei luovuta sitä ostajan 47 artiklan 1 kappaleen mukaisesti asettamassa lisäajassa tai ilmoittaa, ettei hän tule luovuttamaan tavaraa lisäajan kuluessa.

2) Jos myyjä on luovuttanut tavaran, ostaja menettää kuitenkin oikeutensa purkaa kaupan, jollei hän tee sitä:

a) luovutuksen viivästymisen kyseessä ollessa kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän on saanut tietää luovutuksen tapahtuneen;

b) muun sopimusrikkomuksen kuin luovutuksen viivästymisen kyseessä ollessa kohtuullisessa ajassa:

i) siitä, kun ostaja sai tietää sopimusrikkomuksesta tai sen olisi pitänyt tulla hänen tietoonsa;

ii) ostajan 47 artiklan 1 kappaleen mukaisesti asettaman lisäajan umpeen kulumisesta tai siitä, kun myyjä on ilmoittanut, ettei hän täytä velvollisuksiaan lisäajan kuluessa; tai

iii) myyjän 48 artiklan 2 kappaleen mukaisesti asettaman lisäajan umpeen kulumisesta tai siitä, kun ostaja on ilmoittanut, ettei hän hyväksy suoritusta.

However, the buyer retains any right to claim damages as provided for in this Convention.

2) If the seller requests the buyer to make known whether he will accept performance and the buyer does not comply with the request within a reasonable time, the seller may perform within the time indicated in his request. The buyer may not, during that period of time, resort to any remedy which is inconsistent with performance by the seller.

3) A notice by the seller that he will perform within a specified period of time is assumed to include a request, under the preceding paragraph, that the buyer make known his decision.

4) A request or notice by the seller under paragraph 2) or 3) of this article is not effective unless received by the buyer.

Article 49

1) The buyer may declare the contract avoided:

a) if the failure by the seller to perform any of his obligations under the contract or this Convention amounts to a fundamental breach of contract; or

b) in case of non-delivery, if the seller does not deliver the goods within the additional period of time fixed by the buyer in accordance with paragraph 1) of article 47 or declares that he will not deliver within the period so fixed.

2) However, in cases where the seller has delivered the goods, the buyer loses the right to declare the contract avoided unless he does so:

a) in respect of late delivery, within a reasonable time after he has become aware that delivery has been made;

b) in respect of any breach other than late delivery, within a reasonable time:

i) after he knew or ought to have known of the breach;

ii) after the expiration of any additional period of time fixed by the buyer in accordance with paragraph 1) of article 47, or after the seller has declared that he will not perform his obligations within such an additional period; or

iii) after the expiration of any additional period of time indicated by the seller in accordance with paragraph 2) of article 48, or after the buyer has declared that he will not accept performance.

50 artikla

Jos tavara ei ole sopimuksen mukaista, ostaja voi siitä riippumatta, onko kauppahinta jo maksettu vai ei, vaatia hinnanalentamista samassa suhteessa kuin luovutetun tavaran arvo luovutus-hetkellä on verrattuna siihen arvoon, joka sopimuksen mukaisella tavaralla olisi tuolla hetkellä ollut. Jos myyjä kuitenkin korjaa velvollisuksiensa täyttämättä jättämisen 37 tai 38 artiklan mukaisesti tai jos ostaja kieltäytyy hyväksymästä myyjän näiden artiklojen mukaista suoritusta, ostajalla ei ole oikeutta hinnanalennukseen.

51 artikla

1) Jos myyjä toimittaa vain osan tavarasta tai jos vain osa toimitetusta tavarasta on sopimuksen mukaista, sovelletaan 46—50 artiklaa siihen osaan, joka puuttuu tai on sopimuksen vastaista.

2) Ostaja voi purkaa sopimuksen kokonaisuudessaan vain, jos se, että kaikkea tavaraa ei ole luovutettu tai että toimitus ei kokonaisuudessaan ole sopimuksen mukainen, merkitsee olennaista sopimusrikkomusta.

52 artikla

1) Jos myyjä luovuttaa tavaran ennen määräpäivää, ostaja voi ottaa sen vastaan tai kieltäytyä sen vastaanottamisesta.

2) Jos myyjä luovuttaa enemmän kuin sopimuksen mukaisen määrän tavaraa, ostaja voi ottaa yli menevän osan vastaan tai kieltäytyä sen vastaanottamisesta. Jos ostaja ottaa vastaan koko yli menevän määrän tai osan siitä, hänen tulee maksaa siitä sopimuksen mukaan määräytyvä hinta.

III luku

Ostajan velvollisuudet

53 artikla

Ostajan tulee maksaa tavaran hinta sekä ottaa toimitus vastaan siten kuin sopimuksessa ja tässä yleissopimuksessa määrätään.

I osasto

Kauppahinnan maksaminen

54 artikla

Ostajan velvollisuuteen maksaa kauppahinta sisältyvät sellaiset toimenpiteet ja sellaisten muo-

Article 50

If the goods do not conform with the contract and whether or not the price has already been paid, the buyer may reduce the price in the same proportion as the value that the goods actually delivered had at the time of the delivery bears to the value that conforming goods would have had at that time. However, if the seller remedies any failure to perform his obligations in accordance with article 37 or article 48 or if the buyer refuses to accept performance by the seller in accordance with those articles, the buyer may not reduce the price.

Article 51

1) If the seller delivers only a part of the goods or if only a part of the goods delivered is in conformity with the contract, articles 46 to 50 apply in respect of the part which is missing or which does not conform.

2) The buyer may declare the contract avoided in its entirety only if the failure to make delivery completely or in conformity with the contract amounts to a fundamental breach of the contract.

Article 52

1) If the seller delivers the goods before the date fixed, the buyer may take delivery or refuse to take delivery.

2) If the seller delivers a quantity of goods greater than that provided for in the contract, the buyer may take delivery or refuse to take delivery of the excess quantity. If the buyer takes delivery of all or part of the excess quantity, he must pay for it at the contract rate.

Chapter III

Obligations of the buyer

Article 53

The buyer must pay the price for the goods and take delivery of them as required by the contract and this Convention.

Section I

Payment of the price

Article 54

The buyer's obligation to pay the price includes taking such steps and complying with such

dollisuuksien noudattaminen, joita sopimuksen taikka lakien tai määräysten mukaan edellytetään, jotta maksu voisi tapahtua.

55 artikla

Silloin kun sopimus on pätevästi tehty ilman että siinä nimenomaisesti tai epäsuorasti määrätään kauppahintaa tai sitä, miten kauppahinta määräytyy, sopijapuolten katsotaan muuta osoitavien seikkojen puuttuessa tarkoittaneen tällaisesta tavarasta kyseisen kaltaisessa kaupassa vastaavanlaisissa olosuhteissa sopimuksentekohetkellä perittävää käypää hintaa.

56 artikla

Jos hinta määrätään tavarain painon mukaan, se määräytyy epäselvissä tapauksissa nettopainon perusteella.

57 artikla

1) Jos ostaja ei ole velvollinen maksamaan kauppahintaa muussa erityisessä paikassa, hänen on maksettava se myyjälle:

a) myyjän liikepaikassa; tai
b) jos maksun on määrä tapahtua tavaraa tai asiakirjoja vastaan, siellä, missä niiden hallinta luovutetaan.

2) Myyjä vastaa maksamiseen liittyvistä lisäkuuluista, jotka aiheutuvat hänen liikepaikkansa vaihtumisesta sopimuksen tekemisen jälkeen.

58 artikla

1) Jos ostaja ei ole velvollinen maksamaan kauppahintaa muuna erityisenä ajankohtana, hänen tulee maksaa se silloin, kun myyjä asettaa sopimuksen ja tämän yleissopimuksen mukaisesti joko tavarain tai tavarasta määräämiseen oikeuttavat asiakirjat ostajan määrättäviksi. Myyjä voi asettaa tämän mukaisen maksun ehdoksi tavarain tai asiakirjojen hallinnan luovuttamiselle.

2) Jos sopimukseen liittyy tavarain kuljetus, myyjä saa lähettää tavarain ehdoin, että tavarain tai tavarasta määräämiseen oikeuttavien asiakirjojen hallinta luovutetaan ostajalle vain kauppahinnan maksua vastaan.

3) Ostaja ei ole velvollinen maksamaan kauppahintaa, ennen kuin hänellä on ollut tilaisuus tarkastaa tavara, paitsi jos tämä on ristiriidassa sopijapuolten kesken sovitujen luovutusta tai maksua koskevien menettelytapojen kanssa.

formalities as may be required under the contract or any laws and regulations to enable payment to be made.

Article 55

Where a contract has been validly concluded but does not expressly or implicitly fix or make provision for determining the price, the parties are considered, in the absence of any indication to the contrary, to have impliedly made reference to the price generally charged at the time of the conclusion of the contract for such goods sold under comparable circumstances in the trade concerned.

Article 56

If the price is fixed according to the weight of the goods, in case of doubt it is to be determined by the net weight.

Article 57

1) If the buyer is not bound to pay the price at any other particular place, he must pay it to the seller:

a) at the seller's place of business; or
b) if the payment is to be made against the handing over of the goods or of documents, at the place where the handing over takes place.

2) The seller must bear any increase in the expenses incidental to payment which is caused by a change in his place of business subsequent to the conclusion of the contract.

Article 58

1) If the buyer is not bound to pay the price at any other specific time he must pay it when the seller places either the goods or documents controlling their disposition at the buyer's disposal in accordance with the contract and this Convention. The seller may make such payment a condition for handing over the goods or documents.

2) If the contract involves carriage of the goods, the seller may dispatch the goods on terms whereby the goods, or documents controlling their disposition, will not be handed over to the buyer except against payment of the price.

3) The buyer is not bound to pay the price until he has had an opportunity to examine the goods, unless the procedures for delivery or payment agreed upon by the parties are inconsistent with his having such an opportunity.

59 artikla

Ostajan tulee maksaa kauppahinta sopimuksessa tai tässä yleissopimuksessa määrättyinä tai niiden perusteella määräytyvänä päivänä ilman, että myyjän tarvitsee vaatia sitä tai noudattaa muita muodollisuuksia.

II osasto

Toimituksen vastaanottaminen

60 artikla

Ostajan velvollisuuteen ottaa toimitus vastaan sisältyy:

- a) ryhtyminen kaikkiin toimiin, joita häneltä voidaan kohtuudella edellyttää, jotta myyjä voi luovuttaa tavaran; sekä
- b) tavaran vastaanottaminen.

III osasto

Ostajan sopimusrikkomusten seuraamukset

61 artikla

1) Jos ostaja jättää täyttämättä jonkin sopimuksen tai tämän yleissopimuksen mukaisen velvollisuutensa, myyjä voi:

- a) käyttää 62—65 artiklan mukaisia oikeuksia;
- b) vaatia vahingonkorvausta 74—77 artiklan mukaan.
- 2) Myyjä ei menetä oikeutta vaatia vahingonkorvausta käyttämällä oikeuttaan vaatia muita seuraamuksia.
- 3) Tuomioistuimien tai välimiesoikeus ei saa myöntää ostajalle suoritusajan pidennystä, kun myyjä vaatii seuraamuksia sopimusrikkomuksen vuoksi.

62 artikla

Myyjä voi vaatia ostajaa maksamaan kauppahinnan, ottamaan toimituksen vastaan tai täyttämään muun velvollisuutensa, paitsi jos myyjä on vaatinut seuraamusta, joka on ristiriidassa tällaisen vaatimuksen kanssa.

63 artikla

- 1) Myyjä voi asettaa kohtuullisen lisäajan, jonka kuluessa ostajan on täytettävä velvollisuutensa.
- 2) Ellei myyjä ole saanut ostajalta ilmoitusta siitä, että tämä ei tule täyttämään velvollisuut-

Article 59

The buyer must pay the price on the date fixed by or determinable from the contract and this Convention without the need for any request or compliance with any formality on the part of the seller.

Section II

Taking delivery

Article 60

The buyer's obligation to take delivery consists:

- a) in doing all the acts which could reasonably be expected of him in order to enable the seller to make delivery; and
- b) in taking over the goods.

Section III

Remedies for breach of contract by the buyer

Article 61

1) If the buyer fails to perform any of his obligations under the contract or this Convention, the seller may:

- a) exercise the rights provided in articles 62 to 65;
- b) claim damages as provided in articles 74 to 77.
- 2) The seller is not deprived of any right he may have to claim damages by exercising his right to other remedies.
- 3) No period of grace may be granted to the buyer by a court or arbitral tribunal when the seller resorts to a remedy for breach of contract.

Article 62

The seller may require the buyer to pay the price, take delivery or perform his other obligations, unless the seller has resorted to a remedy which is inconsistent with this requirement.

Article 63

- 1) The seller may fix an additional period of time of reasonable length for performance by the buyer of his obligations.
- 2) Unless the seller has received notice from the buyer that he will not perform within the

taan näin asetetun lisäajan kuluessa, myyjä ei voi tänä aikana vaatia mitään seuraamusta sopimusrikkomuksen vuoksi. Myyjä ei kuitenkaan tämän perusteella menetä oikeuttaan vaatia vahingonkorvausta suorituksen viivästymisen johdosta.

64 artikla

1) Myyjä voi purkaa sopimuksen

a) jos se, että ostaja jättää täyttämättä sopimuksen tai tämän yleissopimuksen mukaisen velvollisuutensa, merkitsee olennaista sopimusrikkomusta; tai

b) jos ostaja ei myyjän 63 artiklan 1 kappaleen mukaisesti asettamassa lisäajassa täytä velvollisuuttaan maksaa kauppahinta tai ottaa toimitus vastaan tai jos hän ilmoittaa, ettei hän tule tekemään sitä lisäajan kuluessa.

2) Jos ostaja on maksanut kauppahinnan, myyjä menettää oikeutensa purkaa sopimuksen, jollei hän tee sitä:

a) ostajan suorituksen viivästymisen ollessa kyseessä ennen kuin myyjä on saanut tietää, että suoritus on tapahtunut; tai

b) muun sopimusrikkomuksen kuin suorituksen viivästymisen ollessa kyseessä kohtuullisessa ajassa

i) siitä kun myyjä sai tietää sopimusrikkomuksesta tai sen olisi pitänyt tulla hänen tietoonsa; tai

ii) myyjän 63 artiklan 1 kappaleen mukaisesti asettaman lisäajan umpeenkulumisesta tai siitä, kun ostaja on ilmoittanut, ettei hän täytä velvollisuuksiaan lisäajan kuluessa.

65 artikla

1) Jos ostajan on sopimuksen mukaan täsmennettävä tavaran muoto, mitat tai muut ominaisuudet eikä hän tee sitä joko sovittuna ajankohtana tai kohtuullisessa ajassa myyjän täsmennyspyynnön saatuaan, myyjä voi muita oikeuksiaan menettämättä suorittaa itse täsmennämisen niiden ostajan vaatimusten mukaisesti, jotka mahdollisesti ovat hänen tiedossaan.

2) Jos myyjä tekee täsmennyksen itse, hänen tulee ilmoittaa ostajalle sen yksityiskohdista ja asettaa kohtuullinen aika, jonka kuluessa ostaja voi esittää toisenlaisen täsmennyksen. Jos ostaja ei tällaisen ilmoituksen saatuaan esitä täsmennystään näin asetetussa määräajassa, myyjän tekemä täsmennys on sitova.

period so fixed, the seller may not, during that period, resort to any remedy for breach of contract. However, the seller is not deprived thereby of any right he may have to claim damages for delay in performance.

Article 64

1) The seller may declare the contract avoided:

a) if the failure by the buyer to perform any of his obligations under the contract or this Convention amounts to a fundamental breach of contract; or

b) if the buyer does not, within the additional period of time fixed by the seller in accordance with paragraph 1) of article 63, perform his obligation to pay the price or take delivery of the goods, or if he declares that he will not do so within the period so fixed.

2) However, in cases where the buyer has paid the price, the seller loses the right to declare the contract avoided unless he does so:

a) in respect of late performance by the buyer, before the seller has become aware that performance has been rendered; or

b) in respect of any breach other than late performance by the buyer, within a reasonable time:

i) after the seller knew or ought to have known of the breach; or

ii) after the expiration of any additional period of time fixed by the seller in accordance with paragraph 1) of article 63, or after the buyer has declared that he will not perform his obligations within such an additional period.

Article 65

1) If under the contract the buyer is to specify the form, measurement or other features of the goods and he fails to make such specification either on the date agreed upon or within a reasonable time after receipt of a request from the seller, the seller may, without prejudice to any other rights he may have, make the specification himself in accordance with the requirements of the buyer that may be known to him.

2) If the seller makes the specification himself, he must inform the buyer of the details thereof and must fix a reasonable time within which the buyer may make a different specification. If, after receipt of such a communication, the buyer fails to do so within the time so fixed, the specification made by the seller is binding.

IV luku

Vaaranvastuun siirtyminen

66 artikla

Tavarán häviäminen tai vahingoittuminen vaaranvastuun siirryttyä ostajalle ei vapauta ostajaa velvollisuudesta maksaa kauppahinta, ellei häviäminen tai vahingoittuminen johdu myyjän teosta tai laiminlyönnistä.

67 artikla

1) Jos kauppaa koskevaan sopimukseen liittyy tavarán kuljetus eikä myyjä ole velvollinen luovuttamaan tavaraa määrättyssä paikassa, vaaranvastuu siirtyy ostajalle, kun tavara luovutetaan ensimmäisen rahdinkuljettajan hallintaan sopimuksen mukaisesti ostajalle kuljetettavaksi. Jos myyjän on määrä luovuttaa tavara rahdinkuljettajan hallintaan määrättyssä paikassa, vaaranvastuu siirtyy ostajalle, kun tavara luovutetaan kyseisessä paikassa rahdinkuljettajan hallintaan. Se, että myyjällä on oikeus pidättäytyä luovuttamasta tavarasta määräämiseen oikeuttavia asiakirjoja, ei vaikuta vaaranvastuun siirtymiseen.

2) Vaaranvastuu ei kuitenkaan siirry ostajalle, ennen kuin tavara on selvästi yksilöity sopimuksessa tarkoitetuksi joko tavarahan tehtyjen merkintöjen, laivausasiakirjojen tai ostajalle tehdyn ilmoituksen avulla taikka muulla tavoin.

68 artikla

Kuljetettavana olevaa tavaraa koskevassa kaupassa vaaranvastuu siirtyy ostajalle sopimuksen tekohetkellä. Jos olosuhteet niin osoittavat, ostaja ottaa kuitenkin vaaranvastuun kantaakseen siitä hetkestä lähtien, kun tavara luovutettiin kuljettusopimuksen sisältävät asiakirjat antaneen rahdinkuljettajan hallintaan. Jos myyjä kaupantekohetkellä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että tavara oli hävinnyt tai vahingoittunut eikä hän ilmoittanut tästä ostajalle, vaaranvastuu häviämisestä tai vahingoittumisesta on kuitenkin myyjällä.

69 artikla

1) Tapauksissa, joita 67 ja 68 artikla eivät koske, vaaranvastuu siirtyy ostajalle, kun hän vastaanottaa tavarán, tai jos hän ei tee sitä ajoissa, hetkellä, jolloin tavara asetetaan hänen määrättäväkseen ja hän syöllistyy sopimusrikkomukseen jättämällä tavarán vastaanottamatta.

Chapter IV

Passing of risk

Article 66

Loss of or damage to the goods after the risk has passed to the buyer does not discharge him from his obligation to pay the price, unless the loss or damage is due to an act or omission of the seller.

Article 67

1) If the contract of sale involves carriage of the goods and the seller is not bound to hand them over at a particular place, the risk passes to the buyer when the goods are handed over to the first carrier for transmission to the buyer in accordance with the contract of sale. If the seller is bound to hand the goods over to a carrier at a particular place, the risk does not pass to the buyer until the goods are handed over to the carrier at that place. The fact that the seller is authorized to retain documents controlling the disposition of the goods does not affect the passage of the risk.

2) Nevertheless, the risk does not pass to the buyer until the goods are clearly identified to the contract, whether by markings on the goods, by shipping documents, by notice given to the buyer or otherwise.

Article 68

The risk in respect of goods sold in transit passes to the buyer from the time of the conclusion of the contract. However, if the circumstances so indicate, the risk is assumed by the buyer from the time the goods were handed over to the carrier who issued the documents embodying the contract of carriage. Nevertheless, if at the time of the conclusion of the contract of sale the seller knew or ought to have known that the goods had been lost or damaged and did not disclose this to the buyer, the loss or damage is at the risk of the seller.

Article 69

1) In cases not within articles 67 and 68, the risk passes to the buyer when he takes over the goods or, if he does not do so in due time, from the time when the goods are placed at his disposal and he commits a breach of contract by failing to take delivery.

2) Jos ostaja kuitenkin on velvollinen vastaanottamaan tavaran muualla kuin myyjän liikepaikassa, vaaranvastuu siirtyy silloin, kun luovutuksen on määrä tapahtua ja ostaja tietää, että tavara on asetettu hänen määrättäväkseen kyseisessä paikassa.

3) Jos sopimus koskee tavaraa, jota ei vielä ole yksilöity, tavaraa ei katsota asetetun ostajan määrättäväksi ennen kuin se on selvästi yksilöity sopimuksessa tarkoitetuksi.

70 artikla

Jos myyjä on syyllistynyt olennaiseen sopimusrikkomukseen, 67—69 artiklan määräykset eivät estä ostajaa vaatimasta seuraamuksia sopimusrikkomuksen perusteella.

V luku

Myyjän ja ostajan velvollisuuksia koskevat yhteiset määräykset

I osasto

Ennakoitu sopimusrikkomus ja perättäishankinnat

71 artikla

1) Sopijapuoli voi keskeyttää velvollisuuksiensa täyttämisen, jos sopimuksenteon jälkeen käy ilmeiseksi, että toinen sopijapuoli ei tule täyttämään olennaista osaa omista velvollisuuksistaan:

a) hänen suorituskykyään tai luottokelpoisuuttaan koskevan vakavan puutteen vuoksi; tai

b) hänen käyttäytymisensä vuoksi hänen valmistautuessaan täyttämään sopimuksen tai täyttäessään sitä.

2) Jos myyjä on jo lähettänyt tavaran ennen kuin edellisessä kappaleessa mainitut perusteet tulivat ilmeisiksi, hän voi estää tavaran luovuttamisen ostajan hallintaan, vaikka tällä olisi tavaran saamiseen oikeuttava asiakirja. Tämä kappale koskee oikeutta tavaraan vain ostajan ja myyjän välisessä suhteessa.

3) Sopijapuolen, joka keskeyttää velvollisuuksiensa täyttämisen joko ennen tavaran lähettämistä tai sen jälkeen, on ilmoitettava siitä välittömästi toiselle sopijapuolelle ja jatkettava velvollisuuksiensa täyttämistä, jos toinen sopijapuoli asettaa riittävän vakuuden omien velvollisuuksiensa täyttämistä.

2) However, if the buyer is bound to take over the goods at a place other than a place of business of the seller, the risk passes when delivery is due and the buyer is aware of the fact that the goods are placed at his disposal at that place.

3) If the contract relates to goods not then identified, the goods are considered not to be placed at the disposal of the buyer until they are clearly identified to the contract.

Article 70

If the seller has committed a fundamental breach of contract, articles 67, 68 and 69 do not impair the remedies available to the buyer on account of the breach.

Chapter V

Provisions common to the obligations of the seller and of the buyer

Section I

Anticipatory breach and instalment contracts

Article 71

1) A party may suspend the performance of his obligations if, after the conclusion of the contract, it becomes apparent that the other party will not perform a substantial part of his obligations as a result of:

a) a serious deficiency in his ability to perform or in his creditworthiness; or

b) his conduct in preparing to perform or in performing the contract.

2) If the seller has already dispatched the goods before the grounds described in the preceding paragraph become evident, he may prevent the handing over of the goods to the buyer even though the buyer holds a document which entitles him to obtain them. The present paragraph relates only to the rights in the goods as between the buyer and the seller.

3) A party suspending performance, whether before or after dispatch of the goods, must immediately give notice of the suspension to the other party and must continue with performance if the other party provides adequate assurance of his performance.

72 artikla

1) Jos ennen sopimuksen täyttämisen ajankohdaksi käy selväksi, että sopijapuoli tulee syyllystymään olennaiseen sopimusrikkomukseen, toinen sopijapuoli voi purkaa sopimuksen.

2) Jos aika sallii, on sopijapuolen, joka aikoo purkaa sopimuksen, kohtuullisella tavalla ilmoitettava tästä toiselle sopijapuolelle, jotta tämä saa tilaisuuden asettaa hyväksyttävän vakuuden velvollisuuksiensa täyttämistä.

3) Edellisen kappaleen määräyksiä ei sovelleta, jos toinen sopijapuoli on ilmoittanut, että hän ei täytä velvollisuuksiaan.

73 artikla

1) Kun tavara on sopimuksen mukaan luovutettava osatoimituksina ja sopijapuoli jättää täyttämättä jotakin osatoimitusta koskevan velvollisuutensa tavalla, joka merkitsee tämän toimituksen suhteen olennaista sopimusrikkomusta, toinen sopijapuoli voi purkaa sopimuksen tämän toimituksen osalta.

2) Jos sopijapuoli jättää täyttämättä jonkin velvollisuutensa jonkin osatoimituksen osalta ja tämä antaa toiselle sopijapuolelle perusteltua aihetta olettaa, että tulevien osatoimitusten suhteen tulee tapahtumaan olennainen sopimusrikkomus, viimeksi minittu sopijapuoli voi kohtuullisessa ajassa purkaa sopimuksen tulevien toimitusten osalta.

3) Ostaja, joka purkaa sopimuksen jonkin toimituksen osalta, voi samalla purkaa sen aiempien tai tulevien toimitusten osalta, jos niitä ei keskinäisen riippuvuutensa vuoksi voitaisi käyttää sopijapuolten sopimusta tehtäessä edellyttämään tarkoitukseen.

III osasto

Vahingonkorvaus

74 artikla

Vahingonkorvaus sopijapuolen sopimusrikkomuksen johdosta käsittää rahamäärän, joka vastaa sopimusrikkomuksen vuoksi toiselle sopijapuolelle aiheutunutta vahinkoa, mukaan luettuna menetetty kauppavoitto. Vahingonkorvaus ei saa olla suurempi kuin se vahinko, jonka sopimusta rikkonut osapuoli sopimusta tehtäessä ennakoiti tai jonka hänen olisi pitänyt ennakoita voivan seurata sopimusrikkomuksesta niiden tosiasioiden tai seikkojen valossa, jotka hän silloin tunti tai jotka hänen olisi pitänyt tuntea.

Article 72

1) If prior to the date for performance of the contract it is clear that one of the parties will commit a fundamental breach of contract, the other party may declare the contract avoided.

2) If time allows, the party intending to declare the contract avoided must give reasonable notice to the other party in order to permit him to provide adequate assurance of his performance.

3) The requirements of the preceding paragraph do not apply if the other party has declared that he will not perform his obligations.

Article 73

1) In the case of a contract for delivery of goods by instalments, if the failure of one party to perform any of his obligations in respect of any instalment constitutes a fundamental breach of contract with respect to that instalment, the other party may declare the contract avoided with respect to that instalment.

2) If one party's failure to perform any of his obligations in respect of any instalment gives the other party good grounds to conclude that a fundamental breach of contract will occur with respect to future instalments, he may declare the contract avoided for the future, provided that he does so within a reasonable time.

3) A buyer who declares the contract avoided in respect of any delivery may, at the same time, declare it avoided in respect of deliveries already made or of future deliveries if, by reason of their interdependence, those deliveries could not be used for the purpose contemplated by the parties at the time of the conclusion of the contract.

Section II

Damages

Article 74

Damages for breach of contract by one party consist of a sum equal to the loss, including loss of profit, suffered by the other party as a consequence of the breach. Such damages may not exceed the loss which the party in breach foresaw or ought to have foreseen at the time of the conclusion of the contract, in the light of the facts and matters of which he then knew or ought to have known, as a possible consequence of the breach of contract.

75 artikla

Jos sopimus puretaan ja jos ostaja on kohtuullisella tavalla ja kohtuullisen ajan kuluttua purusta suorittanut kateoston tai myyjä on myynyt tavaran uudelleen, vahingonkorvausta vaativalla sopijapuolella on oikeus saada korvauksena sovittun hinnan ja katesopimuksen mukaisen hinnan välinen erotus sekä korvaus muusta 74 artiklassa tarkoitettusta vahingosta.

76 artikla

1) Jos sopimus puretaan ja tavaralla on käypä hinta eikä vahingonkorvausta vaativa sopijapuoli ole tehnyt kateostoa tai myynyt tavaraa uudelleen 75 artiklan mukaisesti, hänellä on oikeus saada sopimuksen mukaisen hinnan ja purkamisajankohdan mukaisen käyvän hinnan välinen erotus sekä muu 74 artiklan mukainen vahingonkorvaus. Jos vahingonkorvausta vaativa sopijapuoli kuitenkin on purkanut kaupan vasta otettuaan tavaran vastaan, sovelletaan purkamisajankohdan käyvän hinnan sijasta vastaanottoajankohdan käypää hintaa.

2) Edellisessä kappaleessa tarkoitetaan käyvällä hinnalla tavaran käypää hintaa sillä paikkakunnalla, missä tavara olisi pitänyt luovuttaa, tai jos tavaralla ei siellä ole käypää hintaa, muulla vertauskelpoisella paikkakunnalla vallitsevaa käypää hintaa, jota sovellettaessa on asianmukaisesti otettava huomioon tavaran kuljetuskustannuksista syntyvät erot.

77 artikla

Sopijapuolen, joka vetoaa sopimusrikkomukseen, tulee ryhtyä olosuhteisiin nähden kohtuullisiin toimiin vähentääkseen sopimusrikkomuksesta aiheutuvaa vahinkoa, mukaan lukien menetetty kauppavoitto. Jos hän ei ryhdy tällaisiin toimiin, sopimuksen rikkonut sopijapuoli voi vaatia vahingonkorvausta alennettavaksi sillä määrällä, jolla vahinkoa olisi pitänyt rajoittaa.

III osasto

Korko

78 artikla

Jos sopijapuoli ei maksa kauppahintaa tai muuta erääntynyttä rahamäärää, toisella sopijapuolella on oikeus saada sille korkoa ilman, että tällä on vaikutusta 74 artiklan mukaisiin vahingonkorvausvaatimuksiin.

Article 75

If the contract is avoided and if, in a reasonable manner and within a reasonable time after avoidance, the buyer has bought goods in replacement or the seller has resold the goods, the party claiming damages may recover the difference between the contract price and the price in the substitute transaction as well as any further damages recoverable under article 74.

Article 76

1) If the contract is avoided and there is a current price for the goods, the party claiming damages may, if he has not made a purchase or resale under article 75, recover the difference between the price fixed by the contract and the current price at the time of avoidance as well as any further damages recoverable under article 74. If, however, the party claiming damages has avoided the contract after taking over the goods, the current price at the time of such taking over shall be applied instead of the current price at the time of avoidance.

2) For the purposes of the preceding paragraph, the current price is the price prevailing at the place where delivery of the goods should have been made or, if there is no current price at that place, the price at such other place as serves as a reasonable substitute, making due allowance for differences in the cost of transporting the goods.

Article 77

A party who relies on a breach of contract must take such measures as are reasonable in the circumstances to mitigate the loss, including loss of profit, resulting from the breach. If he fails to take such measures, the party in breach may claim a reduction in the damages in the amount by which the loss should have been mitigated.

Section III

Interest

Article 78

If a party fails to pay the price or any other sum that is in arrears, the other party is entitled to interest on it, without prejudice to any claim for damages recoverable under article 74.

IV osasto

Vastuusta vapautuminen

79 artikla

1) Sopijapuoli ei ole vastuussa velvollisuutensa täyttämättä jättämisestä, jos hän näyttää, että se on johtunut hänen vaikutusmahdollisuuksiensa ulkopuolella olevasta esteestä ja että hänen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen estettä huomioon sopimusta tehtäessä eikä välttäneen tai voittaneen estettä tai sen seurauksia.

2) Jos velvollisuuden täyttämättä jättäminen on johtunut sellaisen sivullisen sopimusrikkomuksesta, jota sopijapuoli on käyttänyt apunaan sopimuksen tai sen osan täyttämässä, sopijapuoli vapautuu vastuusta vain, jos:

a) hän vapautuu vastuusta edellisen kappaleen perusteella; ja

b) sopijapuolen käyttämä sivullinen vapautuisi niin ikään vastuusta, jos sanotun kappaleen määräyksiä sovellettaisiin häneen.

3) Tämän artiklan mukainen vapautus vastuusta on voimassa sen ajan, jonka este on olemassa.

4) Velvollisuutensa täyttämättä jättäneen sopijapuolen on ilmoitettava toiselle sopijapuolelle esteestä ja sen vaikutuksesta hänen kykyynsä täyttää velvollisuutensa. Jos ilmoitus ei ole saapunut toiselle sopijapuolelle kohtuullisessa ajassa siitä, kun velvollisuutensa täyttämättä jättänyt sopijapuoli sai tietää esteestä tai sen olisi pitänyt tulla hänen tietoonsa, viimeksi mainittu on vastuussa vahingosta, joka aiheutuu ilmoituksen saapumatta jäämisestä.

5) Mikään tässä artiklassa ei estä kumpaakaan sopijapuolta käyttämästä muita oikeuksia kuin oikeutta vaatia vahingonkorvausta tämän yleissopimuksen mukaan.

80 artikla

Sopijapuoli ei saa vedota toisen sopijapuolen suoritusvelvollisuuden täyttämättä jättämiseen sikäli kuin tämä johtui ensin mainitun sopijapuolen teosta tai laiminlyönnistä.

V osasto

Sopimuksen purkamisen vaikutukset

81 artikla

1) Sopimuksen purkaminen vapauttaa molemmat sopijapuolet sopimuksenmukaisista velvoit-

Section IV

Exemptions

Article 79

1) A party is not liable for a failure to perform any of his obligations if he proves that the failure was due to an impediment beyond his control and that he could not reasonably be expected to have taken the impediment into account at the time of the conclusion of the contract or to have avoided or overcome it or its consequences.

2) If the party's failure is due to the failure by a third person whom he has engaged to perform the whole or a part of the contract, that party is exempt from liability only if:

a) he is exempt under the preceding paragraph; and

b) the person whom he has so engaged would be so exempt if the provisions of that paragraph were applied to him.

3) The exemption provided by this article has effect for the period during which the impediment exists.

4) The party who fails to perform must give notice to the other party of the impediment and its effect on his ability to perform. If the notice is not received by the other party within a reasonable time after the party who fails to perform knew or ought to have known of the impediment, he is liable for damages resulting from such non-receipt.

5) Nothing in this article prevents either party from exercising any right other than to claim damages under this Convention.

Article 80

A party may not rely on a failure of the other party to perform, to the extent that such failure was caused by the first party's act or omission.

Section V

Effects of avoidance

Article 81

1) Avoidance of the contract releases both parties from their obligations under it, subject to

teistaan mahdollista vahingonkorvausvelvollisuutta lukuun ottamatta. Purkamisen ei vaikuta riitojen ratkaisemista koskeviin sopimusehtoihin eikä muihinkaan ehtoihin, joissa määrätään sopimuksen purkamisesta johtuvista sopijapuolen oikeuksista ja velvollisuuksista.

2) Sopimuksen joko kokonaan tai osaksi täyttänyt sopijapuoli voi vaatia toista sopijapuolta palauttamaan sen, minkä hän on sopimuksen mukaisesti toimittanut tai maksanut. Jos molemmat sopijapuolet ovat palautusvelvollisia, heidän on suoritettava palautus samanaikaisesti.

82 artikla

1) Ostaja menettää oikeuden purkaa sopimus tai vaatia uutta toimitusta, jos hänen on mahdollonta palauttaa tavara olennaisesti samassa kunnossa kuin se oli hänen vastaanottaessaan sen.

2) Edellistä kappaletta ei sovelleta:

a) jos mahdollisuus palauttaa tavara tai palauttaa se olennaisesti samassa kunnossa kuin se oli ostajan vastaanottaessa sen ei johdu hänen teostaan tai laiminlyönnistään;

b) jos tavara tai osa siitä on tuhoutunut tai huonontunut 38 artiklan mukaisen tarkastuksen johdosta; tai

c) jos ostaja on myynyt tavarahan tai osan tavarasta tavanomaisessa liiketoiminnassaan tai kuluttanut tai muuntanut sen tai osan siitä tavanomaisessa käytössä ennen kuin hän havaitsi tavarahan virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita.

83 artikla

Ostaja, joka on 82 artiklan mukaisesti menettänyt oikeuden purkaa sopimus tai vaatia uutta toimitusta, säilyttää oikeutensa vaatia kaikkia muita sopimuksen ja tämän yleissopimuksen mukaisia seuraamuksia.

84 artikla

1) Jos myyjä on velvollinen palauttamaan kauppahinnan, hänen on maksettava sille myös korkoa siitä ajankohdasta alkaen, kun kauppahinta maksettiin.

2) Ostajan on tehtävä myyjälle tilitys kaikesta tavarasta tai osasta tavaraa saamastaan edusta:

a) jos hänen on palautettava tavara tai osa siitä; tai

b) jos hänen on mahdollonta palauttaa tavara tai osa siitä taikka palauttaa tavara tai osa siitä olennaisesti samassa kunnossa kuin on sen vas-

any damages which may be due. Avoidance does not affect any provision of the contract for the settlement of disputes or any other provision of the contract governing the rights and obligations of the parties consequent upon the avoidance of the contract.

2) A party who has performed the contract either wholly or in part may claim restitution from the other party of whatever the first party has supplied or paid under the contract. If both parties are bound to make restitution, they must do so concurrently.

Article 82

1) The buyer loses the right to declare the contract avoided or to require the seller to deliver substitute goods if it is impossible for him to make restitution of the goods substantially in the condition in which he received them.

2) The preceding paragraph does not apply:

a) if the impossibility of making restitution of the goods or of making restitution of the goods substantially in the condition in which the buyer received them is not due to his act or omission;

b) if the goods or part of the goods have perished or deteriorated as a result of the examination provided for in article 38; or

c) if the goods or part of the goods have been sold in the normal course of business or have been consumed or transformed by the buyer in the course of normal use before he discovered or ought to have discovered the lack of conformity.

Article 83

A buyer who has lost the right to declare the contract avoided or to require the seller to deliver substitute goods in accordance with article 82 retains all other remedies under the contract and this Convention.

Article 84

1) If the seller is bound to refund the price, he must also pay interest on it, from the date on which the price was paid.

2) The buyer must account to the seller for all benefits which he has derived from the goods or part of them:

a) if he must make restitution of the goods or part of them; or

b) if it is impossible for him to make restitution of all or part of the goods or to make restitution of all or part of the goods substantial-

taanottanut mutta hän on kuitenkin purkanut sopimuksen tai vaatinut uutta toimitusta.

ly in the condition in which he received them, but he has nevertheless declared the contract avoided or required the seller to deliver substitute goods.

VI osasto

Tavarasta huolehtiminen

85 artikla

Jos ostaja viivästyy tavarán vastaanottamisessa tai, milloin maksun ja tavarán luovuttamisen on määrä tapahtua samanaikaisesti, ostaja ei maksa kauppahintaa ja myyjällä joko on tavara hallinnassaan tai hän voi muuten määrätä siitä, myyjän on ryhdyttävä kaikkiin olosuhteisiin nähden kohtuullisiin toimiin huolehtiakseen tavarasta. Hänellä on oikeus pidättää tavara itsellään, kunnes ostaja on korvannut hänelle huolehtimisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset.

86 artikla

1) Jos ostaja on vastaanottanut tavarán ja aikoo käyttää sopimuksen tai tämän yleissopimuksen mukaista oikeutta torjua se, hänen tulee ryhtyä olosuhteisiin nähden kohtuullisiin toimiin huolehtiakseen tavarasta. Hänellä on oikeus pidättää tavara itsellään, kunnes myyjä on korvannut hänelle huolehtimisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset.

2) Jos ostajalle lähetetty tavara on asetettu ostajan määrättäväksi tavarán määräpaikassa ja ostaja käyttää oikeuttaan torjua se, hänen tulee ottaa se hallintaansa myyjän puolesta edellyttäen, että tämä voi tapahtua kauppahintaa maksamatta sekä ilman kohtuuttomia hankaluuksia ja kohtuuttomia kustannuksia. Tätä määräystä ei sovelleta, jos myyjä tai joku henkilö, jolla on oikeus ottaa tavara hallintaansa hänen lukuunsa, on saapuvilla määräpaikassa. Jos ostaja ottaa tavarán hallintaansa tämän kappaleen mukaisesti, hänen oikeutensa ja velvollisuutensa määräytyvät edellisen kappaleen mukaisesti.

87 artikla

Sopijapuoli, joka on velvollinen ryhtymään toimiin tavarasta huolehtimiseksi, voi jättää sen säilytettäväksi sivullisen varastoon toisen sopijapuolen kustannuksella edellyttäen, että tästä aiheutuvat kustannukset eivät ole kohtuuttomia.

Section VI

Preservation of the goods

Article 85

If the buyer is in delay in taking delivery of the goods or, where payment of the price and delivery of the goods are to be made concurrently, if he fails to pay the price, and the seller is either in possession of the goods or otherwise able to control their disposition, the seller must take such steps as are reasonable in the circumstances to preserve them. He is entitled to retain them until he has been reimbursed his reasonable expenses by the buyer.

Article 86

1) If the buyer has received the goods and intends to exercise any right under the contract or this Convention to reject them, he must take such steps to preserve them as are reasonable in the circumstances. He is entitled to retain them until he has been reimbursed his reasonable expenses by the seller.

2) If goods dispatched to the buyer have been placed at his disposal at their destination and he exercises the right to reject them, he must take possession of them on behalf of the seller, provided that this can be done without payment of the price and without unreasonable inconvenience or unreasonable expense. This provision does not apply if the seller or a person authorized to take charge of the goods on his behalf is present at the destination. If the buyer takes possession of the goods under this paragraph, his rights and obligations are governed by the preceding paragraph.

Article 87

A party who is bound to take steps to preserve the goods may deposit them in a warehouse of a third person at the expense of the other party provided that the expense incurred is not unreasonable.

88 artikla

1) Sopijapuoli, joka on velvollinen huolehtimaan tavarasta 85 tai 86 artiklan mukaisesti, saa myydä sen sopivalla tavalla, jos toinen sopijapuoli on kohtuuttomasti viivästynyt tavarahan hallintaan ottamisessa, sen takaisin ottamisessa, kaupahinnan maksamisessa tai tavarasta huolehtimisesta aiheutuvien kulujen maksamisessa ja jos toiselle sopijapuolelle on kohtuullisella tavalla ilmoitettu myyntiaikomuksesta.

2) Jos tavara on vaarassa huonontua nopeasti tai siitä huolehtiminen aiheuttaisi kohtuuttomia kustannuksia, sopijapuolen, jolla on 85 tai 86 artiklan mukaan velvollisuus huolehtia tavarasta, tulee ryhtyä kohtuullisiin toimiin sen myymiseksi. Hänen on mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava myyntiaikomuksesta toiselle sopijapuolelle.

3) Tavarahan myyvällä sopijapuolella on oikeus pidättää itselleen kaupan tuotosta rahamäärä, joka vastaa tavarahan huolehtimisesta ja sen myymisestä aiheutuneita kohtuullisia kustannuksia. Hänen on tehtävä toiselle sopijapuolelle tilityserotuksesta.

IV OSA

Loppumääräykset

89 artikla

Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri nimetään tämän yleissopimuksen tallettajaksi.

90 artikla

Tällä yleissopimuksella ei ole etusijaa mihinkään kansainväliseen sopimukseen nähden, joka on jo tehty tai ehkä tehdään ja joka sisältää tämän yleissopimuksen sääntelemiä asioita koskevia määräyksiä, jos sopijapuolilla on liikepaikkansa tällaisen sopimuksen osapuolena olevissa valtioissa.

91 artikla

1) Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten kansainvälistä irtaimen kauppaa koskevia sopimuksia käsitelleen Yhdistyneiden Kansakuntien konferenssin päätösistunnossa ja pidetään avoinna kaikkien valtioiden allekirjoittamista varten Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa New Yorkissa syyskuun 30 päivään 1981 asti.

2) Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tai hyväksyttävä tämä yleissopimus.

Article 88

1) A party who is bound to preserve the goods in accordance with article 85 or 86 may sell them by any appropriate means if there has been an unreasonable delay by the other party in taking possession of the goods or in taking them back or in paying the price or the cost of preservation, provided that reasonable notice of the intention to sell has been given to the other party.

2) If the goods are subject to rapid deterioration or their preservation would involve unreasonable expense, a party who is bound to preserve the goods in accordance with article 85 or 86 must take reasonable measures to sell them. To the extent possible he must give notice to the other party of his intention to sell.

3) A party selling the goods has the right to retain out of the proceeds of sale an amount equal to the reasonable expenses of preserving the goods and of selling them. He must account to the other party for the balance.

Part IV

Final provisions

Article 89

The Secretary-General of the United Nations is hereby designated as the depositary for this Convention.

Article 90

This Convention does not prevail over any international agreement which has already been or may be entered into and which contains provisions concerning the matters governed by this Convention, provided that the parties have their places of business in States parties to such agreement.

Article 91

1) This Convention is open for signature at the concluding meeting of the United Nations Conference on Contracts for the International Sale of Goods and will remain open for signature by all States at the Headquarters of the United Nations, New York until 30 September 1981.

2) This Convention is subject to ratification, acceptance or approval by the signatory States.

3) Tämä yleissopimus on avoinna kaikkien sellaisten valtioiden liittymistä varten, jotka eivät ole allekirjoittajavaltioita, siitä päivästä lähtien, jolloin se on avoinna allekirjoittamista varten.

4) Ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjat on talletettava Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

92 artikla

1) Sopimusvaltio voi ilmoittaa allekirjoitus-, ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymishetkellä, että se ei sitoudu noudattamaan tämän yleissopimuksen II tai III osaa.

2) Sopimusvaltiota, joka antaa edellisen kappaleen mukaisesti tämän yleissopimuksen II tai III osaa koskevan ilmoituksen, ei katsota sopimusvaltioksi tämän yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen merkityksessä ilmoitusta koskevan osan sääntelemien asioiden osalta.

93 artikla

1) Jos sopimusvaltioon kuuluu kaksi tai useampia aluekokonaisuuksia, joilla sen valtiosäännön mukaan tässä yleissopimuksessa käsiteltyjen asioiden osalta sovelletaan erilaisia oikeusjärjestyksiä, se voi allekirjoitus-, ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymishetkellä ilmoittaa, että tämä yleissopimus ulotetaan koskemaan kaikkia sen aluekokonaisuuksia tai vain yhtä tai useampaa niistä ja se voi muuttaa ilmoitustaan antamalla uuden ilmoituksen milloin hyvänsä.

2) Näistä ilmoituksista on tiedotettava tallettajalle ja niistä on ilmentävä yksityiskohtaisesti ne aluekokonaisuudet, joita koskemaan yleissopimus ulotetaan.

3) Jos tämä yleissopimus ulottuu tämän artiklan mukaisesti annetun ilmoituksen perusteella yhteen tai useampaan mutta ei jokaiseen sopimusvaltion aluekokonaisuuteen ja jos sopijapuolen liikepaikka sijaitsee tuossa valtiossa, ei sen tässä yleissopimuksessa katsota sijaitsevan sopimusvaltiossa, ellei se sijaitse sellaisella alueella, johon yleissopimus ulottuu.

4) Jos sopimusvaltio ei anna tämän artiklan 1 kappaleen mukaista ilmoitusta, yleissopimus ulottuu valtion kaikille alueille.

94 artikla

1) Kaksi tai useampia sopimusvaltiota, joilla on samanlaiset tai toisiaan läheisesti muistuttavat säännökset tämän yleissopimuksen sääntelemistä

3) This Convention is open for accession by all States which are not signatory States as from the date it is open for signature.

4) Instruments of ratification, acceptance, approval and accession are to be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 92

1) A Contracting State may declare at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession that it will not be bound by Part II of this Convention or that it will not be bound by Part III of this Convention.

2) A Contracting State which makes a declaration in accordance with the preceding paragraph in respect of Part II or Part III of this Convention is not to be considered a Contracting State within paragraph 1) of article 1 of this Convention in respect of matters governed by the Part to which the declaration applies.

Article 93

1) If a Contracting State has two or more territorial units in which, according to its constitution, different systems of law are applicable in relation to the matters dealt with in this Convention, it may, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, declare that this Convention is to extend to all its territorial units or only to one or more of them, and may amend its declaration by submitting another declaration at any time.

2) These declarations are to be notified to the depositary and are to state expressly the territorial units to which the Convention extends.

3) If, by virtue of a declaration under this article, this Convention extends to one or more but not all of the territorial units of a Contracting State, and if the place of business of a party is located in that State, this place of business, for the purposes of this Convention, is considered not to be in a Contracting State, unless it is in a territorial unit to which the Convention extends.

4) If a Contracting State makes no declaration under paragraph 1) of this article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 94

1) Two or more Contracting States which have the same or closely related legal rules on matters governed by this Convention may at any time

asioista, voivat milloin tahansa ilmoittaa, että yleissopimusta ei sovelleta kauppaa koskeviin sopimuksiin tai niiden tekemiseen, kun sopijapuolten liikepaikat sijaitsevat kyseisissä valtioissa. Ilmoitus voidaan antaa yhteisesti tai yksipuolisesti vastavuoroisuuden pohjalta.

2) Sopimusvaltiolla, jolla on samanlaiset tai toisiaan läheisesti muistuttavat säännökset tämän yleissopimuksen sääntelemistä asioista kuin yhdellä tai useammalla yleissopimuksen ulkopuolella olevalla valtiolla voi milloin hyvänsä ilmoittaa, että yleissopimusta ei sovelleta kauppaa koskeviin sopimuksiin tai niiden tekemiseen silloin, kun sopijapuolilla on liikepaikkansa kyseisissä valtioissa.

3) Jos edellisen kappaleen mukaisesti annetun ilmoituksen kohteena olevasta valtiosta tulee sopimusvaltio, annetulla ilmoituksella on 1 kappaleen mukaisesti annetun ilmoituksen sisältö siitä päivästä lähtien, jolloin yleissopimus tulee uuden sopimusvaltion osalta voimaan, edellyttäen, että uusi sopimusvaltio liittyy kyseiseen ilmoitukseen tai antaa vastavuoroisuuden pohjalta yksipuolisen ilmoituksen.

95 artikla

Jokainen valtio voi ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjaa tallettaessaan ilmoittaa, että se ei sitoudu noudattamaan tämän yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen b kohtaa.

96 artikla

Sopimusvaltio, jonka lainsäädännön mukaan kauppaa koskevat sopimukset on tehtävä tai vahvistettava kirjallisesti, voi milloin tahansa antaa 12 artiklan mukaisen ilmoituksen, että tämän yleissopimuksen 11 tai 29 artiklan määräys taikka II osaan sisältyvä määräys, joka sallii kauppaa koskevan sopimuksen tai sen muuttamisen tai sopimuksella tapahtuvan päättämisen taikka tarjouksen, hyväksymisen tai muun tahdonilmaisun tehtävän muussa muodossa kuin kirjallisesti, ei sovellu silloin, kun jonkin sopijapuolen liikepaikka on kyseisessä valtiossa.

97 artikla

1) Sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä annetut tämän yleissopimuksen mukaiset ilmoitukset on vahvistettava sopimusta ratifioitaessa tai hyväksyttäessä.

2) Ilmoitukset ja niiden vahvistukset on tehtävä kirjallisesti ja niistä on ilmoitettava virallisesti tallettajalle.

declare that the Convention is not to apply to contracts of sale or to their formation where the parties have their places of business in those States. Such declarations may be made jointly or by reciprocal unilateral declarations.

2) A Contracting State which has the same or closely related legal rules on matters governed by this Convention as one or more non-Contracting States may at any time declare that the Convention is not to apply to contracts of sale or to their formation where the parties have their places of business in those States.

3) If a State which is the object of a declaration under the preceding paragraph subsequently becomes a Contracting State, the declaration made will, as from the date on which the Convention enters into force in respect of the new Contracting State, have the effect of a declaration made under paragraph 1), provided that the new Contracting State joins in such declaration or makes a reciprocal unilateral declaration.

Article 95

Any State may declare at the time of the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession that it will not be bound by subparagraph 1) b) of article 1 of this Convention.

Article 96

A Contracting State whose legislation requires contracts of sale to be concluded in or evidenced by writing may at any time make a declaration in accordance with article 12 that any provision of article 11, article 29, or Part II of this Convention, that allows a contract of sale or its modification or termination by agreement or any offer, acceptance, or other indication of intention to be made in any form other than in writing, does not apply where any party has his place of business in that State.

Article 97

1) Declarations made under this Convention at the time of signature are subject to confirmation upon ratification, acceptance or approval.

2) Declarations and confirmations of declarations are to be in writing and be formally notified to the depositary.

3) Ilmoitus tulee kyseisen valtion osalta voimaan samanaikaisesti tämän yleissopimuksen kanssa. Ilmoitus, josta tallettaja vastaanottaa virallisen tiedonannon voimaantulon jälkeen, tulee kuitenkin voimaan kuukauden ensimmäisenä päivänä kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun tallettaja on vastaanottanut sen. Tämän yleissopimuksen 94 artiklan mukaiset vastavuoroiset yksipuoliset ilmoitukset tulevat voimaan kuukauden ensimmäisenä päivänä kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun tallettaja on vastaanottanut viimeisen ilmoituksen.

4) Jokainen valtio, joka antaa tämän yleissopimuksen mukaisen ilmoituksen, voi sanoa sen irti milloin hyvänsä osoittamalla tallettajalle virallisen kirjallisen ilmoituksen. Tällainen irtisanominen tulee voimaan kuukauden ensimmäisenä päivänä kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun tallettaja on vastaanottanut tiedonannon.

5) Tämän yleissopimuksen 94 artiklan mukaisesti tehdyn ilmoituksen irtisanominen tekee kaikki toisen valtion kyseisen artiklan mukaisesti vastavuoroisuuden pohjalta antamat yksipuoliset ilmoitukset pätemättömiksi siitä päivästä lähtien, jolloin irtisanominen tulee voimaan.

98 artikla

Vain tässä yleissopimuksessa nimenomaisesti hyväksytyt varaukset sallitaan.

99 artikla

1) Tämä yleissopimus tulee voimaan, mikäli tämän artiklan 6 kappaleesta ei muuta johdu, kuukauden ensimmäisenä päivänä kahdentoista kuukauden kuluttua kymmenennen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta 92 artiklan mukaisesti annetun ilmoituksen sisältävä asiakirja mukaan luettuna.

2) Kun valtio ratifioi tai hyväksyy tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen kymmenennen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisen jälkeen, tämä yleissopimus tulee ulkopuolelle jätettyä osaa lukuun ottamatta voimaan kyseisen valtion osalta, mikäli tämän artiklan 6 kappaleesta ei muuta johdu, kuukauden ensimmäisenä päivänä kahdentoista kuukauden kuluttua siitä, kun valtio on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

3) Valtio, joka ratifioi tai hyväksyy tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen ja joka on joko Haagissa 1 päivänä heinäkuuta 1964 kansainvälis-

3) A declaration takes effect simultaneously with the entry into force of this Convention in respect of the State concerned. However, a declaration of which the depositary receives formal notification after such entry into force takes effect on the first day of the month following the expiration of six months after the date of its receipt by the depositary. Reciprocal unilateral declarations under article 94 take effect on the first day of the month following the expiration of six months after the receipt of the latest declaration by the depositary.

4) Any State which makes a declaration under this Convention may withdraw it at any time by a formal notification in writing addressed to the depositary. Such withdrawal is to take effect on the first day of the month following the expiration of six months after the date of the receipt of the notification by the depositary.

5) A withdrawal of a declaration made under article 94 renders inoperative, as from the date on which the withdrawal takes effect, any reciprocal declaration made by another State under that article.

Article 98

No reservations are permitted except those expressly authorized in this Convention.

Article 99

1) This Convention enters into force, subject to the provisions of paragraph 6) of this article, on the first day of the month following the expiration of twelve months after the date of deposit of the tenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, including an instrument which contains a declaration made under article 92.

2) When a State ratifies, accepts, approves or accedes to this Convention after the deposit of the tenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, this Convention, with the exception of the Part excluded, enters into force in respect of that State, subject to the provisions of paragraph 6) of this article, on the first day of the month following the expiration of twelve months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

3) A State which ratifies, accepts, approves or accedes to this Convention and is a party to either or both the Convention relating to a

ten irtainten esineiden kauppaa koskevien sopimusten tekemistä sääntelevästä yhtenäislaista tehdyn yleissopimuksen (sopimuksentekoa koskevan vuoden 1964 Haagin yleissopimuksen) osapuolena tai Haagissa 1 päivänä heinäkuuta 1964 irtainten esineiden kansainvälistä kauppaa koskevasta yhtenäislaista tehdyn yleissopimuksen (irtaimen kauppaa koskevan vuoden 1964 Haagin yleissopimuksen) osapuolena tai molempien sopimusten osapuolena, tulee samalla sanoa irti tapauksen mukaan joko sopimuksentekoa koskevan vuoden 1964 Haagin yleissopimus tai irtaimen kauppaa koskeva vuoden 1964 Haagin yleissopimus tai molemmat ilmoittamalla siitä Alankomaiden hallitukselle.

4) Irtaimen kauppaa koskevan vuoden 1964 Haagin yleissopimuksen osapuolena olevan valtion, joka ratifioi tai hyväksyy tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen ja ilmoittaa tai on ilmoittanut 92 artiklan mukaisesti, että tämän yleissopimuksen II osa ei sido sitä, tulee ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymishetkellä sanoa irti irtaimen kauppaa koskeva vuoden 1964 Haagin yleissopimus ilmoittamalla siitä Alankomaiden hallitukselle.

5) Sopimuksentekoa koskevan vuoden 1964 Haagin yleissopimuksen osapuolena olevan valtion, joka ratifioi tai hyväksyy tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen ja ilmoittaa tai on ilmoittanut, että tämän yleissopimuksen III osa ei sido sitä, tulee ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymishetkellä sanoa irti sopimuksentekoa koskeva vuoden 1964 Haagin yleissopimus ilmoittamalla siitä Alankomaiden hallitukselle.

6) Tämän artiklan mukaan tätä yleissopimusta koskeva ratifioiminen, hyväksyminen tai liittyminen, jonka suorittaa sopimuksentekoa koskevan vuoden 1964 Haagin yleissopimuksen tai irtaimen kauppaa koskevaa vuoden 1964 Haagin yleissopimuksen osapuolena oleva sopimusvaltio tulee voimaan vasta, kun näiden sopimusvaltioiden osalta vaadittavat kahta viimeksi mainittua yleissopimusta koskevat irtisanomiset ovat tulleet voimaan. Asian yhteensovittamiseksi tässä suhteessa tämän yleissopimuksen tallettajan tulee neuvotella vuoden 1964 yleissopimusten tallettajana toimivan Alankomaiden hallituksen kanssa.

100 artikla

1) Tätä yleissopimusta sovelletaan sopimuksen tekemiseen vain silloin, kun sitä koskeva ehdotus tehdään sinä päivänä tai sen päivän jälkeen, kun yleissopimus tulee voimaan 1 artiklan 1 kappaleen a kohdan tarkoittamien sopimusvaltioiden

Uniform Law on the Formation of Contracts for the International Sale of Goods done at The Hague on 1 July 1964 (1964 Hague Formation Convention) and the Convention relating to a Uniform Law on the International Sale of Goods done at The Hague on 1 July 1964 (1964 Hague Sales Convention) shall at the same time denounce, as the case may be, either or both the 1964 Hague Sales Convention and the 1964 Hague Formation Convention by notifying the Government of the Netherlands to that effect.

4) A State party to the 1964 Hague Sales Convention which ratifies, accepts, approves or accedes to the present Convention and declares or has declared under article 92 that it will not be bound by Part II of this Convention shall at the time of ratification, acceptance, approval or accession denounce the 1964 Hague Sales Convention by notifying the Government of the Netherlands to that effect.

5) A State party to the 1964 Hague Formation Convention which ratifies, accepts, approves or accedes to the present Convention and declares or has declared under article 92 that it will not be bound by Part III of this Convention shall at the time of ratification, acceptance, approval or accession denounce the 1964 Hague Formation Convention by notifying the Government of the Netherlands to that effect.

6) For the purpose of this article, ratifications, acceptances, approvals and accessions in respect of this Convention by States parties to the 1964 Hague Formation Convention or to the 1964 Hague Sales Convention shall not be effective until such denunciations as may be required on the part of those States in respect of the latter two Conventions have themselves become effective. The depositary of this Convention shall consult with the Government of the Netherlands, as the depositary of the 1964 Conventions, so as to ensure necessary co-ordination in this respect.

Article 100

1) This Convention applies to the formation of a contract only when the proposal for concluding the contract is made on or after the date when the Convention enters into force in respect of the Contracting States referred to in subparagraph 1)

tai 1 artiklan 1 kappaleen b kohdan tarkoittamien sopimusvaltioiden osalta.

2) Tätä yleissopimusta sovelletaan vain sopimukseen, jotka tehdään sinä päivänä tai sen päivän jälkeen, kun yleissopimus tulee 1 artiklan 1 kappaleen a kohdan tarkoittamien valtioiden ja 1 artiklan 1 kappaleen b kohdan tarkoittamien valtioiden osalta voimaan.

101 artikla

1) Sopimusvaltio voi sanoa tämän yleissopimuksen tai sen II tai III osan irti osoittamalla tallettajalle virallisen kirjallisen ilmoituksen.

2) Irtisanominen tulee voimaan kuukauden ensimmäisenä päivänä kahdentoista kuukauden kuluttua siitä, kun tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen. Silloin kun irtisanomisen voimaantuloaika määritellään ilmoituksessa pitemmäksi, irtisanominen tulee voimaan tämän pitemmän ajan kuluttua siitä, kun tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen.

Tehty Wienissä 11 päivänä huhtikuuta 1980 yhtenä alkuperäiskappaleena, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet hallitustensa asianmukaisesti valtuuttamina ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

a) or the Contracting State referred to in subparagraph 1) b) of article 1.

2) This Convention applies only to contracts concluded on or after the date when the Convention enters into force in respect of the Contracting States referred to in subparagraph 1) a) or the Contracting State referred to in subparagraph 1) b) of article 1.

Article 101

1) A Contracting State may denounce this Convention, or Part II or Part III of the Convention, by a formal notification in writing addressed to the depositary.

2) The denunciation takes effect on the first day of the month following the expiration of twelve months after the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation takes effect upon the expiration of such longer period after the notification is received by the depositary.

Done at Vienna, this day of eleventh day of April, one thousand nine hundred and eighty, in a single original, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic.

In witness whereof the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized by their respective Governments, have signed this Convention.

